

แนวทางการพัฒนาการบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตร
ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม อำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

นางสายสุดา สุขมาก

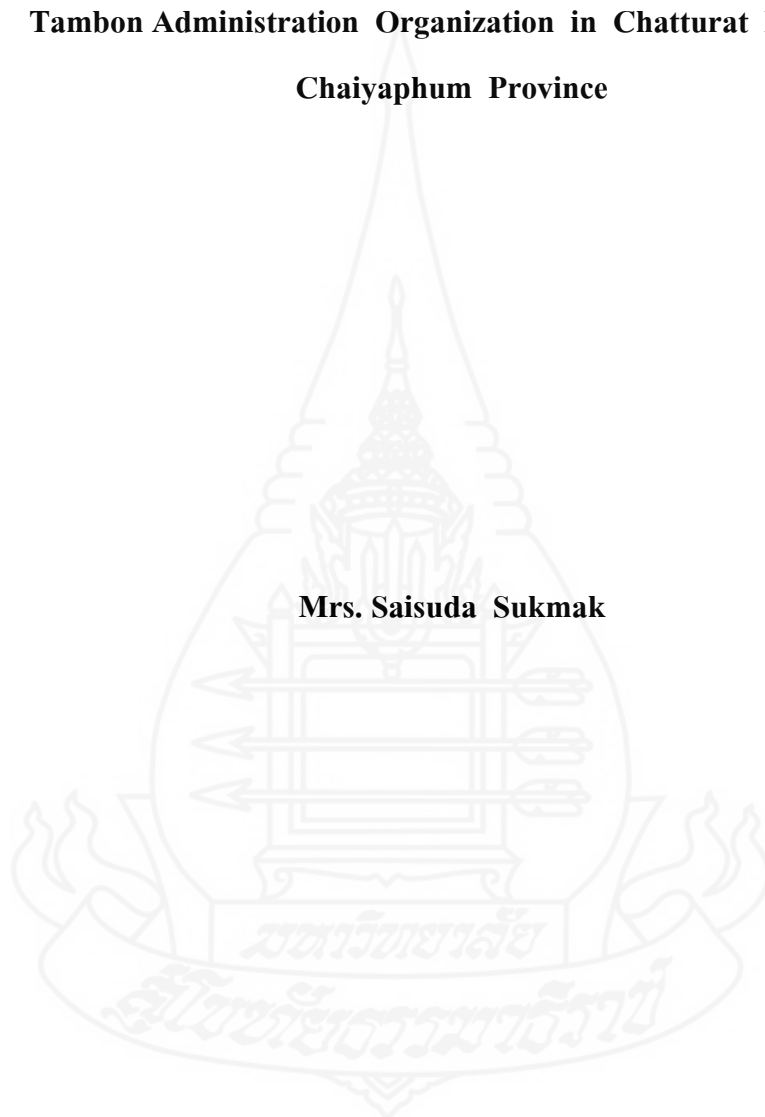

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2559

**Guidelines for Developing Agricultural Extension Services of Ban Kham
Tambon Administration Organization in Chatturat District,
Chaiyaphum Province**

Mrs. Saisuda Sukmak

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Agriculture in Agricultural Extension and Development

School of Agriculture and Cooperatives

Sukhothai Thammathirat Open University

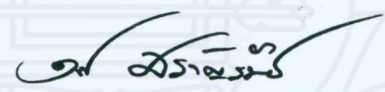
2016

หัวข้อวิทยานิพนธ์   แนวทางการพัฒนาการบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตรขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลบ้านขาม อำเภोजตุรัส จังหวัดชัยภูมิ
ชื่อและนามสกุล   นางสาวสุดา สุขมาก
แขนงวิชา   ส่งเสริมการเกษตร
สาขาวิชา   เกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา   1. อาจารย์ ดร. พลสรายุ สราญรมย์
2. รองศาสตราจารย์ ดร. สินีนุช ครูฑาเมือง แสนเสริม

วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 16 สิงหาคม 2560

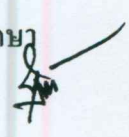
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมจิต โยระคง)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.พลสรายุ สราญรมย์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สินีนุช ครูฑาเมือง แสนเสริม)

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมคิด พรมจ้อย)

ชื่อวิทยานิพนธ์ แนวทางการพัฒนาการบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตรขององค์การบริหาร

ส่วนตำบลบ้านขาม อำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

ผู้วิจัย นางสาวสุภา สุขมากร รหัสนักศึกษ 2589000948

ปริญญา เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) อาจารย์ ดร.พลสรานู สราญรัมย์ (2) รองศาสตราจารย์ ดร. สินีนุช กระจุกเมือง แสนเสริม

ปีการศึกษา 2559

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรผู้รับบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตร 2) การบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตร 3) แนวทางและวิธีการพัฒนาการบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตรขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม อำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาครั้งนี้มีจำนวน 153 คน จากประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ของตำบลบ้านขามจำนวน 8,234 คน มีการเก็บข้อมูลโดยใช้ 1) แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป 2) การจัดเวทีสนทนากลุ่ม มีกลุ่มเป้าหมาย 13 คน คัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจงจากอาชีพและหน้าที่การงานเกี่ยวข้องกับงานส่งเสริมการเกษตร

ผลการวิจัย พบว่า 1) เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ยที่ 46.72 ปี การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.ศ.5 ม.6, ปวช.) สมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.06 คน เกษตรกรเกือบทั้งหมดมีพื้นที่ทำการเกษตรน้อยกว่า 50 ไร่ เฉลี่ยอยู่ที่ 29.15 ไร่ ส่วนมากมีที่ดินเป็นของตนเอง แรงงานด้านเกษตรในครัวเรือนเฉลี่ย 3.29 คน รายได้ในครัวเรือนเฉลี่ย 173,357.52 บาทต่อปี ที่มาของรายได้มาจากการขายผลผลิตทางการเกษตร เฉลี่ย 129,042.68 บาทต่อปี พืชหลัก คือ ข้าวและข้าวโพด ต้นทุนการทำเกษตรเฉลี่ย 2,937.25 บาทต่อไร่ แหล่งเงินทุนมาจากการกู้ยืม ธกส. การรับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรมาจากผู้นำชุมชน/หอกระจายข่าว ช่วงเวลาที่มาติดต่อหรือรับบริการมากที่สุด คือ เวลา 08.30 – 12.00 น. 2) การบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตร ในภาพรวม 2.1) การรับบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตรในทุกกิจกรรม พบว่า อยู่ในระดับมาก เฉลี่ย 1.73 2.2) ความพึงพอใจในการรับบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตร พบว่า อยู่ในระดับมาก เฉลี่ย 3.42 3) แนวทางและวิธีการพัฒนาการบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตร พบว่า เกษตรกรต้องการให้มีการสำรวจข้อมูลทางการเกษตรในด้านต่างๆเพื่อเป็นฐานข้อมูลในการช่วยเหลือเกษตรกร ควรมีการประสานงานการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบลระหว่างเกษตรกรและหน่วยงานท้องถิ่น มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลทางการเกษตร มีการส่งเสริมการจัดการภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการวางแผนดำเนินงานช่วยเหลือผู้ประสบภัยและการดำเนินงานช่วยเหลือป้องกันศัตรูธรรมชาติ มีการวางแผนในการดำเนินงานและการจัดการด้านการฝึกอบรม/การรวมกลุ่มและการพัฒนากลุ่ม

คำสำคัญ องค์การบริหารส่วนตำบล การบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตร จังหวัดชัยภูมิ

Thesis title: Guidelines for Developing Agricultural Extension Services of Ban Kham Tambon Administration Organization in Chaturat District, Chaiyaphum Province.

Researcher: Mrs. Saisuda Sukmak; **ID:** 2589000948;

Degree: Master of Agriculture (Agricultural Extension and Development);

Thesis advisors: (1) Dr. Ponsaran Saranrom, (2) Dr.Sineenuch Khрутmuang Sanserm, Associate Professor; **Academic year:** 2016

Abstract

The purposes of this research were to 1) study basic personal, economic and social information of the famers taking agricultural promotion services, 2) investigate agricultural promotion services, and 3) find out guidelines and methods for developing agricultural promotion services of Ban Kham Tambon Administration Organization in Chaturat District, Chaiyaphum Province.

The sample consisted of 153 persons selected from a total population of 8,234 in the research area. The research tools were composed of interview, and focus group discussion with 13 persons who were purposively selected via their occupations and duties related to Agricultural Promotion Services . The statistics used to analyze the obtained data were frequency, percentage, mean and standard deviation.

The research results revealed that 1) the major famers were males, averagely aged 46.72 years old. They possessed high school education or a vocational certificate. Their average family members were 4.06. Almost farmers had less than 50 rai (29.15 average rai). They had their own plots of land. Average labor force of 3.29 persons for each household. They earned average incomes of 173,357.52 baht per year. The source of income came from the sale of agricultural products, on average 129,042.68 baht per year. The main crops were rice and corn. Average cost of farming was 2,937.25 baht per rai. The source of funds came from borrowing from Government Housing Bank. They got information from the community leaders/news towers. Most of the time to contact or get services was between 08.30-12.00 am. 2) For having agricultural promotion services, (2.1) the famers had agricultural promotion services in all activities at a frequent level of 1.73 in overall aspect; (2.2) Their satisfaction with agricultural promotion services was at a high level of 3.42. And 3) Regarding guidelines and methods for developing agricultural promotion services, it showed that the farmers would like to have agricultural information explored in all aspects in order to make this as their database. The famers and local organizations should work together so as to make a plan of agricultural development at a sub-district level. Agricultural information should be publicized. Local wisdom should be promoted and managed. Planning for helping disaster victims should be set, and national disaster should also be prevented. Moreover, training and group integration and development should also be planned.

Keywords: Administration Organization, Agricultural Extension Service, Chaiyaphum Province

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์เป็นอย่างสูงจากรองศาสตราจารย์ ดร. สมจิต โยชะคง ประธานคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร. พลสรายุ สราญรมย์ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และรองศาสตราจารย์ ดร.สินีนุช คุรุทเมือง แสนเสริม อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมจากสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่ได้ให้แนวความคิดทางด้านวิชาการ การเสริมสร้างทักษะ มีความตั้งใจจริงในการติดตามให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ของวิทยานิพนธ์ด้วยความเต็มใจ พร้อมทั้งให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดระยะเวลาที่ศึกษาจนประสบความสำเร็จ จึงขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่กรุณาให้ความรู้ทางด้านวิชาการ และเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชที่อำนวยความสะดวกทุกด้าน ซึ่งมีผลทำให้การศึกษาประสบความสำเร็จ พร้อมกันนี้ต้องขอขอบคุณ นายเหลือ วิเศษศรีอ นายกองค้การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม ตลอดจนพนักงาน/เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขามทุกท่านที่อำนวยความสะดวก พร้อมทั้งช่วยเหลือสนับสนุนการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้จนบรรลุผลสำเร็จ

ผู้วิจัยขอขอบคุณ คุณแม่บุญเลิศ สังข์ทอง คุณพ่อสมาน ช้างน้อย คุณวิมล ช้างน้อย คุณเกรียงศักดิ์ สุขมาก นางสาวกุลยา สุขมาก และเด็กหญิงกิตติยา สุขมาก ซึ่งเป็นบุคคลที่มีคุณค่าที่คอยติดตามให้กำลังใจ สนับสนุนการศึกษาในครั้งนี้จนสัมฤทธิ์ผลตามเจตนารมณ์ที่วางไว้

สายสุดา สุขมาก

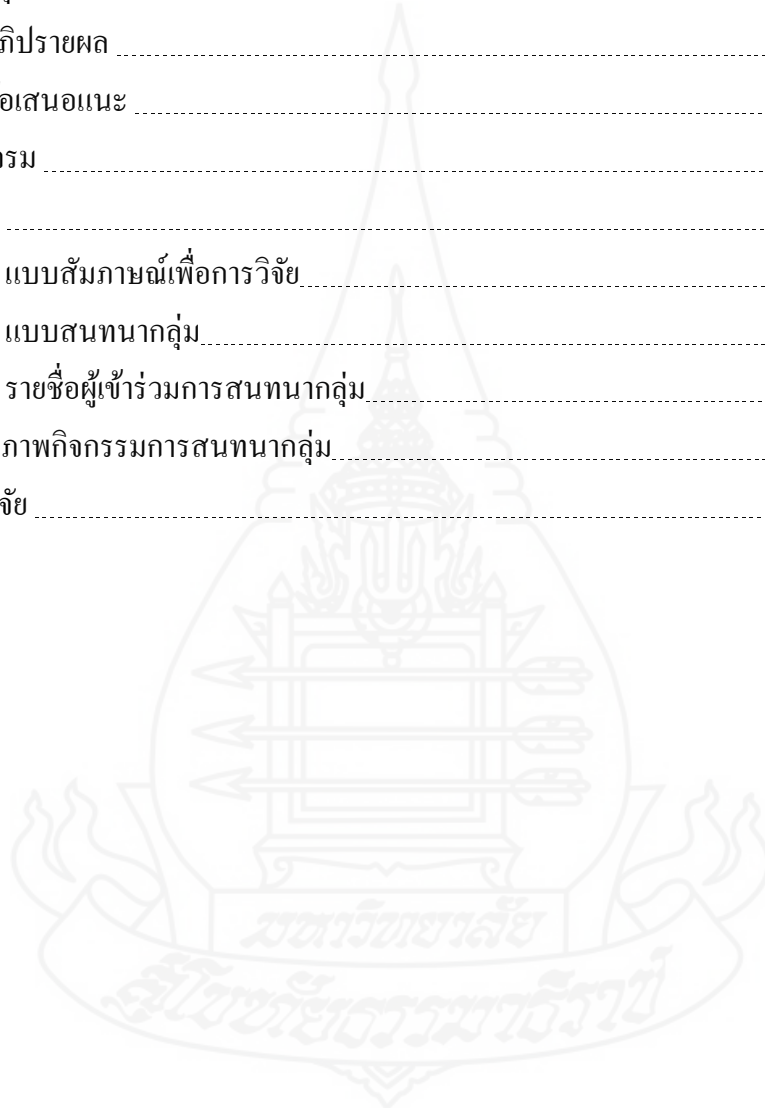
สิงหาคม 2560

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	6
แนวคิดเกี่ยวกับการให้บริการ	6
แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจในบริการ	14
ข้อมูลพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม	17
แนวคิดเกี่ยวกับการบริการงานส่งเสริมการเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	23
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	27
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	31
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	31
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	34
การเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย	37
การวิเคราะห์ข้อมูล	38
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	40
สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม	40
การบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตร	51
แนวทางและวิธีการพัฒนาการบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตร	69

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	76
สรุปการวิจัย	76
อภิปรายผล	79
ข้อเสนอแนะ	82
บรรณานุกรม	85
ภาคผนวก	90
ก แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย	91
ข แบบสนทนากลุ่ม	104
ค รายชื่อผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม	107
ง ภาพกิจกรรมการสนทนากลุ่ม	109
ประวัติผู้วิจัย	114

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 จำนวนพื้นที่ คิววีเรือน และประชากร แยกตามรายหมู่บ้าน	17
ตารางที่ 2.2 อัตรากำลังขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม.....	21
ตารางที่ 2.3 หน้าที่รับผิดชอบและลักษณะงานที่ปฏิบัติ	21
ตารางที่ 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรายหมู่บ้าน.....	32
ตารางที่ 3.2 ผู้เข้าร่วมการจัดเวทีสนทนากลุ่ม.....	33
ตารางที่ 4.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกร.....	40
ตารางที่ 4.2 สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจของเกษตรกร	42
ตารางที่ 4.3 สภาพพื้นฐานทางสังคมของเกษตรกร	48
ตารางที่ 4.4 การรับบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตร.....	51
ตารางที่ 4.5 สรุปผลการศึกษาการรับบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตร.....	57
ตารางที่ 4.6 ความพึงพอใจในการรับบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตร	58
ตารางที่ 4.7 สรุปผลการศึกษาความพึงพอใจในการรับบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตร.....	68
ตารางที่ 4.8 สรุปผลเนื้อหาการบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตร 9 หัวข้อ.....	68
ตารางที่ 4.9 แนวทางและวิธีการพัฒนาการบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตร.....	69

ญ

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	4
ภาพที่ 2.1 โครงสร้างการแบ่งส่วนราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม	20

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

องค์การบริหารส่วนตำบล มีชื่ออย่างเป็นทางการว่า อบต. มีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงฉบับที่ 6 พ.ศ. 2552 โดยยกฐานะจากสภาตำบลที่มีรายได้โดยไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปีเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละหนึ่งแสนห้าหมื่นบาท ประกอบกับพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้มีการถ่ายโอนภารกิจและงบประมาณให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลเริ่มมีบทบาทภารกิจและหน้าที่มากขึ้น

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขามก็เป็นอีกแห่งหนึ่งที่มีการเปิดให้บริการกับประชาชนในด้านต่างๆ ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรผู้ประกอบอาชีพด้านการเกษตร เช่น ทำไร่ทำนา และเลี้ยงสัตว์ มีที่ทำการตั้งอยู่ในพื้นที่หมู่ที่ 7 บ้านโนนพยอม ตำบลบ้านขาม อำเภोजัตร์สจังหวัดชัยภูมิ จัดตั้งขึ้นมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539 เดิมมีชื่อเรียกว่าสภาตำบลบ้านขาม ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นสภาตำบลนิติบุคคลตำบลบ้านขาม และองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม ตามลำดับ เปิดให้บริการประชาชนในวันทำการตั้งแต่เวลา 08.30 – 16.30น. ส่วนในวันหยุดราชการและกลางคืนมีการจัดเวรยามไว้คอยดูแลอาคารสถานที่และบริการประชาชนเป็นกรณีพิเศษหรือมีเหตุการณ์ฉุกเฉิน เช่น การรับแจ้งและประสานงานกรณีเกิดเหตุอัคคีภัย อุบัติเหตุบนท้องถนนในเขตพื้นที่รับผิดชอบ เป็นต้น

การถ่ายโอนภารกิจและงบประมาณจากหน่วยงานราชการส่วนกลางให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขามมีด้วยกันในหลายๆ ด้าน เช่น งานด้านการศึกษา งานด้านสวัสดิการสังคม งานด้านการป้องกันบรรเทาสาธารณภัย งานด้านไฟฟ้าและโยธา งานด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม งานด้านกฎหมาย งานด้านการวิเคราะห์นโยบายและแผน งานด้านภาษีบำรุงท้องที่ และงานด้านการส่งเสริมการเกษตร เป็นต้น

งานด้านการส่งเสริมการเกษตร ก็เป็นอีกภารกิจหนึ่งที่ได้รับการถ่ายโอนจากกรมส่งเสริมการเกษตร (กรมส่งเสริมการเกษตร , 2549) มีภารกิจที่ต้องถ่ายโอนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

1. การสำรวจข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร
2. การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล
3. การบริการข้อมูลและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์
4. การรวบรวมส่งเสริมพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น
5. การช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติ
6. การสำรวจช่วยเหลือป้องกันกำจัดศัตรูพืช
7. การฝึกอบรมวิชาชีพการเกษตร
8. การรวมกลุ่มและพัฒนากลุ่ม
9. การกระจายพันธุ์

ซึ่งเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนในพื้นที่เป็นอย่างมาก เนื่องจากต้องการให้การบริการแก่ประชาชนอย่างรวดเร็ว ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ด้วยการบริการแบบจุดเดียวแบบเบ็ดเสร็จ เพราะประชาชนผู้มาใช้บริการส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร หากต้องเดินทางไปติดต่อขอรับบริการด้านการเกษตรในรูปแบบต่างๆ ที่สำนักงานเกษตรอำเภอเช่นที่ผ่านมา คงเป็นการไม่สะดวกนัก เพราะสำนักงานเกษตรอำเภอต้องให้บริการด้านต่างๆ กับเกษตรกรทั้งอำเภอ ซึ่งมีเกษตรกรเป็นจำนวนมาก ทำให้ต้องใช้ระยะเวลาในการติดต่อราชการเป็นเวลานาน บุคลากรและอุปกรณ์เครื่องอำนวยความสะดวกที่ให้บริการอาจไม่เพียงพอ ทั้งอาคารสถานที่ที่คับแคบ บางครั้งต้องใช้เวลาหลายวันกว่าจะแล้วเสร็จ เสียทั้งเวลาและสิ้นเปลืองทั้งค่าน้ำมัน

การให้บริการด้านงานส่งเสริมการเกษตรขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม มีความสำคัญสำหรับประชาชนในพื้นที่ และมีกรเปิดให้บริการประชาชนมาหลายปี หากแต่ยังไม่เคยมีการศึกษาอย่างเป็นทางการว่าการให้บริการประชาชนด้านงานส่งเสริมการเกษตรเป็นอย่างไร ประชาชนมีความต้องการการบริการในรูปแบบไหน ต้องการให้ปรับปรุงและพัฒนาการให้บริการด้านงานส่งเสริมการเกษตรอย่างไร

ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้ปฏิบัติงานด้านการส่งเสริมการเกษตรขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม ซึ่งเล็งเห็นความสำคัญของการให้บริการด้านงานส่งเสริมการเกษตร จึงได้ศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตรขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขามขึ้นมาเพื่อให้ผู้รับบริการเกิดความพึงพอใจและตรงกับความต้องการมากที่สุด และจะได้นำข้อมูลที่ได้ออกไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการให้บริการแก่ประชาชนให้ดีขึ้น

และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมทั้งเป็นแนวทางในการพัฒนาการให้บริการด้านงานส่งเสริมการเกษตรขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่อื่นๆ อันจะเกิดประโยชน์สูงสุดกับประชาชนผู้รับบริการต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา วิเคราะห์และหาแนวทางการพัฒนาการบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตรขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม อำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 เพื่อศึกษาสภาพพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรผู้รับบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตร

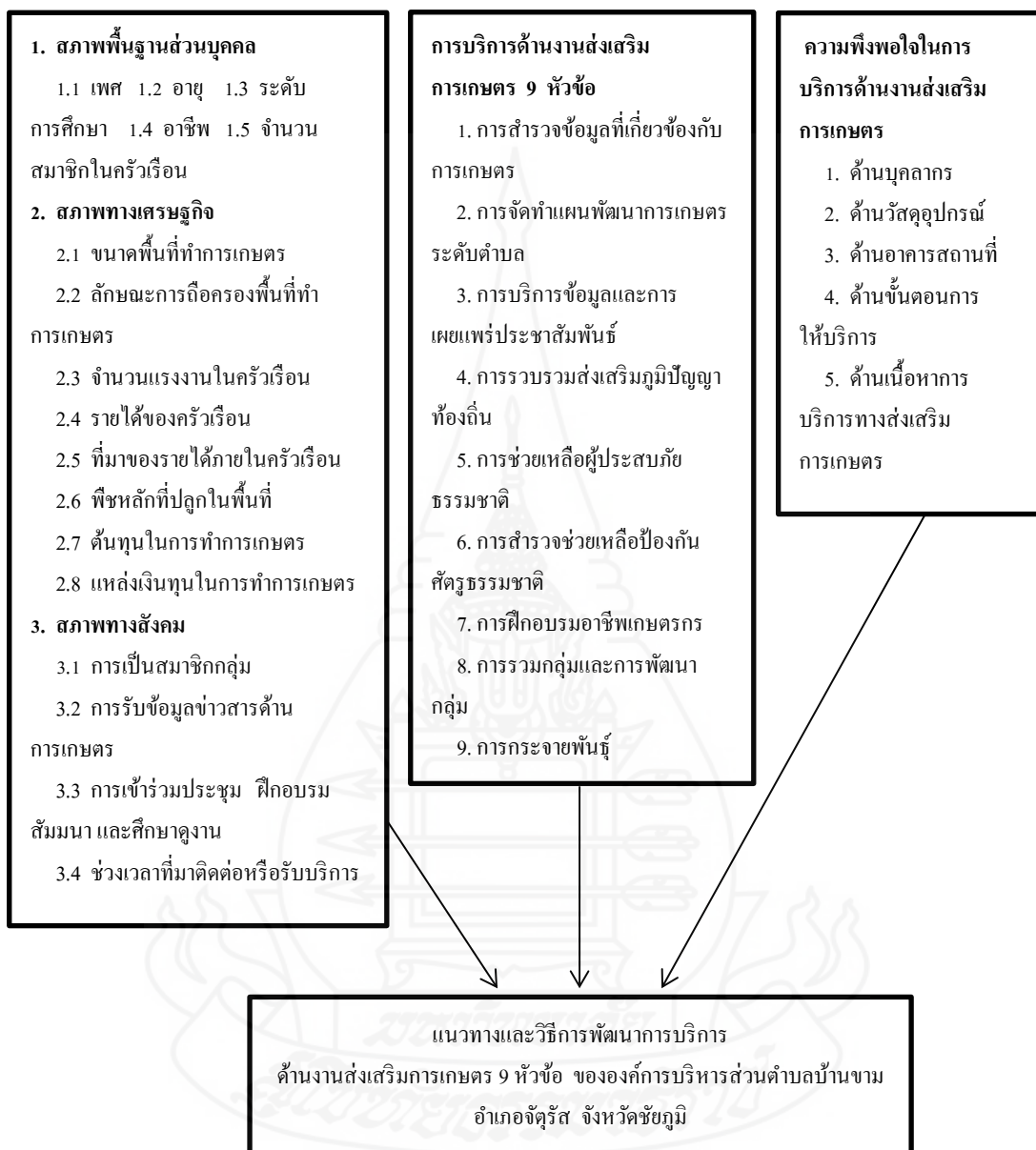
2.2 เพื่อศึกษาการบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตรขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม

2.3 เพื่อศึกษาแนวทางและวิธีการพัฒนาการบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตรขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม อำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้มีกรอบแนวคิดการวิจัยเกี่ยวกับการหาแนวทางการพัฒนาการบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตรขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม อำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ ดังแสดงในภาพที่ 1.1

แนวทางการพัฒนาการบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตร ได้แก่

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

4. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการให้บริการด้านงานส่งเสริมการเกษตรขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม อำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ มีขอบเขตดังนี้

4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้ศึกษา ในเรื่องสภาพพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม ความพึงพอใจของประชาชนในการรับบริการ และแนวทางการพัฒนาการให้บริการด้านงานส่งเสริมการเกษตรขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม อำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

4.2 ขอบเขตด้านพื้นที่ ทำการศึกษาในเขตพื้นที่ตำบลบ้านขาม อำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

4.3 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ประชากรที่อาศัยอยู่ภายในพื้นที่ตำบลบ้านขาม จำนวน 12 หมู่บ้าน ประชากรทั้งสิ้น 8,234 คน

4.4 ขอบเขตด้านเวลา ระหว่างเดือน สิงหาคม 2559 – สิงหาคม 2560

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งอยู่ในระดับตำบล มีฐานะเป็นนิติบุคคลและรับผิดชอบงานท้องถิ่นรวมถึงด้านงานส่งเสริมการเกษตร

5.2 การบริการ หมายถึง การบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตรทั้ง 9 หัวข้อ ซึ่งจะประกอบไปด้วย งานด้านข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร งานด้านแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล งานด้านบริการข้อมูลและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ งานด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น งานด้านการช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติ งานด้านการป้องกันกำจัดศัตรูพืช งานด้านการฝึกอบรมวิชาชีพการเกษตร งานด้านการรวมกลุ่มและพัฒนากลุ่ม และงานด้านการกระจายพันธุ์

5.3 ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึก ความคิดเห็นหรือทัศนคติของเกษตรกรที่มีต่อการให้บริการด้านงานส่งเสริมการเกษตรขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขามทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านบุคลากร ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านอาคารสถานที่ ด้านขั้นตอนการให้บริการและด้านเนื้อหาการบริการทางส่งเสริมการเกษตร

5.4 แนวทางการพัฒนา หมายถึง ข้อเสนอแนะ ความคิดเห็น การวางแผนเพื่อกำหนดทิศทางไว้ล่วงหน้าหรือวิธีการในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงในการให้บริการงานด้านส่งเสริมการเกษตร ทั้ง 9 หัวข้อ คือ งานด้านข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร งานด้านแผนพัฒนาการเกษตร

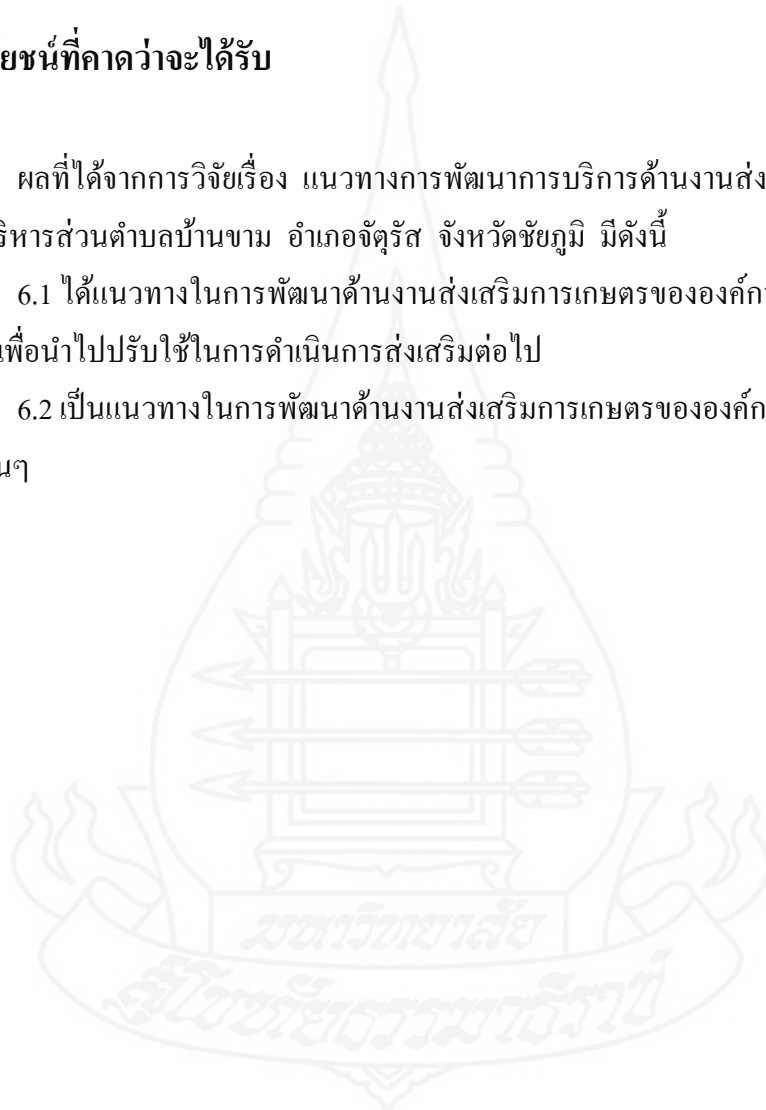
ระดับ ตำบล งานด้านบริการข้อมูลและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ งานด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น งานด้านการช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติ งานด้านการป้องกันกำจัดศัตรูพืช งานด้านการฝึกอบรมวิชาชีพการเกษตร งานด้านการรวมกลุ่มและพัฒนากลุ่ม และงานด้านการกระจายพันธุ์ เพื่อให้เกิดการพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ดีขึ้น

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลที่ได้จากการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตรขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม อำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ มีดังนี้

6.1 ได้แนวทางในการพัฒนาด้านงานส่งเสริมการเกษตรขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม เพื่อนำไปปรับใช้ในการดำเนินการส่งเสริมต่อไป

6.2 เป็นแนวทางในการพัฒนาด้านงานส่งเสริมการเกษตรขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่อื่นๆ

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาทบทวนวรรณกรรม และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องแนวทางการพัฒนาการบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตรขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม อำเภोजตุรัส จังหวัดชัยภูมิ เพื่อนำมาใช้สำหรับการกำหนดกรอบแนวคิด หลักการ ทฤษฎี ตัวแปรของการศึกษารวมทั้งการกำหนดประเด็นคำถามในการสร้างเครื่องมือการรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์และอภิปรายผลการศึกษา ประกอบด้วยสาระที่สำคัญ 5 ส่วน ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการให้บริการ
2. แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจในบริการ
3. ข้อมูลพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม
4. แนวคิดเกี่ยวกับการบริการงานส่งเสริมการเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับการให้บริการ

การบริการเป็นสินค้าชนิดหนึ่งที่ไม่มีตัวตน แต่เป็นสิ่งจำเป็นในการประกอบกิจการต่างๆ การให้บริการถือได้ว่าเป็นหน้าที่หลักและเป็นหัวใจสำคัญในการบริหารงานภาครัฐ โดยเฉพาะในลักษณะงานที่ต้องมีการติดต่อสัมพันธ์โดยตรงกับประชาชน โดยหน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการมีหน้าที่ในการส่งมอบการบริการให้แก่ผู้รับบริการทันที สาระสำคัญของ การบริการ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ความหมายของการบริการ

มีผู้ให้แนวคิดและความหมายเกี่ยวกับการบริการ ดังนี้

สมชาติ กิจจรรอง (2543, น.12) ให้ความหมายของการบริการ คือ กระบวนการปฏิบัติตนเพื่อผู้อื่น ในอันที่จะทำให้ผู้อื่นได้รับความสุข ความสะดวกหรือความสบายอย่างมีความรับผิดชอบ

วีรพงษ์ เกลิมวิระรัตน์ (2542, น.7) ได้นิยามความหมายของการบริการไว้ว่า เป็นสิ่งที่จับต้อง สัมผัสได้ยาก และเป็นสิ่งที่เสื่อมสูญสลายไปได้ง่าย บริการจะได้รับการทำขึ้น(โดย/จาก

บริการ) และส่งมอบสู่ผู้รับบริการ (ลูกค้า) เพื่อใช้สอยบริการนั้นๆ โดยทันทีหรือในขณะเวลาเกือบจะทันทีทันทีที่มีการให้บริการนั้น

จิตตินันท์ เชชะคุปต์ (2549, น.7) ได้ให้คำนิยามความหมายของการบริการไว้ว่า การบริการไม่ใช่สิ่งที่มีตัวตน แต่เป็นกระบวนการหรือกิจกรรมต่างๆที่เกิดขึ้นจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ต้องการใช้บริการ (ผู้บริโภคร/ลูกค้า/ผู้รับบริการ) กับผู้ให้บริการ (เจ้าของกิจการ/พนักงานงานบริการ/ระบบการจัดการบริการ) หรือในทางกลับกัน ระหว่างผู้ให้บริการกับผู้รับบริการ ในอันที่จะตอบสนองความต้องการอย่างใดอย่างหนึ่งให้บรรลุผลสำเร็จ ความแตกต่างระหว่างสินค้าและการบริการต่างก็ก่อให้เกิดประโยชน์และความพึงพอใจแก่ลูกค้าที่มาซื้อ โดยที่ธุรกิจบริการจะมุ่งเน้นการกระทำที่ตอบสนองความต้องการของลูกค้า อันนำไปสู่ความพึงพอใจที่ได้รับบริการนั้นๆ ในขณะที่ธุรกิจทั่วไป มุ่งขายสินค้าที่ลูกค้าชอบและทำให้เกิดความพึงพอใจที่ได้เป็นเจ้าของสินค้านั้น

เอนก สุวรรณบัณฑิต (2548, น.18) Lehtinen ได้ให้คำนิยามว่า การบริการ หมายถึง กิจกรรมหนึ่งหรือชุดของกิจกรรมหลายอย่างที่เกิดขึ้นจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือวัตถุอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อให้ผู้รับบริการเกิดความพึงพอใจการบริการ รวมถึงการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาพฤติกรรมของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการบริการ

วีรารภรณ์ สุริยาภวัฒน์ (2546, น.15) ได้ให้นิยามความหมายไว้ว่า การบริการ หมายถึง กิจกรรมที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดขึ้นเพื่อให้แก่สมาชิกตามความสามารถและหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน โดยอาศัยความต้องการของสมาชิกที่ได้รับบริการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นแนวทางในการดำเนินโครงการในระยะต่อไป พร้อมทั้งยังทำให้เกิดความพอใจแก่สมาชิก

คริสโตเฟอร์ เอช เลิฟลือค และลอเรน ไรท์ (2546, น.4) ได้ให้นิยามความหมายของการบริการ 2 อย่าง ดังนี้

- การบริการเป็นปฏิกริยาหรือการปฏิบัติงานที่ฝ่ายหนึ่งเสนอให้กับฝ่ายอื่น แม้ว่ากระบวนการ (Process) อาจผูกพันกับตัวสินค้าก็ตาม แต่ปฏิบัติการก็เป็นสิ่งที่มองไม่เห็น จับต้องไม่ได้ และไม่สามารถครอบครองได้

- การบริการเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่สร้างคุณค่าและจัดหาคุณประโยชน์ (Benefits) ให้แก่ลูกค้าในเวลาและสถานที่เฉพาะแห่ง อันเป็นผลมาจากการที่ผู้รับบริการหรือผู้แทนนำเอาความเปลี่ยนแปลงมาให้

จินตนา บุญขงการ (2539, น.15) ได้ให้นิยามความหมายของการบริการไว้ว่า เป็นสิ่งจับต้องสัมผัสแต่ต้องอาศัยได้ยาก และเสื่อมสูญสภาพไปได้ง่าย บริการจะทำขึ้นทันทีและส่งมอบให้ผู้รับบริการทันทีหรือเกือบจะทันที ดังนั้น การบริการจึงเป็นกระบวนการของกิจกรรมของการ

ส่งมอบบริการจากผู้ให้บริการไปยังผู้รับบริการ ไม่ใช่สิ่งที่จับต้องได้อย่างชัดเจน แต่จะออกมาในรูปของเวลา สถานที่รูปแบบ และที่สำคัญเป็นสิ่งที่เอื้ออำนวยทางจิตใจ ทำให้เกิดความพึงพอใจ คำว่าการบริการ ซึ่งตรงกับภาษาอังกฤษว่า SERVICE อาจได้ความหมายของการบริการที่สามารถยึดเป็นหลักปฏิบัติได้ตามความหมายของอักษร ทั้ง 7 ตัวนี้ คือ

S = Smiling & Sympathy ยิ้มแย้มและเอาใจเขามาใส่ใจเรา เห็นอกเห็นใจต่อความลำบากยุ่งยากของผู้มารับการบริการ

E = Early Response ตอบสนองต่อความประสงค์จากผู้รับบริการได้อย่างรวดเร็ว

R = Respectful แสดงออกถึงความนับถือให้เกียรติต่อผู้มารับการบริการ

V = Voluntariness Manner การให้บริการที่ทําอย่างสมัครใจ เต็มใจทํา ไม่ใช่ทํางานอย่างเสียดายไม่ได้

I = Image Enhancing การรักษาภาพลักษณ์ของผู้ให้บริการและภาพลักษณ์ขององค์กรด้วย

C = Courtesy ความอ่อนน้อม ถ่อมตน อ่อนโยน สุภาพมีมารยาทดี

E = Enthusiasm ความกระฉับกระเฉง กระตือรือร้น ขณะให้บริการและให้บริการมากกว่าผู้รับบริการคาดหวังเอาไว้

Kotler (1997.p.611) ได้ให้จำกัดความของการบริการไว้ดังต่อไปนี้ การบริการ เป็นการแสดงหรือสมรรถนะที่หน่วยงานหนึ่งๆสามารถเสนอให้กับอีกหน่วยงาน อันเป็นสิ่งที่ไม่มีรูปลักษณะอย่างเป็นแก่นสาร และไม่มีผลลัพธ์ในสภาพความเป็นเจ้าของในสิ่งใด โดยที่การผลิตอาจจะไม่ถูกผูกมัดกับผลิตภัณฑ์ทางกายภาพ

ดังนั้น ในการรักษาระดับคุณภาพการบริการจึงจำเป็นต้องควบคุมในทุกๆหน่วยบริการ ให้เป็นที่พึงพอใจของผู้มารับการเสมอ คือ จะต้องมีการบริการดีทั้งองค์กร ซึ่งการบริการจะดีหรือไม่ดีต่อผู้มารับการนั้น ยังขึ้นอยู่กับความคาดหวังของผู้รับบริการ และในการสร้างธุรกิจองค์กรทุกชนิดต้องรักษาความพึงพอใจของผู้รับบริการให้คงอยู่ตลอดเวลา

1.1 ลักษณะของการบริการ

ฉัตรยาพร เสมอใจ (2547, น. 15-17) ได้กล่าวไว้ว่า ลักษณะของการบริการสามารถจำแนกออกได้เป็น 5 ลักษณะ ดังนี้

1. บริการไม่สามารถจับต้องได้ (Intangibility) เราไม่สามารถมองเห็น จับต้องหรือรู้สึกถึงการบริการใดๆ ก่อนการซื้อและรับบริการได้ แต่เราสามารถรับรู้ว่าการบริการนั้นดีหรือไม่ ก็ต่อเมื่อได้เข้ารับบริการนั้นๆ แล้ว ในขณะที่ผู้บริโภคสามารถมองเห็น จับต้องหรือพิจารณาคุณสมบัติของสินค้าได้ก่อนการซื้อ เนื่องจากสินค้าจะมีตัวตนและคุณสมบัติที่ชัดเจน ซึ่งช่วยให้ผู้บริโภคได้รับ

ทราบข้อมูลจากประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้ จึงทำให้ผู้ซื้อตัดสินใจซื้อสินค้าได้ง่ายขึ้น และง่ายต่อการตัดสินใจซื้อบริการ

2. บริการไม่สามารถแบ่งแยกได้ (Inseparability) การให้บริการและการรับบริการต้องเกิดขึ้นพร้อมๆ กัน ไม่สามารถที่จะแยกกระบวนการผลิตและการบริโภคออกจากกันได้ ดังนั้น จึงเป็นข้อจำกัดในด้านผู้ให้บริการที่เป็นบุคคล และข้อจำกัดด้านเวลา ซึ่งสามารถให้บริการได้เพียงครั้งละ 1 ราย พนักงานผู้ให้บริการ 1 คน จึงไม่สามารถให้บริการแก่ลูกค้าหลายๆรายในเวลาเดียวกันได้ ในขณะที่สินค้าแยกกระบวนการผลิต การจัดจำหน่าย การซื้อ และการบริโภคออกจากกันไว้อย่างชัดเจน

3. การบริการไม่มีความแน่นอน (Variability) ในขณะที่การผลิตสินค้าอาศัยปัจจัยสำคัญคือ วัตถุดิบ เครื่องจักร และกระบวนการผลิต ที่สามารถเตรียมพร้อม ตรวจสอบ และควบคุมคุณภาพของสินค้าได้ง่ายกว่า แต่ปัจจัยการให้บริการไม่ได้มีเพียงวัตถุดิบ เครื่องจักรหรือกระบวนการบริการที่เหมือนกันเพียงเท่านั้น แต่อยู่ที่ส่วนบริการและเกิดขึ้นเฉพาะสถานการณ์เดียวเท่านั้น คือ การให้บริการและรับบริการ ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับบุคคล ผู้อ่านอาจเคยพบกับสถานการณ์เหมือนกันได้หรือการเลือกตัดผมกับช่างผมคนเดียวกัน ก็อาจตัดผมได้ไม่เหมือนกันในแต่ละครั้ง เป็นต้น จากสถานการณ์ตัวอย่างดังกล่าว สามารถอธิบายได้ว่า คุณภาพของการบริการขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย ซึ่งส่วนใหญ่ต้องอาศัยความพร้อมของพนักงาน หากพนักงานเกิดความไม่พร้อม ไม่ว่าจะทางด้านจิตใจหรือร่างกาย อาจส่งผลต่อคุณภาพของการบริการไปด้วย รวมถึงความพร้อมทั้งด้านร่างกายและจิตใจของผู้รับบริการด้วย ซึ่งส่งผลต่อการรับรู้และประเมินคุณภาพของบริการเช่นกัน เมื่อเกิดความรู้สึกหรือทัศนคติในทางลบ ก็อาจส่งผลต่อการประเมินคุณภาพที่ลำเอียง (Bias) ด้วยเช่นกัน

4. บริการจัดทำมาตรฐานได้ยาก (Heterogeneous) การผลิตสินค้าสามารถจัดทำมาตรฐานได้ชัดเจนทั้งรูปแบบ คุณภาพ และปริมาณ ซึ่งใช้เป็นเกณฑ์ในการผลิต ควบคุมและสามารถตรวจสอบได้ เนื่องมาจากสามารถกำหนดปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องในกระบวนการผลิตได้ชัดเจนมากกว่า ในขณะที่การจัดเตรียมวัสดุ - อุปกรณ์ หรือเครื่องมือต่างๆที่ใช้ในการให้บริการกลับเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยให้กระบวนการบริการเกิดความสะดวกและคู่มือตัวตน แต่ปัจจัยหลักที่ช่วยในการให้บริการ คือ “คน” และคุณภาพการให้บริการก็ขึ้นอยู่กับทักษะ ความสามารถและอัธยาศัยของผู้ให้บริการแต่ละคน สิ่งเหล่านี้เองที่ทำให้ผู้ให้บริการที่มีฝีมือประสบความสำเร็จได้เฉพาะบุคคล ซึ่งส่งผลทำให้การแข่งขันด้านบริการทำได้ยากกว่า เนื่องจากขาดแคลนแรงงานที่มีฝีมือ อีกทั้งการพยายามพัฒนาคุณภาพของบุคลากรให้เท่าเทียมและขยายศักยภาพในการให้บริการ เนื่องจากการสร้างมาตรฐานโดยอาศัยการจัดการคนให้มีมาตรฐานเดียวกันเป็นที่ทำได้ยาก

5. บริการไม่สามารถเก็บไว้ได้ (Perish ability) เนื่องจากบริการผลิตได้เพียงครั้งละหนึ่งหน่วยและจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อเกิดการซื้อและการรับบริการในขณะเดียวกัน แต่ปัญหาของธุรกิจบริการคงจะไม่สามารถเกิดขึ้นได้ หากความต้องการซื้อกับความต้องการขายมีปริมาณที่ตรงกัน จึงทำให้เกิดการบริการไม่เพียงพอและสูญเสียโอกาสกับลูกค้ารายอื่นๆที่ผู้ให้บริการไม่สามารถให้บริการได้ เกิดความสูญเปล่าแก่พนักงานที่ต้องอยู่ว่างๆในขณะที่ลูกค้าน้อย ในขณะที่ธุรกิจผู้ผลิตสินค้าสามารถทำการคาดคะเนล่วงหน้าและทำการผลิตเก็บไว้เพื่อรองรับปริมาณความต้องการซื้อที่มีการเพิ่มขึ้นหรือลดลงได้ แต่การบริการไม่สามารถทำได้

1.2 ความสำคัญของการบริการ

สมชาย กิจจรยง (2536, น.15) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริการไว้ว่า เป็นการให้บริการที่ดีและมีคุณภาพจากตัวบุคคลซึ่งต้องอาศัยเทคนิค กลยุทธ์ ทักษะและความแนบเนียนต่างๆ ที่จะทำให้ชนะใจลูกค้าผู้ที่มาติดต่อธุรกิจ หรือนุคคลทั่วไปที่มาใช้บริการ จึงถือได้ว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งในปัจจุบันนี้ การให้บริการสามารถกระทำได้ทั้งก่อนและในระหว่างการติดต่อหรือภายหลังการติดต่อ โดยได้รับการบริการจากตัวบุคคลทุกระดับภายในองค์กร รวมทั้งผู้บริหารขององค์กรนั้นๆ การบริการที่ดีจะเป็นเครื่องมือในการช่วยให้ผู้มาติดต่อกับองค์กรธุรกิจเกิดความเชื่อถือศรัทธา และเป็นการสร้างภาพลักษณ์ซึ่งจะมีผลในการจัดซื้อหรือการบริการอื่นๆในโอกาสหน้า

สมิต สัจฉกร (2546, น. 14-15) ได้กล่าวไว้ว่า การบริการเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในงานด้านต่างๆ เพราะการบริการ คือ การให้ความช่วยเหลือหรือการดำเนินการที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น ไม่มีการดำเนินงานใดๆที่ปราศจากการบริการทั้งในภาคราชการหรือภาคธุรกิจเอกชน การขายสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ใดๆก็ต้องการบริการรวมอยู่ด้วยเสมอ โดยในการพิจารณาความสำคัญของการบริการ อาจพิจารณาได้ใน 2 ด้าน ได้แก่

1.2.1 ถ้ามีการบริการที่ดีจะเกิดผล

การบริการที่ดี จะส่งผลให้ผู้รับบริการมีทัศนคติที่ดี อันได้แก่ ความคิดความรู้สึก ทั้งต่อตัวผู้ให้บริการและหน่วยงานที่ให้บริการเป็นไปในทางบวก คือ ความชอบ ความพึงพอใจ

1.2.2 ถ้ามีการบริการที่ไม่ดีจะเกิดผลเสีย

บริการที่ไม่ดี จะส่งผลให้ผู้รับบริการเกิดทัศนคติทั้งต่อตัวผู้ให้บริการและหน่วยงานที่ให้บริการไปในทางลบ มีความไม่ชอบและความไม่พึงพอใจ

1.3 แนวคิดการให้บริการ

จิตตินันท์ เศษะคุปต์ (2544, น.15-17) ได้กล่าวไว้ว่า แนวคิดการให้บริการให้เกิดในจิตใจผู้ให้บริการ ต้องเริ่มจากการมีทัศนคติที่ดีในการบริการ หากทุกคนมีจิตสำนึกในการ

ให้บริการ และถือว่าทุกคนในบริษัทมีความรับผิดชอบร่วมกันแล้ว ทุกคนล้วนเป็นทูตในความสัมพันธ์กับลูกค้า ความผิดพลาดบกพร่องในหน้าที่ บกพร่องในการบริการ จะมีผลต่อลูกค้า และเป็นบ่อนทำลายชื่อเสียงของบริษัทในที่สุด ฉะนั้นผู้ให้บริการจะต้องคิดให้ได้เสมอว่า

1.3.1 ลูกค้าต้องถูกเสมอ

1.3.2 ผู้ให้บริการเป็นพระเอกไม่ได้เป็นแค่ตัวพระรอง

1.3.3 งานบริการเป็นงานของผู้ให้

1.3.4 งานบริการเป็นการฝึกระดับจิตใจ

1.3.5 รักรงานบริการต้องทำใจและมีความอดทน

1.3.6 บริการอย่างเอาใจลูกค้ามาใส่ใจเรา

1.3.7 ยอมรับความแตกต่างของลูกค้า

1.3.8 บริการลูกค้าเสมือนเป็นญาติของตนเอง

1.3.9 บริการเสมือนเป็นเจ้าของกิจการ

1.4 หลักพื้นฐานของความสำเร็จในการบริการ

เอนก สุวรรณบัณฑิต และ ภาสกร อกุลพัฒน์กิจ (2548, น. 21 – 22) ได้กล่าวไว้ว่า หลักพื้นฐานของความสำเร็จในการบริการ มีดังต่อไปนี้

1. ความพึงพอใจ (Satisfaction) ในการรับบริการและความพึงพอใจในการทำงาน บริการ ซึ่งหากความพึงพอใจทั้งสองด้านมาบรรจบกัน การให้บริการที่เกิดขึ้นนั้นก็จะมีคุณภาพมากที่สุด แต่การมีความพึงพอใจของผู้รับบริการนั้นเกิดจากการได้รับการบริการที่ตรงกับความต้องการ และเป็นไปตามความคาดหวังของผู้รับบริการ

2. ความคาดหวัง (Expectation) เป็นไปในสองแนวทางเช่นกัน ทั้งผู้รับบริการและผู้ให้บริการต่างก็มีความคาดหวังต่องานบริการ ซึ่งหากองค์การธุรกิจบริการสามารถทราบและจัดสิ่งต่างๆเพื่อตอบสนองต่อความต้องการที่มีอยู่ก็จะทำให้เกิดความพึงพอใจในการบริการมากขึ้น

3. ความพร้อม (Readiness) เป็นสิ่งที่ผู้ให้บริการจะต้องมีการจัดเตรียมให้เกิดทั้งในด้านบุคลากร อาคาร สถานที่ อุปกรณ์ ระบบสื่อสารและเทคโนโลยีต่างๆ เพื่อให้เกิดการบริการที่มีคุณภาพเต็มรูปแบบได้

4. ความมีคุณค่า (Values) เป็นคุณค่าที่ผู้รับบริการประเมินได้จากการได้รับการบริการที่มีคุณภาพเมื่อเทียบกับค่าบริการที่ได้เกิดขึ้น

5. ความสนใจ (Interest) เป็นความสนใจ ความกระตือรือร้นของผู้ให้บริการที่จะดำเนินการให้บริการอย่างเอาใจใส่ต่อผู้รับบริการและพร้อมที่จะให้บริการแก่ผู้รับบริการอย่างเสมอภาคกัน

6. ความมีไมตรีจิต (Courtesy) เป็นการแสดงออกของพฤติกรรมให้บริการอย่างจริงใจมีอัธยาศัยและมีความเป็นมิตร โดยไม่เห็นผู้รับบริการเป็นงานที่เพิ่มขึ้น แต่เป็นบุคคลสำคัญที่ทำให้งานบริการมีคุณค่า

7. ความมีประสิทธิภาพ (Efficiency) กระบวนการในการให้บริการจะต้องมีระบบที่ทำให้การบริการเกิดขึ้นอย่างมีคุณภาพอย่างสม่ำเสมอ ทุกฝ่ายมีบทบาทหน้าที่ชัดเจนและทำงานประสานกันเพื่อให้เกิดการให้บริการที่ดีและมีประสิทธิภาพ

1.5 การพัฒนาการบริการ

จินตนา บุญบงการ (2539, น. 26-28) ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนาการบริการมีขั้นตอนและวิธีการที่จะนำไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความประทับใจและได้รับประโยชน์สูงสุด โดยเริ่มจากผู้บริหารสูงสุดลงไป

นันทพร รัฐถาวร (2543, น. 38-39 อ้างอิงจาก ชงชัย สันติวงศ์) ได้ให้แนวคิดไว้ว่า การพัฒนาระบบและวิธีการในการปรับปรุงการให้บริการของรัฐให้ดียิ่งขึ้นนั้น ต้องพัฒนาระบบการบริการให้มีกระบวนการและขั้นตอนที่สามารถแก้ปัญหาจากปัจจัยที่เป็นแรงกดดันทั้งหลายให้ลุล่วงไปได้มากที่สุด โดยมีวิธีการ ดังนี้

1. การจัดบริการที่มีคุณภาพ
2. การลดต้นทุน
3. การเพิ่มคุณค่าให้ลูกค้าบริการของรัฐเช่นเดียวกับเอกชนที่สามารถสร้างเสริมสิ่งที่มีคุณค่าให้ลูกค้า หรือประชาชนที่มารับบริการได้
4. การปรับปรุงการให้บริการให้ทำได้รวดเร็ว
5. การให้บริการแบบครบวงจร (Package Service)

จากที่กล่าวมาจึงพอสรุปได้ว่า การให้บริการ หมายถึง กิจกรรมหรือการดำเนินงานต่างๆ ที่พนักงาน/เจ้าหน้าที่ได้นำเสนอให้กับประชาชนหรือผู้มารับบริการ เพื่อให้ประชาชนได้รับการบริการที่ดีมีคุณภาพ ทั้งในด้านการบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตรทั้ง 9 หัวข้อ ซึ่งประกอบไปด้วย งานด้านข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร งานด้านแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล งานด้านบริการข้อมูลและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ งานด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น งานด้านการช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติ งานด้านการป้องกันกำจัดศัตรูพืช งานด้านการฝึกอบรมวิชาชีพการเกษตร งานด้านการรวมกลุ่มและพัฒนากลุ่ม และงานด้านการกระจายพันธุ์ ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านอาคารสถานที่ ด้านขั้นตอนการให้บริการและด้านเนื้อหาการให้บริการ เพื่อให้ผู้มารับบริการได้รับบริการในสิ่งที่คาดหวังไว้และประสบผลสำเร็จจนเกิดความประทับใจ

2. แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจในบริการ

ความพึงพอใจหรือความพอใจในบริการที่ได้รับของผู้มารับบริการ มักจะให้ความสนใจในด้านต่างๆ ที่ได้รับ มีผู้ให้ความเห็นไว้ ดังนี้

ประดับ นวลละออง (2542, น.10) ได้ให้ความหมายความพึงพอใจหลังการให้บริการว่าเป็นระดับความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการได้รับบริการในด้านต่างๆ ดังนี้ คือ

1. ด้านความสะดวกที่ได้รับ
2. ด้านตัวเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ
3. ด้านคุณภาพของบริการที่ได้รับ
4. ด้านระยะเวลาในการดำเนินการ
5. ด้านข้อมูลที่ได้รับจากการบริการ

สุทธิ ปันมา (2535, น.9) ได้อธิบายความพึงพอใจของลูกค้าต่อการบริการของธนาคารกสิกรไทย สาขากาฬสินธุ์ หมายถึง ความรู้สึกที่ดีที่ชอบ พอใจหรือประทับใจ ที่เกิดขึ้นเมื่อมาใช้บริการ ซึ่งประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่

1. ด้านพนักงานและการต้อนรับ
2. ด้านสถานที่ประกอบการ
3. ด้านความสะดวกที่ได้รับ
4. ด้านข้อมูลที่ได้รับบริการ
5. ด้านระยะเวลาในการดำเนินการ

จริณ อุดมเลิศ (2540, น.20) ได้รวบรวมหลักการบริการเพื่อให้เกิดความพึงพอใจของผู้รับบริการไว้ 5 ข้อ ดังนี้

1. หลักความสอดคล้องกับความต้องการของบุคคลเป็นส่วนใหญ่ กล่าวคือ ประโยชน์และบริการที่องค์การจัดให้นั้น จะต้องตอบสนองความต้องการของบุคคลากรส่วนใหญ่หรือทั้งหมด มิใช่เป็นการจัดให้แก่บุคคลกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะ

2. หลักความสม่ำเสมอ กล่าวคือ การให้บริการนั้นๆ ต้องดำเนินไปอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ มิใช่ทำๆ หยุดๆ ตามความพอใจของผู้บริการหรือผู้ปฏิบัติงาน

3. หลักความเสมอภาค บริการที่จัดนั้นจะต้องให้แก่ผู้มาใช้บริการทุกคนอย่างเสมอหน้าและเท่าเทียมกัน ไม่มีการให้สิทธิพิเศษแก่บุคคลหรือกลุ่มใดในลักษณะแตกต่างจากกลุ่มคนอื่น ๆ อย่างเห็นได้ชัด

4. หลักความปลอดภัย ค่าใช้จ่ายที่ต้องใช้ไปในการบริการ จะต้องไม่มากจนเกินกว่าผลที่จะได้รับ

5. หลักความสะดวก บริการที่จัดให้แก่ผู้รับบริการจะต้องเป็นไปในลักษณะที่ปฏิบัติได้อย่างสะดวก สบาย สั้นเปลืองทรัพยากรไม่มากนัก ทั้งยังไม่เป็นการสร้างภาวะยุ่งยากใจให้แก่ผู้ให้บริการหรือผู้ใช้บริการมากจนเกินไป

อารีรัตน์ เพชรสุวรรณ (2546,น.25) ; อ้างอิงจาก สมิต รัชฎกร. 2542) ทฤษฎีที่เกี่ยวกับความพึงพอใจในการให้บริการจะเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของผู้ให้บริการที่ดีจะส่งผลทำให้ผู้มารับบริการเกิดความพึงพอใจ รู้สึกประทับใจ และมีปฏิกิริยาโต้ตอบเป็นไปในทางที่ดี จากการศึกษาค้นคว้าของนักพฤติกรรมศาสตร์ พบว่าคุณสมบัติที่เหมาะสมของบุคลากรผู้ให้บริการที่ดีมี ดังนี้

1. อธิยาศยคติ ให้การต้อนรับด้วยสีหน้าและแววตา ท่าทางและคำพูด การต้อนรับลูกค้าด้วยใบหน้าที่ยิ้มแย้มเป็นเสน่ห์ที่สำคัญ การให้การต้อนรับอย่างอบอุ่นเป็นลักษณะที่แสดงออกทางความคิดและความรู้สึกที่ดี ท่าทางกระตือรือร้นเป็นการสร้างความรู้สึกประทับใจเมื่อได้พบเป็นครั้งแรก เมื่อรวมเข้ากับคำพูดที่ดีมีน้ำเสียงไพเราะ จะเป็นคุณสมบัติที่ดีด้านพฤติกรรมของผู้ให้บริการ

2. มีมิตรไมตรี ผู้ทำงานด้านการบริการที่มีการแสดงออกให้ลูกค้าหรือผู้รับบริการเห็นว่ามิตรไมตรีเป็นการชนะใจตั้งแต่ต้น ความมีมิตรไมตรีจะนำไปสู่ความสำเร็จในการให้บริการไม่ว่าจะเป็นงานประเภทใด การมีมิตรไมตรีบวกกับการให้ความช่วยเหลือเล็กๆ น้อยๆ จะก่อให้เกิดความพอใจและชื่นชมแก่ลูกค้า ผู้ที่ทำงานด้านการบริการพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือแก่ผู้รับบริการ ก็จะเกิดมนุษยสัมพันธ์ในการให้บริการอย่างมั่นคงและเกิดมิตรภาพที่ดี

3. เอาใจใส่งาน ความมุ่งมั่นในการให้บริการมีความสัมพันธ์กับการเอาใจใส่งานเป็นอย่างมากเพราะหากขาดความเอาใจใส่งานแล้ว ก็เพิกเฉยละเลยในการปฏิบัติงานหรือทำงานไปเรื่อยๆ เอาใจไม่ได้ การพิจารณาถึงพฤติกรรมของผู้ให้บริการควรคำนึงถึงความเอาใจใส่สนใจงานหรือจริงจังในการทำงานมากน้อยแค่ไหน เพื่อให้การพิจารณามีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

4. แต่งกายสุภาพสะอาดเรียบร้อย ผู้ทำงานบริการต้องมีบุคลิกที่ดีเพื่อให้เป็นที่น่าเชื่อถือและไว้วางใจแก่ผู้มารับบริการ การแต่งกายที่เหมาะสมกับกาลเทศะเหมาะสมทั้งต่อสถานที่ทำงานและสภาพของหน่วยงาน จะช่วยให้เกิดความรู้สึกที่ดีแก่ผู้เกี่ยวข้อง

5. กิริยาสุภาพมารยาทงดงาม ผู้รับบริการทุกคนต้องการติดต่อขอรับบริการจากผู้ซึ่งมีกิริยาสุภาพและรังเกียจผู้มีกิริยาหยาบคาย การที่มีผู้ทำงานบริการที่มีกิริยาสุภาพอ่อนน้อมจะเป็นเครื่องเชิดหน้าชูตาและเป็นเอกลักษณ์ที่ดีของหน่วยงาน ดังนั้นการแสดงออกของพนักงานที่มีหน้าที่ในการให้บริการควรมีการระมัดระวังถึงพฤติกรรมที่อาจไม่เหมาะสมต่อผู้มาใช้บริการด้วย

6. วาจาสุภาพ ไม่มีผู้รับบริการคนใดที่ชอบการพูดจาหยาบคาย ก้าวร้าว ทุกคนล้วนต้องการคำพูดที่สุภาพ การทำงานบริการเป็นการช่วยเหลือ ให้ผู้อื่นเกิดความพึงพอใจจะต้องเป็นคำพูดที่สุภาพ เพื่อให้ลูกค้าที่มาใช้บริการเกิดความสบายใจที่จะติดต่อขอรับบริการ

7. น้ำเสียงไพเราะ การทำงานบริการได้ดีจะต้องมีน้ำเสียงที่ไพเราะ ชัดเจนและชวนฟัง จึงจะเหมาะสมกับการทำหน้าที่ในการให้บริการ

8. ควบคุมอารมณ์ได้ดี ผู้ทำงานให้บริการจะต้องมีอารมณ์มั่นคง เพราะอยู่ในสถานการปฏิบัติงานจะต้องพบปะกับผู้คนมากมายหลายตา ซึ่งมีภูมิหลังต่างๆ กัน ในการให้บริการจะต้องมีความอดทนอดกลั้นสามารถควบคุมอารมณ์ได้

9. รับฟังและเต็มใจแก้ไขปัญหา พฤติกรรมที่แสดงออกของผู้ทำงานให้บริการจะต้องสนองตอบความต้องการของผู้มารับบริการ ดังนั้นเมื่อมีปัญหาหรือเรียนใด ๆ ผู้ให้บริการจะต้องแสดงความสนใจรับฟังปัญหา แสดงความเอาใจใส่อย่างจริงจังและเต็มใจช่วยเหลือผู้มารับบริการ

10. กระตือรือร้น อุปนิสัยที่แสดงออกถึงความกระตือรือร้นเป็นพฤติกรรมอย่างดียิ่งในงานให้บริการ

11. มีวินัย ผู้ทำงานเกี่ยวกับการให้บริการที่มีวินัยจะทำงานเป็นระบบ อยู่ในกรอบอย่างเคร่งครัด จะทำให้ผู้มารับบริการเกิดความพึงพอใจมากยิ่งขึ้น

12. ซื่อสัตย์ การให้บริการจะต้องดำเนินการให้การช่วยเหลืออย่างตรงไปตรงมา ด้วยความซื่อสัตย์และการรักษาคำพูด ดังนั้นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความซื่อสัตย์รักษาคำพูด จึงเป็นที่พึงปรารถนาของทุกคน

จากที่กล่าวมาจึงพอสรุปได้ว่า ความพึงพอใจในบริการ หมายถึง ความรู้สึกหรือทัศนคติที่แสดงออกเมื่อได้รับบริการอย่างใดอย่างหนึ่ง ขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้มารับบริการ ซึ่งความพึงพอใจของแต่ละบุคคลย่อมมีความแตกต่างกัน ความพึงพอใจมีทั้งในทางบวกและในทางลบ ดังนั้น ในที่นี้จึงสรุปได้ว่า ความพึงพอใจในการรับบริการแบ่งออกได้ 5 ประเด็น ได้แก่ ความพึงพอใจในบริการอาจได้มาจากบุคลากร/เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านอาคารสถานที่ ด้านขั้นตอนการให้บริการและด้านเนื้อหาการให้บริการ ทั้ง 9 หัวข้อ จึงนำทั้ง 5 ตัวแปรมากำหนดการวัดระดับความพึงพอใจในการศึกษาครั้งนี้

3. ข้อมูลพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง ตั้งอยู่บนเนื้อที่ 31 ไร่ 3 งาน ในพื้นที่หมู่ที่ 7 บ้านโนนพยอม ตำบลบ้านขาม อำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ มีประชากรทั้งหมด 8,234 คน จัดตั้งขึ้นมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539 เดิมมีชื่อเรียกว่าสภาตำบลบ้านขาม ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นสภาตำบลนิติบุคคลตำบลบ้านขาม และองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขามตามลำดับ

3.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของอำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ ห่างจากตัวอำเภอจตุรัสไปตามทางหลวงหมายเลข 2179 เป็นระยะทางประมาณ 12 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่ต่างๆ ดังนี้

ทิศเหนือ	เขตติดต่อตำบลหนองโดน	อำเภอจตุรัส
ทิศใต้	เขตติดต่อตำบลหัวทะเล	อำเภอบำเหน็จณรงค์
ทิศตะวันออก	เขตติดต่อตำบลหนองบัวโคก	อำเภอจตุรัส
ทิศตะวันตก	เขตติดต่อตำบลบ้านตาล	อำเภอบำเหน็จณรงค์

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม มีเนื้อที่ประมาณ 48.031 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 29,696 ไร่ มีประชากรจำนวน 8,234 คน แยกตามรายหมู่บ้าน ดังนี้

ตารางที่ 2.1 จำนวนพื้นที่ ครัวเรือน และประชากร แยกตามรายหมู่บ้าน

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	พื้นที่ (ไร่)	ครัวเรือน (หลัง)	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม (คน)
1	บ้านนา	2,700	302	385	437	822
2	บ้านขาม	3,500	324	563	590	1,153
3	บ้านหนองลูกช้าง	2,132	204	351	381	732
4	บ้านจิว	3,879	263	485	543	1,028
5	บ้านทุ่งเสมียนตรา	3,741	187	231	262	493
6	บ้านโนนคร้อ	420	228	356	376	732
7	บ้านโนนพยอม	972	69	110	125	235

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	พื้นที่ (ไร่)	ครัวเรือน (หลัง)	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม (คน)
8	บ้านใหม่นาดิ	2,863	275	392	443	835
9	บ้านหนองสะแก	716	50	69	61	130
10	บ้านโนนตะโก	4,500	230	397	421	818
11	บ้านโนนศรีเหนือ	2,804	291	367	412	779
12	บ้านโนนศรีใต้	1,469	182	227	250	477
	รวม	29,696	2,605	3,933	4,301	8,234

3.2 ขอบเขตการปกครองและสถานที่สำคัญ

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม มี 12 หมู่บ้าน สถานที่สำคัญในตำบล ประกอบด้วย โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำนวน 2 แห่ง ตั้งอยู่หมู่ที่ 4 และหมู่ที่ 6 โรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 6 แห่ง ตั้งอยู่หมู่ที่ 1, 2, 3, 5, 6, 8 และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 2 แห่ง ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 2 และหมู่ที่ 6 มีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล จำนวน 2 แห่ง ตั้งอยู่หมู่ที่ 4 และ หมู่ที่ 5 ศาสนสถาน จำนวน 9 แห่ง ตั้งอยู่หมู่ที่ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 11 สำนักสงฆ์ จำนวน 2 แห่ง ตั้งอยู่หมู่ที่ 8 และหมู่ที่ 9 ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม ตั้งอยู่หมู่ที่ 7 (องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม 2557).

3.3 ลักษณะภูมิประเทศ

ภูมิประเทศโดยทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม พื้นที่ประกอบด้วย ที่ราบลอนคลื่น พื้นที่ทางด้านทิศตะวันออก, ทิศเหนือ และตอนกลางเป็นที่ดอน มีลำน้ำไหลผ่าน ทั้งสองด้าน คือ ลำห้วยลำคันฉู แหล่งน้ำธรรมชาติที่ใช้ในการเกษตรซึ่งมีทั้งหมด 3 สาย คือ ลำห้วยลำคันฉู ลำห้วยทราย ลำห้วยคลองไผ่งาม แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น คือ ฝายกั้นน้ำจำนวน 11 แห่ง และมีเส้นทางคมนาคมที่สำคัญ ซึ่งได้แก่ ทางหลวงหมายเลข 201 ตัดผ่านด้าน ทิศตะวันออกขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม และทางหลวงหมายเลข 2719 ตัดผ่าน ทางด้านทิศเหนือขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม มีทางรถไฟสายกรุงเทพ - หนองคาย ผ่านทางด้านทิศเหนือขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม ส่วนในด้านของลักษณะของพื้นดิน

เป็นดินร่วนปนทรายไม่สามารถเก็บกักน้ำได้ดีนัก ส่งผลให้แหล่งน้ำต่างๆ มักจะแห้งลงในฤดูแล้ง และสภาพดินบางส่วนเป็นดินเค็มทำให้ไม่สามารถเพาะปลูกพืชได้

3.4 วิสัยทัศน์การพัฒนา

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม ได้กำหนดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม เพื่อเป็นจุดหมายในการดำเนินงาน ดังนี้

"เป็นท้องถิ่นที่น่าอยู่ ส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน ครอบครัวมีความอบอุ่น ชุมชนมีส่วนร่วมของชุมชน "

3.5 พันธกิจหลักการพัฒนา

พันธกิจที่ 1 พัฒนาเมืองให้น่าอยู่ ปรับปรุงและพัฒนาระบบสาธารณูปโภคให้ได้มาตรฐานเพียงพอต่อความต้องการของประชาชน เพื่อรองรับการขยายตัวของชุมชนและท้องถิ่นในอนาคต

พันธกิจที่ 2 สร้างระบบการบริหารจัดการที่ดี โดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจ การวางแผน การตรวจสอบ เพื่อให้เกิดความโปร่งใสในการบริหารงาน

พันธกิจที่ 3 พัฒนาศักยภาพของคน ครอบครัว และชุมชนให้สามารถพึ่งพาตนเองได้

พันธกิจที่ 4 ส่งเสริมระบบการศึกษาและสาธารณสุข ตลอดจนอนุรักษ์และพัฒนาศิลปวัฒนธรรมอันดีงามและภูมิปัญญาท้องถิ่น

พันธกิจที่ 5 เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม ให้เกิดสภาวะแวดล้อมที่ดี

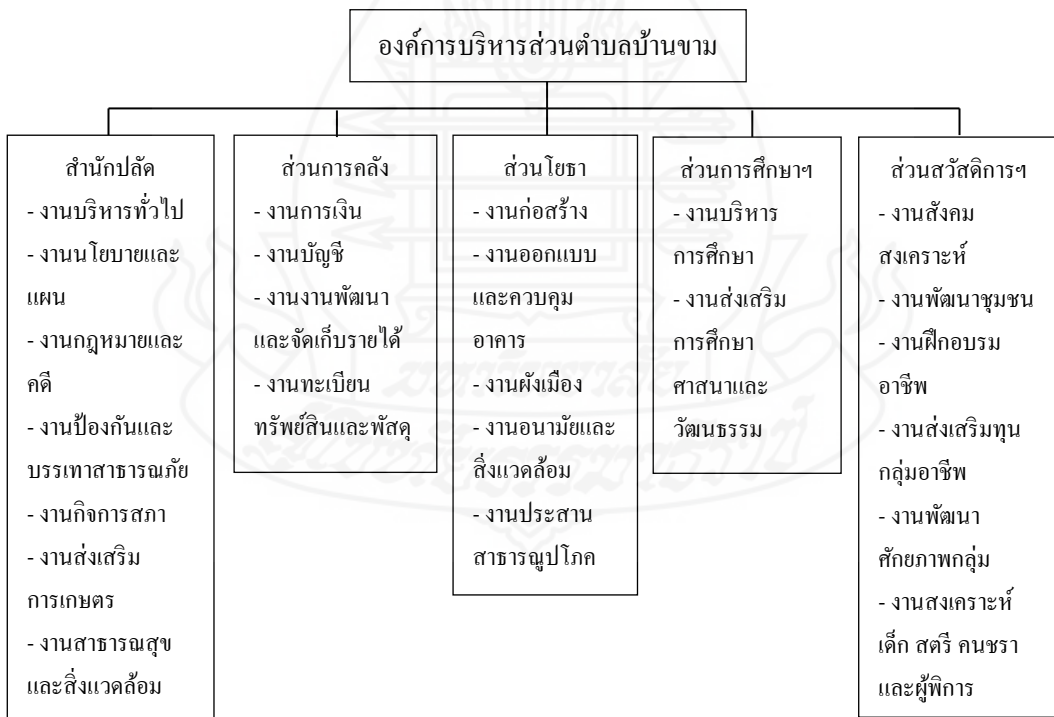
3.6 จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนา

1. ด้านการคมนาคม การขนส่ง มีความสะดวก รวดเร็ว
2. ด้านระบบสาธารณูปโภค สะดวกและครอบคลุม
3. ด้านประชาชนมีอาชีพและรายได้ที่เพียงพอตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
4. ด้านการพัฒนาช่องทางในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัยของประชาชนให้เพิ่มมากขึ้น
5. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้รับการอนุรักษ์ รักษาและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น

6. เพื่อส่งเสริมสนับสนุนทางการศึกษา การเมือง การบริหารงานบุคคล ให้ความก้าวหน้า โดยเฉพาะการรักษาและส่งเสริมการพัฒนาภูมิปัญญาชาวบ้าน การอนุรักษ์ศิลปะจารีตประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นเอาไว้ให้ลูกหลาน

3.7 โครงสร้างส่วนราชการ

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม คณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลจังหวัดชัยภูมิ (ก.อบต.) ได้กำหนดให้เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง โดยกำหนดโครงสร้างการบริหารส่วนราชการออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่ สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนการคลัง ส่วนโยธา ส่วนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขามสามารถกำหนดตำแหน่งต่างๆ ได้ตามความจำเป็นที่จะต้องใช้บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านอื่นๆ นอกเหนือจากตำแหน่งที่กำหนดไว้ เพื่อให้แก้ไขปัญหาของประชาชนในเขตตำบลบ้านขาม โดยต้องสอดคล้องกับภารกิจและอำนาจหน้าที่ สามารถแก้ไขปัญหาขององค์การบริหารส่วนตำบลได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งมีจำนวนอัตรากำลังพนักงานส่วนตำบลและพนักงานจ้าง และมีอำนาจหน้าที่ ภารกิจที่ต้องรับผิดชอบแยกตามส่วนราชการ

ภาพที่ 2.1 โครงสร้างการแบ่งส่วนราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม

ตารางที่ 2.2 อัตรากำลังขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม

ลำดับ ที่	ส่วนราชการ	พนักงาน ส่วนตำบล (คน)	พนักงานจ้าง ตามภารกิจ (คน)	พนักงานจ้าง ทั่วไป (คน)	รวม (คน)
1	สำนักปลัด	7	3	5	15
2	ส่วนการคลัง	2	4	-	6
3	ส่วนโยธา	1	3	-	4
4	ส่วนการศึกษาฯ	3	3	-	6
5	ส่วนสวัสดิการฯ	1	1	-	2
	รวม	14	14	5	33

ที่มา : สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม ข้อมูล ณ วันที่ 7 เมษายน 2559

ตารางที่ 2.3 หน้าที่รับผิดชอบและลักษณะงานที่ปฏิบัติ (เฉพาะสำนักปลัด)

ลำดับ ที่	ส่วนราชการ	หน้าที่รับผิดชอบ/ลักษณะงานที่ปฏิบัติ
	สำนักปลัด	
1	งานบริหารทั่วไป	<ul style="list-style-type: none"> - งานด้านสารบรรณ - งานด้านบริหารงานบุคคล - งานด้านเลือกตั้งและทะเบียนข้อมูล - งานด้านตรวจสอบภายใน
2	งานนโยบายและแผน	<ul style="list-style-type: none"> - งานด้านนโยบายและแผน - งานด้านวิชาการ - งานด้านข้อมูลและประชาสัมพันธ์ - งานด้านงบประมาณ
3	งานกฎหมายและคดี	<ul style="list-style-type: none"> - งานด้านกฎหมายและคดี

ตารางที่ 2.3 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ส่วนราชการ	หน้าที่รับผิดชอบ/ลักษณะงานที่ปฏิบัติ
4	งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	<ul style="list-style-type: none"> - งานด้านร้องเรียนร้องทุกข์และอุทธรณ์ - งานด้านข้อบัญญัติและระเบียบ - งานด้านอำนาจการ - งานด้านป้องกัน - งานด้านฟื้นฟู
5	งานกิจการสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบล	<ul style="list-style-type: none"> - งานด้านระเบียบข้อบังคับประชุม - งานด้านการประชุม - งานด้านอำนาจการและประสานงาน
6	งานส่งเสริมการเกษตร	<ul style="list-style-type: none"> - งานสำรวจข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร - งานการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับ ตำบล - งานบริการข้อมูลและเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ - การรวบรวมส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น - งานช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติ - งานการสำรวจช่วยเหลือป้องกันศัตรูพืช - งานการฝึกอบรมอาชีพ - งานการรวมกลุ่มและพัฒนากลุ่ม - งานการกระจายพันธุ์
7	งานสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม	<ul style="list-style-type: none"> - งานบริหารงานสาธารณสุข - งานแผนงานสาธารณสุข - งานสุขาภิบาลและอนามัยสิ่งแวดล้อม - งานรักษาความสะอาด - งานเผยแพร่และฝึกอบรม

ตารางที่ 2.3 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ส่วนราชการ	หน้าที่รับผิดชอบ/ลักษณะงานที่ปฏิบัติ
		<ul style="list-style-type: none"> - งานบริการและส่งเสริมการอนามัย - งานส่งเสริมสุขภาพ - งานป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ - งานสัตวแพทย์ - งานศูนย์บริการสาธารณสุข - งานทันตสาธารณสุข

จากที่กล่าวมาจึงพอสรุปได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด มีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ภายใต้ข้อบังคับแห่งกฎหมาย มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบต่อชีวิตความเป็นอยู่และให้บริการในด้านต่างๆแก่ประชาชน รวมถึงการพัฒนา ปรับปรุงการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อให้ตรงกับความต้องการของผู้รับบริการอย่างแท้จริง และก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนในท้องถิ่นให้มากที่สุด

4. แนวคิดเกี่ยวกับการบริการงานส่งเสริมการเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การถ่ายโอนภารกิจจากกรมส่งเสริมการเกษตร (กรมส่งเสริมการเกษตร , 2549) มีภารกิจด้านงานส่งเสริมการเกษตรที่ต้องถ่ายโอนให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2 ด้าน จำนวน 10 ภารกิจ มีดังนี้

4.1 ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต มีภารกิจที่จะต้องถ่ายโอน 9 ภารกิจ คือ

4.1.1 การสำรวจข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร การจัดทำข้อมูลการเกษตรของกรมส่งเสริมการเกษตรมีหลายระบบ ทั้งข้อมูลที่เป็นตัวเลข สถิติ และข้อมูลที่แสดงเป็นแผนที่ เพื่อใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในระดับต่างๆ ซึ่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มอบนโยบายในเรื่องสำรวจ จัดเก็บ และรายงานข้อมูลการเกษตรในพื้นที่ให้กรมส่งเสริมการเกษตร ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ข้อมูลมีความเป็นเอกภาพ ไม่ซ้ำซ้อนและ

สอดคล้องกัน กรมส่งเสริมการเกษตรจึงร่วมกับสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กรมประมง กรมปศุสัตว์ และสำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีดำเนินการปรับปรุงระบบข้อมูล และพัฒนาระบบการจัดเก็บข้อมูลมาใหม่ เรียกว่า “ระบบข้อมูลการเกษตร” ซึ่งจะใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลและชุมชนในการจัดเก็บ และจัดทำข้อมูลในระดับหมู่บ้าน/ตำบล ตลอดจนจัดทำทะเบียนเกษตรกรทุกครัวเรือนให้ครบถ้วน สมบูรณ์ และมีความทันสมัย ซึ่งปัจจุบันเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล รวมทั้งหน่วยงานในชุมชนมีความจำเป็นต้องใช้ข้อมูลการผลิตพืชเศรษฐกิจที่สำคัญและข้อมูลทะเบียนเกษตรกรในการปฏิบัติงานมากขึ้น เช่น ใช้เป็นมาตรฐานในการตรวจสอบข้อมูลของเกษตรกรในการให้ความช่วยเหลือสนับสนุนจากภาครัฐ และออกหนังสือสำคัญให้เกษตรกร กำหนดให้มีมาตรฐานการจัดเก็บข้อมูลถึงระดับหมู่บ้าน/ครัวเรือนเกษตรกร ซึ่งเป็นการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างกรมส่งเสริมการเกษตร โดยศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ข้อมูลที่ได้จะเป็นข้อมูลที่ผ่านการวิเคราะห์เป็นที่ยอมรับของชุมชน ก่อนส่งข้อมูลเข้าส่วนกลางเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4.1.2 การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล ในช่วง 40 ปี ที่ผ่านมา การวางแผนพัฒนาการเกษตร ได้มุ่งเน้นการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจเพื่อแสวงหารายได้และเสริมสร้างความมั่นคงด้านเงินตราเข้าสู่ประเทศ จึงมีการขยายตัวอย่างรวดเร็วทางด้านเศรษฐกิจตามยุทธศาสตร์ของการพัฒนาประเทศ กระทั่งในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544) ได้กำหนดให้คนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาได้ให้ความสำคัญกับกระบวนการพื้นฐานให้คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา คือ กระบวนการเรียนรู้ การให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาทุกระดับ เมื่อพิจารณาการพัฒนาที่ผ่านมา จะเห็นว่าเอื้ออำนวยต่อการเสริมกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนเนื่องจากการวางแผนเป็นการดำเนินงานโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับชุมชนในลักษณะจากล่างสู่บนได้ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ท้องถิ่นจะต้องมีแนวทางในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองให้เป็นอย่างที่ชุมชนต้องการและสามารถแก้ปัญหาที่ชุมชนเผชิญอยู่ร่วมกันได้

4.1.3 การบริการข้อมูลและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ในการส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตรได้ใช้วิธีการต่างๆ ในการถ่ายทอดความรู้และข้อมูลข่าวสารสู่เกษตรกร นอกเหนือจากการถ่ายทอดความรู้โดยตรงผ่านการฝึกอบรม จัดทำแปลงสาธิต ทัศนศึกษาดูงาน และเยี่ยมชมเกษตรกร และยังได้อาศัยการบริการข้อมูลข่าวสารการเกษตรของหน่วยงานต่างๆ ในสังกัดและการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อช่องทางต่างๆ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

เป็นวิธีการในการสนับสนุนให้เกษตรกรและผู้เกี่ยวข้องได้รับความรู้ข่าวสารที่ทันสมัยได้อย่างรวดเร็ว เป็นการขยายโอกาสในการพัฒนาอาชีพและคุณภาพชีวิตของเกษตรกรได้ จึงจำเป็นต้องอาศัยการประสานงานและความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการสร้างศักยภาพในการบริหารข้อมูลข่าวสารของพื้นที่ รวมถึงการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่ไปอย่างมีประสิทธิภาพ ครอบคลุมประเด็นต่างๆอย่างกว้างขวางทำให้เกษตรกรเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้โดยสะดวกและประหยัด มีข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องตรงกับความต้องการ เหมาะสมกับสภาพพื้นที่เป็นข้อมูลที่ทันสมัยทันเวลาในการใช้ประกอบการตัดสินใจวางแผนการผลิตและพัฒนาอาชีพเกษตรกร

4.1.4 การรวบรวมส่งเสริมพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น สังคมดั้งเดิมของไทยมีวิถีการดำเนินชีวิตและความรู้ของตนเองที่สืบทอดกันมาแต่บรรพบุรุษ เป็นพื้นความรู้แห่งคุณภาพและเอกภาพของมนุษย์ และอาศัยภูมิปัญญาของคนไทยที่เรียกว่าภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นพื้นฐาน โดยภูมิปัญญาท้องถิ่นสะสมขึ้นมาจากประสบการณ์ของชีวิตถ่ายทอดสืบทอดกันมาเป็นวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นจึงมีความจำเพาะกับท้องถิ่น มีความเชื่อมโยงกับชีวิต สังคมและสิ่งแวดล้อมแบบบูรณาการ และเน้นความสำคัญของจริยธรรมมากกว่าวัตถุธรรม ทำให้ชาติไทยดำรงอยู่มาได้โดยตลอด การนำภูมิปัญญามาใช้เพื่อพัฒนาประเทศจะต้องดำเนินการในระดับพื้นที่โดยคนไทยในชนบท และเกษตรกรเป็นบุคคลสำคัญในการฟื้นฟูภูมิปัญญาท้องถิ่นส่วนหน่วยงานราชการต้องปรับบทบาทมาเป็นผู้เชื่อมประสาน สร้างเงื่อนไข และส่งเสริมให้ชาวบ้านมีบทบาทมากที่สุด เพื่อสร้างสำนักของการสืบทอดคุณค่าภูมิปัญญา ปรับให้เข้ากับยุคสมัยแห่งการเปลี่ยนแปลงสิ่งแรกที่ต้องทำภายใต้กระบวนการพัฒนาดังกล่าว คือ การกระจายอำนาจในการดำเนินงานหรือการถ่ายโอนภารกิจ ไปสู่ชาวบ้าน โดยวิธีการสืบค้นผู้รู้ สืบค้นข้อมูลภูมิปัญญาส่งเสริมให้ชาวบ้านรู้จักการวิจัย ทดสอบในท้องถิ่นด้วยตนเองและเผยแพร่ถ่ายทอดภูมิปัญญาให้เป็นที่รับรู้ ซึ่งหากดำเนินการได้ดังนี้แล้วก็จะเป็นการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเป็นรูปธรรมได้มากขึ้น

4.1.5 การช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติ

4.1.6 การสำรวจช่วยเหลือป้องกันกำจัดศัตรูพืช แม้ว่าเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจะได้มีการสำรวจการระบาดของศัตรูพืช เพื่อจัดส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตรใช้เป็นข้อมูลในการพยากรณ์ และเตือนการระบาดของศัตรูพืชแล้วก็ตามพบว่า ข้อมูลที่ได้มีการเตือนการระบาดนั้นเป็นข้อมูลในภาพรวม ซึ่งอาจจะเกิดการระบาดในพื้นที่ของเกษตรกร หรืออาจจะไม่เกิดขึ้นในบางพื้นที่ก็เป็นที่ได้ การมอบอำนาจให้ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมีบทบาทในการดูแลการพัฒนา

อาชีพของประชาชนในพื้นที่ มีการดูแลการสำรวจช่วยเหลือป้องกันกำจัดศัตรูพืชให้แก่เกษตรกรในพื้นที่ จะเป็นการช่วยเหลือเกษตรกรในพื้นที่ได้ทันเหตุการณ์

4.1.7 การฝึกอบรมวิชาชีพการเกษตร การกิจนี้กรมส่งเสริมการเกษตรดำเนินการเพื่อพัฒนาอาชีพเกษตรกร ซึ่งมีอาชีพหลักทางการเกษตร และอาชีพเสริมที่ต่อเนื่องจากการเกษตร เช่น การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรและจำหน่าย เป็นการเพิ่มรายได้แก่เกษตรกร การฝึกอบรมอาชีพการเกษตรนี้ กรมส่งเสริมการเกษตรถ่ายโอนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ประสงค์จะรับภารกิจนี้โดยจะทำงานร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในส่วนของสำรวจความต้องการของเกษตรกรในการพัฒนาอาชีพแล้วเสนอให้กรมส่งเสริมการเกษตรเข้าจัดการอบรมพัฒนาอาชีพนั้นแล้วติดตามประเมินผล ขั้นตอนการดำเนินงานที่สำคัญมี 2 ขั้นตอน คือ การสำรวจหาความต้องการฝึกอบรมอาชีพการเกษตร และการจัดการฝึกอบรมอาชีพ

4.1.8 การรวมกลุ่มและพัฒนากลุ่ม การกิจนี้ต้องรวมกลุ่มและพัฒนากลุ่มต่างๆ สถาบันเกษตรกร หมายถึง กลุ่มของเกษตรกรและบุคคลในครอบครัวเกษตรกรที่รวมตัวเป็นสถาบันเกษตรกร เพื่อดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกัน มีลักษณะเป็นสถาบันทางสังคมอย่างหนึ่ง ซึ่งเกี่ยวข้องกับผูกพันกับปัญหาต่างๆ ของคนในสังคม คือ มีกฎเกณฑ์คอยควบคุมพฤติกรรมของคนและกฎเกณฑ์ดังกล่าวสอดคล้องกับรูปแบบปฏิบัติในสังคมได้ด้วย

4.1.9 การกระจายพันธุ์ สืบเนื่องจากแผนกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2543 ได้กำหนดให้มีการถ่ายโอนภารกิจของรัฐให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งกรมส่งเสริมการเกษตรเป็นอีกหน่วยงานหนึ่งที่มีภารกิจที่จะถ่ายโอนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการ โดยเฉพาะด้านส่งเสริมคุณภาพชีวิต : การส่งเสริมอาชีพ : ด้านการกระจายพันธุ์ ทั้งนี้เพื่อเป็นการสนองนโยบายรัฐบาลและให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกรอย่างแท้จริง เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรให้ดีขึ้น ดังนั้น กรมส่งเสริมการเกษตรจึงได้ถ่ายโอนภารกิจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการด้านการกระจายพันธุ์ในส่วนของการสำรวจความต้องการของเกษตรกร ทั้งด้านพันธุ์พืชและด้านความรู้ด้านพืชสวน เช่น ไม้ผล ไม้ดอก ไม้ประดับ พืชผัก เป็นต้น เพื่อนำมาวางแผนและกำหนดแนวทางการดำเนินงานต่อไปในอนาคต

4.2 ขั้นตอนการนำภารกิจที่ถ่ายโอนไปปฏิบัติเพื่อให้บริการประชาชน

4.2.1 ภารกิจกรมส่งเสริมการเกษตรที่ถ่ายโอนให้ อปท. (9 ภารกิจ) มีรูปแบบการถ่ายโอนในลักษณะ “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการร่วมกับรัฐ” โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทเป็นผู้ปฏิบัติ และส่วนราชการมีบทบาทเป็นที่ปรึกษา ให้คำแนะนำ สนับสนุนทางวิชาการแก่ท้องถิ่น และภารกิจดังกล่าว (9 ภารกิจ) เป็นกิจกรรมประเภท “เลือกทำโดยอิสระ” ซึ่ง

แม้ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิสระในการที่จะเลือกทำตามความจำเป็นและความต้องการของท้องถิ่น แต่ก็ถือว่าเป็นความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ยังต้องดำเนินการต่อไป

4.2.2 การผลักดันให้ภารกิจที่ถ่ายโอนแล้วไปสู่การปฏิบัติเกิดประโยชน์แก่ประชาชน สำนักงานเกษตรอำเภอและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องมีการประชุมหารือกันเพื่อกำหนดเป็นแผนการดำเนินงานร่วมกันตามศักยภาพที่มีอยู่ของแต่ละฝ่าย โดยจัดทำเป็นแผนปฏิบัติการประจำปีร่วมกัน ทั้งนี้ ไม่จำเป็นต้องเริ่มทำพร้อมกันทุกภารกิจ แต่ควรเริ่มจากภารกิจใดภารกิจหนึ่งที่ทั้งสองฝ่ายมีความพร้อมนำไปปฏิบัติได้มากที่สุด ในลักษณะนำร่อง แล้วค่อยขยายไปสู่ภารกิจที่เหลือ และทยอยนำไปสู่การปฏิบัติจนครบทุกภารกิจ ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรยังคงทำหน้าที่โดยเป็นผู้เลี้ยงให้คำปรึกษาการดำเนินงานตามภารกิจแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากที่กล่าวมาจึงพอสรุปได้ว่า การถ่ายโอนภารกิจด้านการบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตรจากส่วนกลางสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีทั้งหมด 9 หัวข้อ ได้แก่ การสำรวจข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล การบริการข้อมูลและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ การรวบรวมส่งเสริมพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น การช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติ การสำรวจช่วยเหลือป้องกันกำจัดศัตรูพืช การฝึกอบรมวิชาชีพการเกษตร การรวมกลุ่มและพัฒนา กลุ่ม และการกระจายพันธุ์ ซึ่งเป็นการอำนวยความสะดวกและการเข้าถึงการรับบริการของเกษตรกร เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่อยู่ในชนบท การที่จะไปรับบริการจากส่วนกลางทำได้ลำบาก เมื่อได้มีการถ่ายโอนภารกิจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นหน่วยงานที่อยู่ใกล้ชิดกับเกษตรกรมากที่สุด จึงเป็นทาง โอกาสดีของเกษตรกรที่จะได้รับบริการด้านส่งเสริมการเกษตรได้อย่างทั่วถึง

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตรขององค์กรบริหารส่วนตำบลบ้านขาม อำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ เป็นการศึกษาวิจัยที่มีเป้าหมาย เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนา ปรับปรุง การให้บริการด้านงานส่งเสริมการเกษตรให้ตรงกับความต้องการของผู้รับบริการอย่างแท้จริง ผู้วิจัยได้ทำการค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำมาเสนอเป็นลำดับ ดังนี้

สันติชัย คงเถลิงศิริวัฒนาและคณะ (2540, น.98) ได้ทำการศึกษาเรื่องความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริการของกิ่งอำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ โดยศึกษาจากประชาชน

ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่กิ่งอำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ ความพึงพอใจของประชาชนที่มาใช้บริการ ประกอบด้วย 4 ด้าน ซึ่งได้แก่ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความสะดวกรวดเร็ว ด้านการปฏิบัติการ และด้านความถูกต้องเป็นธรรม ผลการศึกษาพบว่า ระดับความพึงพอใจต่อการให้บริการของอำเภอมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง และเมื่อจำแนกเป็นแต่ละด้านพบว่าทั้ง 4 ด้านประชาชนมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง

ธิดารัตน์ โกสินทรานนท์. (2548, น.25) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประเมินผลโครงการปรับปรุงการให้บริการประชาชนด้านทะเบียนและบัตร กรณีศึกษาอำเภอน้ำป่าด จังหวัดอุดรดิตถ์ ผลการศึกษาพบว่าประชาชนมีความพึงพอใจในการบริการของเจ้าหน้าที่ ทั้งนี้ประชาชนเห็นควรปรับปรุง พัฒนาในเรื่องความสะดวกรวดเร็ว ความเสมอภาค ความเป็นธรรมและการตรงต่อเวลา ในการทำงานของเจ้าหน้าที่ รวมถึงเพิ่มเจ้าหน้าที่ให้เพียงพอต่อปริมาณงานที่เพิ่มขึ้น เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน ผลของการให้บริการของเจ้าหน้าที่ฝ่ายทะเบียนและบัตรอยู่ในระดับดี

เดือน แสวงหาทรัพย์ (2544) ได้ทำการวิจัยเรื่องความคาดหวังของประชาชนในแขวงเมืองรายจากการให้บริการของเทศบาลนครเชียงใหม่ พบว่าประชาชนมีความพึงพอใจในการบริหารของแขวงเมืองรายในด้านมนุษยสัมพันธ์มีความสุภาพอ่อนน้อม เป็นผู้อำนวยความสะดวกที่รวดเร็ว และมีขั้นตอนไม่ซ้ำซ้อน เป็นผู้อำนวยความสะดวกบริหารที่รวดเร็ว มีขั้นตอนไม่ซ้ำซ้อนเอกสารราชการมีความถูกต้องสามารถตรวจสอบได้ตามมาตรฐานสากล โดยมีข้อเสนอแนะประชาชนคาดหวังในการบริหารเชิงรุกด้วยรูปแบบวิธีการให้การบริการประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบ และเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับประชาชน และชมกฤษ กาศสกุล (2546) ได้ทำการวิจัยเรื่องความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลป่าแดด อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าเพศ ระดับการศึกษา และอายุที่แตกต่างกัน ไม่มีผลต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าแดด ประชาชนมีความพึงพอใจในการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลขณะทำงาน และพนักงาน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางและมีส่วนร่วมในการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลระดับปานกลาง เช่นกัน มีปัญหาที่พบได้แก่ แผนงานและโครงการที่องค์การบริหารส่วนตำบล ได้ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมนั้นยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ชัดเจน

โกวิท พวงงาม (2539, น.35) ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง “ ศักยภาพการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ปัญหาและอุปสรรค ” พบว่า การปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหลายแห่งมีปัญหาเหมือนกัน คือ ด้านความรู้ ความสามารถของบุคลากร คือ การขาดความรู้ความเข้าใจในการทำงาน ขาดความรู้ความเข้าใจในระเบียบข้อบังคับขององค์การบริหารส่วนตำบลและระบบข่าวสาร ประชาชนทั่วไปไม่มีความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหาร

ส่วนตำบล ไม่มีแม่แต่เอกสารเกี่ยวกับกฎระเบียบให้ศึกษา ไม่ได้รับการอบรมเพียงพอ คนที่ได้รับการอบรมบ่อยครั้งมีเพียงกำนันคนเดียว คนอื่นๆแทบไม่เคยไปประชุมที่ไหน ไม่เคยได้รับการชี้แจงแนะนำใดๆ ในการทำงาน

ไพฑูลย์ เกษมสำราญ (2538, น.ง) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การปกครองท้องถิ่นไทยในอนาคต สรุปปัญหาการบริหารงานองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ได้ดังนี้

1. ด้านการบริหารภายในองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารประกอบด้วยกลุ่มการเมืองท้องถิ่น 2 กลุ่ม ซึ่งมีเสียงก้ำกึ่งกัน ปัญหาที่เกิดขึ้น คือ ฝ่ายค้านจะโค่นล้มฝ่ายบริหารด้วยการไม่ยอมรับร่างบัญญัติงบประมาณ และผู้บริหารมักจะไม่ค่อยกล้าตัดสินใจในการทำประโยชน์ให้แก่ท้องถิ่น เพราะกลัวฝ่ายค้านโจมตี การบริหารจึงออกมาในรูปของการรักษาเก้าอี้หรือสถานภาพของตนไว้

2. ด้านการกระจายอำนาจการควบคุมจากส่วนกลาง ส่วนกลางยังไม่ได้มีการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นอย่างแท้จริง และในทางตรงกันข้ามยังควบคุมจากส่วนกลาง ซึ่งปรากฏให้เห็นในรูปของกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับต่างๆ การควบคุมที่สำคัญ คือ เรื่องเงินอุดหนุนจากรัฐบาล กฎหมายและระเบียบการบริหารราชการ ไม่ส่งเสริมการเป็นอิสระขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น และไม่สามารถบริหารงานตามความต้องการของประชาชนได้ เพราะกฎหมายไม่เปิดช่องว่างให้

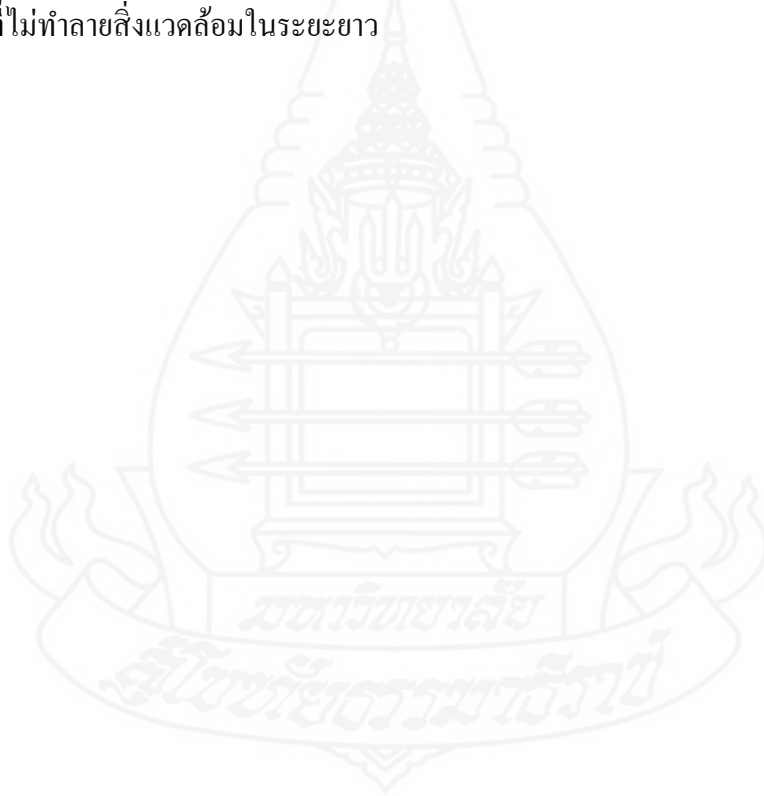
3. ปัญหาด้านการเมือง ความขัดแย้งในองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ความขัดแย้งภายในฝ่ายการเมือง เกิดขึ้นในกรณีที่สมาชิกองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นมิได้มาจากกลุ่มการเมือง หรือพรรคการเมืองที่สังกัด ฝ่ายบริหารและฝ่ายค้านมักมีความสัมพันธ์ที่มีลักษณะขัดแย้งกันทางการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถ้าแต่ละฝ่ายมีเสียงก้ำกึ่งกัน ปรากฏการณ์ที่มักเกิดขึ้น คือ ฝ่ายค้านจะโค่นล้มฝ่ายบริหาร ฝ่ายบริหารจะบริหารด้วยความไม่สบายใจ เพราะจะมีความรู้สึกพะวงกับเสียงสมาชิกมากเกินไป การบริหารงานจึงไม่ราบรื่นเป็นไปตามกติกา และในที่สุดความขัดแย้งจะเป็นบ่อเกิดแห่งปัญหาด้านต่างๆตามมามากด้วย

4. ปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชน ประชาชนยังขาดจิตสำนึก ความเข้าใจในกิจกรรมทางการเมืองที่ถูกต้อง เช่น การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การยื่นข้อเรียกร้อง การสมัครรับเลือกตั้ง เป็นต้น

จรัส สุวรรณมาลาและคณะ (2547) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับวิถีใหม่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย ซึ่งได้ดำเนินการวิจัยโดยคณะนักวิจัยจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยต่างๆ ในส่วนภูมิภาค โดยดำเนินการในช่วงปี 2546-2547 ซึ่งผลการศึกษาพบว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทยมีการริเริ่มพัฒนาวิธีการจัดการบริการสาธารณะแบบใหม่มาโดยลำดับ และเมื่อรัฐบาลเริ่มกระจายอำนาจลงสู่ท้องถิ่นตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

ฉบับใหม่อย่างเป็นทางการนับตั้งแต่ปี 2544 เป็นต้นมา ซึ่งนำไปสู่การเกิดขึ้นของนวัตกรรมท้องถิ่นใหม่ ๆ อย่างแพร่หลายและรวดเร็ว นวัตกรรมที่เริ่มจากท้องถิ่นหนึ่งได้รับการถ่ายทอดไปสู่ท้องถิ่นอื่นๆ และนำไปสู่การเกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ อย่างไม่มีที่สิ้นสุด

ในการกระจายอำนาจบริหารจากส่วนกลางไปสู่ท้องถิ่นมีเป้าหมายคือ ให้ท้องถิ่นมีอำนาจบริหารและตัดสินใจได้ด้วยตนเองมากที่สุด ใน 3 ทศวรรษข้างหน้า การบริหารท้องถิ่นจะมากขึ้น และมีรูปแบบที่มีการกระจายอำนาจให้กว้างออกไปทั่วทุกองค์การ ในขณะที่ลดความสำคัญของการบริหารราชการส่วนภูมิภาคลง โดยรวมแล้วประเทศไทยมีพื้นฐานทางด้านการเกษตร ประชากรที่เกี่ยวข้องกับภาคการผลิตมีการพัฒนาการ ทางเทคโนโลยีการผลิตมานานแล้ว ดังนั้นภาคการผลิตหลักจะยังคงเป็นการผลิตแบบก้าวหน้า คือ มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น เช่น ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากวัตถุดิบการเกษตร เป็นการเกษตรอุตสาหกรรม หรืออุตสาหกรรมการเกษตร โดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมในระยะยาว

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตรของ
องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม อำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ ในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา

1. สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม
2. การบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตร
3. แนวทางและวิธีการพัฒนาการบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตร

ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยการใช้แบบสัมภาษณ์
(Interview) และการจัดสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจาก
กลุ่มตัวอย่างจากประชาชนที่มารับบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตรขององค์การบริหารส่วนตำบล
บ้านขามและผู้นำชุมชน มีวิธีการศึกษาและรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1.1.1 เกษตรกรที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลบ้านขาม จำนวน 8,234 คน (ข้อมูล
สำนึกปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม ณ วันที่ 7 เมษายน 2559)

1.1.2 ผู้เข้าร่วมเวทีสนทนากลุ่ม จำนวน 13 คน โดยการคัดเลือกจากตำแหน่งผู้นำ
ชุมชน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

1.2.1 ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

1) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเกษตรกร ผู้มาใช้บริการขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลบ้านขาม อำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งได้มาจากการคำนวณโดยใช้สูตรของยามานะ
(Yamane) กำหนดค่าความเชื่อมั่นที่ 0.08 ดังนี้

$$\text{สูตร } n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากรทั้งหมด
 e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ (ซึ่งการวิจัยครั้งนี้กำหนดให้
 เกิดความคลาดเคลื่อนได้ไม่เกินที่ระดับ 0.08) แทนค่าในสูตรได้ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า } n &= \frac{8,234}{1+8,234 (0.08)^2} \\ &= 153 \text{ คน} \end{aligned}$$

2) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของผู้เข้าร่วมเวทีสนทนากลุ่ม โดยการคัดเลือกจากหลากหลายสาขาอาชีพและหน้าที่การงานซึ่งมีความแตกต่างกันออกไป ในการสนทนาครั้งนี้มีผู้เข้าร่วมจำนวนทั้งสิ้น 13 คน การคัดเลือกจะใช้วิธีการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง โดยจะแบ่งออกเป็น คณะผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม มีทั้งหมด 27 คน คัดเลือกมา 2 คน, ผู้นำชุมชน มีทั้งหมด 12 คน คัดเลือกมา 1 คน, ตัวแทนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตำบลบ้านขาม มีทั้งหมด 850 คน คัดเลือกมา 1 คน, กลุ่มทอเสื่อกกและสานตะกร้า มีทั้งหมด 29 คน คัดเลือกมา 2 คน, กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อ มีทั้งหมด 11 คน คัดเลือกมา 1 คน, กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย มีทั้งหมด 110 คน คัดเลือกมา 1 คน, กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง มีทั้งหมด 80 คน คัดเลือกมา 1 คน, กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกข้าวไรท์เบอร์รี่ มีทั้งหมด 51 คน คัดเลือกมา 1 คน, กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกข้าวนาปี มีทั้งหมด 650 คน คัดเลือกมา 1 คน, กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรมีทั้งหมด 30 คน คัดเลือกมา 1 คน, พนักงาน/เจ้าหน้าที่ในส่วนของสำนักปลัดสภากลางองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม มีทั้งหมด 15 คน คัดเลือกมา 1 คน

1.2.2 การสุ่มตัวอย่าง

1) การสุ่มตัวอย่าง ศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ประชากรจาก 12 หมู่บ้าน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จากผู้มาใช้บริการด้านงานส่งเสริมการเกษตรขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม อำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งประชากรทั้งหมดมีโอกาสถูกเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้ดังนี้

ตารางที่ 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรายหมู่บ้าน

หมู่บ้าน	จำนวนประชากร (คน)	จำนวนตัวอย่าง (คน)
หมู่ที่ 1 บ้านนา	822	15
หมู่ที่ 2 บ้านขาม	1,153	21

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

หมู่บ้าน	จำนวนประชากร (คน)	จำนวนตัวอย่าง (คน)
หมู่ที่ 3 บ้านหนองลูกช้าง	732	14
หมู่ที่ 4 บ้านจั่ว	1,028	19
หมู่ที่ 5 บ้านทุ่งเสมียนตรา	493	9
หมู่ที่ 6 บ้านโนนคร้อ	732	14
หมู่ที่ 7 บ้านโนนพะยอม	235	4
หมู่ที่ 8 บ้านใหม่นาดิ	835	16
หมู่ที่ 9 บ้านหนองสะแก	130	2
หมู่ที่ 10 บ้านโนนตะโก	818	15
หมู่ที่ 11 บ้านโนนคร้อเหนือ	779	15
หมู่ที่ 12 บ้านโนนคร้อใต้	477	9
รวม 12 หมู่บ้าน	8,234	153

2) การจัดเวทีสนทนากลุ่ม โดยคัดเลือกจากตำแหน่งผู้นำชุมชน มีผู้เข้าร่วมจำนวนทั้งสิ้น 13 คน ประกอบด้วย

ตารางที่ 3.2 ผู้เข้าร่วมการจัดเวทีสนทนากลุ่ม

ประเภทกลุ่ม	จำนวนสมาชิก (คน)	จำนวนผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม (คน)
1. คณะผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม	27	2
2. ผู้นำชุมชน	12	1
3. ตัวแทนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตำบลบ้านขาม	850	1
4. กลุ่มอาชีพทอเสื่อกก	13	1
5. กลุ่มอาชีพสานตะกร้า	16	1

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ประเภทกลุ่ม	จำนวนสมาชิก (คน)	จำนวนผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม (คน)
6. กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อ	11	1
7. กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย	110	1
8. กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง	80	1
9. กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกข้าวไรท์เบอร์รี่	51	1
10. กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกข้าวนาปี	650	1
11. กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร	30	1
12. พนักงาน/เจ้าหน้าที่องค์กรบริหารส่วนตำบลบ้านขาม	15	1
รวม		13

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยการใช้แบบสัมภาษณ์ (Interview) และการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เครื่องมือที่ใช้สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย

2.1 แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์ใช้สำหรับสอบถามผู้มาใช้บริการด้านงานส่งเสริมการเกษตรขององค์กรบริหารส่วนตำบลบ้านขาม เป็นคำถามปลายปิดและคำถามปลายเปิด สร้างขึ้นโดยศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วจึงนำมาปรับปรุงเพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับการวิจัยในครั้งนี้ ขั้นตอนในการสร้างแบบสัมภาษณ์ มีดังนี้

2.1.1) การสร้างแบบสัมภาษณ์ โดยการนำตัวแปรแต่ละตัวซึ่งมาจากกรอบแนวคิดการวิจัยนำมาสร้างแบบสัมภาษณ์

2.1.2) การตรวจแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้นำแบบแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นไปขอรับคำแนะนำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ได้ความเที่ยงตรงในเชิงเนื้อหาและความเชื่อถือได้

2.1.3) การทดสอบแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ดังกล่าวไปทำการทดสอบก่อนนำไปใช้ (Pretest) โดยการนำไปสัมภาษณ์ผู้ที่มาใช้บริการในเขตพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม ตำบลบ้านขาม อำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 30 ราย ผลค่าแอลฟา มีค่าเท่ากับ 0.959 ซึ่งเป็นที่ยอมรับได้ จึงนำไปเก็บข้อมูลต่อไป

2.1.4) ลักษณะของโครงสร้างของแบบสอบถาม แบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม

1.1 เกี่ยวกับสภาพพื้นฐานส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และจำนวนสมาชิกในครัวเรือน

1.2 สภาพทางเศรษฐกิจ ประกอบด้วย ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร ลักษณะการถือครองพื้นที่ทำการเกษตร จำนวนแรงงานในครัวเรือน รายได้ของครัวเรือน ที่มาของรายได้ในครัวเรือน พืชหลักที่ปลูกในพื้นที่ ดันทุนในการทำการเกษตร และแหล่งเงินทุนในการทำการเกษตร

1.3 สภาพทางสังคม ประกอบด้วย การเป็นสมาชิกกลุ่มด้านการเกษตร การเข้าร่วมการประชุม ฝึกอบรมสัมมนา และศึกษาดูงานด้านการเกษตร การได้รับความรู้/ข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตร และช่วงเวลาที่มาติดต่อหรือรับบริการงานด้านการเกษตร

ตอนที่ 2 การบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตรการรับบริการงานด้านส่งเสริมการเกษตร ประกอบด้วย

2.1 การรับบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตร มีดังนี้

- 2.1.1 การสำรวจข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร
- 2.1.2 การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล
- 2.1.3 การบริการข้อมูลและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์
- 2.1.4 การรวบรวมส่งเสริมพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น
- 2.1.5 การช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติ
- 2.1.6 การสำรวจช่วยเหลือป้องกันกำจัดศัตรูพืช
- 2.1.7 การฝึกอบรมวิชาชีพการเกษตร
- 2.1.8 การรวมกลุ่มและพัฒนากลุ่ม
- 2.1.9 การกระจายพันธุ์

2.2 ความพึงพอใจในการรับบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตร จำแนกตามกรอบการประเมินออกเป็น 5 ด้าน โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างให้คะแนนตามข้อคำถามนั้นๆ ในเรื่องดังต่อไปนี้

2.2.1 ด้านบุคลากร	จำนวน 9 ข้อ
2.2.2 ด้านวัสดุอุปกรณ์	จำนวน 5 ข้อ
2.2.3 ด้านอาคารสถานที่	จำนวน 11 ข้อ
2.2.4 ด้านขั้นตอนการให้บริการ	จำนวน 7 ข้อ
2.2.5 ด้านเนื้อหาการให้บริการทางส่งเสริมการเกษตร	จำนวน 9 ข้อ

ตอนที่ 3 แนวทางและวิธีการพัฒนาการบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตร ใน 9 หัวข้อ ได้แก่ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร, แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล, การบริการข้อมูลและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์, การรวบรวมส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น, การช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติ, การสำรวจช่วยเหลือป้องกันศัตรูธรรมชาติ, การฝึกอบรมอาชีพเกษตรกร, การรวมกลุ่มและการพัฒนากลุ่ม, และการกระจายพันธุ์

2.2 แบบสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) เป็นลักษณะคำถามปลายเปิดเพื่อมุ่งหาความคิดเห็น ประเด็นในการตั้งคำถามได้มาจากวัตถุประสงค์ของการวิจัย แล้วกำหนดประเด็นการสนทนาซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับแนวทางและวิธีการพัฒนาการบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตรขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม การคัดเลือกผู้เข้าสนทนากลุ่มจะใช้วิธีการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง มีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างไว้ที่ จำนวน 13 คน ภายในขอบเขต 9 หัวข้อดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร
2. แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล
3. การบริการข้อมูลและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์
4. การรวบรวมส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น
5. การช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติ
6. การสำรวจช่วยเหลือป้องกันศัตรูธรรมชาติ
7. การฝึกอบรมอาชีพเกษตรกร
8. การรวมกลุ่มและการพัฒนากลุ่ม
9. การกระจายพันธุ์

เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาเป็นแนวทางในการพัฒนาการให้บริการด้านงานส่งเสริมการเกษตรขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขามต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์ มี 4 ขั้นตอน ตามแนวทางของ เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ (2547 : น. 313-315) ดังนี้

3.1 ขั้นตอนการสัมภาษณ์

3.1.1 การกำหนดวัน เวลา และสถานที่สัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะต้องมีการกำหนดวัน เวลา สถานที่ที่จะไปสัมภาษณ์ รวมทั้งมีการนัดหมายล่วงหน้ากับผู้ที่ให้สัมภาษณ์

3.1.2 การจัดเตรียมวัสดุ - อุปกรณ์ที่ต้องใช้ในการสัมภาษณ์และการเดินทาง เช่น ดินสอ ยางลบ ปากกา กระดาษช่วยจดบันทึก เวชภัณฑ์ประจำตัว แบบสัมภาษณ์ และยานพาหนะสำหรับใช้ในการเดินทาง

3.1.3 ประสานงานกับผู้นำชุมชน และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เพื่อขอความอนุเคราะห์และอำนวยความสะดวกในการนัดหมายเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่จะให้สัมภาษณ์

3.2 ขั้นตอนการสัมภาษณ์ ดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง โดยมีขั้นตอนในการสัมภาษณ์ คือ

3.2.1 แนะนำตัวผู้ให้สัมภาษณ์ แนะนำตัวว่าเป็นใคร ทำอะไร ที่ไหน และจะมาทำอะไร ให้ผู้สัมภาษณ์รู้จักก่อนที่จะทำการสัมภาษณ์ เพื่อเป็นการสร้างความไว้วางใจและเป็นกันเองกับผู้รับการสัมภาษณ์

3.2.2 ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ว่าเป็นอย่างไร เกี่ยวข้องกับผู้ให้สัมภาษณ์อย่างไร และชี้แจงความสำคัญของข้อมูลงานวิจัยแก่กลุ่มเกษตรกรผู้ให้สัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงและครบถ้วนสมบูรณ์

3.2.3 เริ่มดำเนินการสัมภาษณ์ เริ่มถามคำถามที่เตรียมไว้โดยใช้คำถามที่ทำให้ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบอย่างง่าย พยายามให้ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบในประเด็นที่ต้องการถามทุกข้อตามลำดับ

3.3 บันทึกผลการสัมภาษณ์ ในขณะที่ให้สัมภาษณ์จะต้องทำการบันทึกผลการสัมภาษณ์ไปพร้อมกัน ซึ่งการบันทึกมีหลักปฏิบัติ ดังนี้

3.3.1 บันทึกผลทันทีระหว่างการสัมภาษณ์ ทั้งคำถามปลายเปิดและปลายปิด

3.3.2 บันทึกตามความเป็นจริงโดยไม่มีอคติ ข้อมูลการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างควรได้รับบันทึกตามความเป็นจริงโดยไม่มีอคติแต่อย่างใด

3.4 ขั้นสิ้นสุดของการสัมภาษณ์ มีแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

3.4.1 การทบทวนความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูล ข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างควรได้รับการทบทวนความถูกต้องและความสมบูรณ์

3.4.2 การกล่าวคำขอบคุณ ควรกล่าวขอบคุณเกษตรกรผู้ให้สัมภาษณ์และผู้ที่เกี่ยวข้องที่ให้ความร่วมมือและสนับสนุนการวิจัยในครั้งนี้

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

แบบสอบถามที่รวบรวมมาได้ทั้งสิ้น ได้นำมาตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนอีกครั้งแล้วจึงนำไปวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป

ลักษณะของการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย 2 ลักษณะ คือ

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ เป็นการวิเคราะห์จากข้อมูลสถิติตัวเลขในเอกสาร ประกอบกับข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ส่วนที่เป็นปลายปิด โดยใช้หลักการวิเคราะห์เชื่อมโยงกันในเชิงเหตุและผลของข้อมูลที่ศึกษา ทั้งนี้สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนนี้ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และการจัดอันดับ

4.1.1 การวิเคราะห์สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม ซึ่งได้ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ ตอนที่ 1 โดยใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1.2 การวิเคราะห์การบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตร ซึ่งได้ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ ตอนที่ 2 โดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และการจัดอันดับในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ซึ่งมีเกณฑ์ในการแปลความหมายของข้อมูล ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ช่วงคะแนน} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} \\ &= \frac{3 - 1}{3} \\ &= \frac{2}{3} \end{aligned}$$

$$= 0.66$$

ดังนั้น คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.66 หมายถึง น้อย

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.67 – 2.33 หมายถึง ป้อย

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.34 – 3.00 หมายถึง ป้อยมาก

4.1.3 การวิเคราะห์ความพึงพอใจในการรับบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตร ซึ่งได้ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ ตอนที่ 2 โดยใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และการจัดอันดับในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ซึ่งมีเกณฑ์ในการแปลความหมายข้อมูล ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ช่วงคะแนน} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} \\ &= \frac{4}{5} \\ &= 0.80 \end{aligned}$$

ดังนั้น คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.80 หมายถึง ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.81 – 2.60 หมายถึง ระดับความพึงพอใจน้อย

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.61 – 3.40 หมายถึง ระดับความพึงพอใจปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.41 – 4.20 หมายถึง ระดับความพึงพอใจมาก

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.21 – 5.00 หมายถึง ระดับความพึงพอใจมากที่สุด

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ ที่เป็นส่วนคำถามปลายเปิด โดยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) เพื่อตอบคำถามในการวิจัยและวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้ โดยทำการวิเคราะห์เนื้อหาสรุปในภาพรวม และรายงานผลการศึกษาโดยวิธีการพรรณนา

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตรขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม อำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 3 ตอน ดังนี้

1. สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม

1.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกร

การศึกษาแนวทางการพัฒนาการให้บริการด้านงานส่งเสริมการเกษตรขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม อำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ เกี่ยวกับสภาพพื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกร ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และจำนวนสมาชิกในครัวเรือน ผลการศึกษาพบว่า

ตารางที่ 4.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกร

n = 153		
สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล	จำนวน	ค่าร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	78	51
หญิง	75	49
2. อายุ (ปี)		
น้อยกว่า หรือเท่ากับ 30 ปี	5	3.3
31 – 40 ปี	47	30.7
41 – 50 ปี	50	32.7
51 – 60 ปี	36	23.5
61 ปี หรือมากกว่า	15	9.8

Min = 29 : Max = 71 : Mean = 46.72 : S.D. = 9.834

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

n=153		
สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล	จำนวน	ค่าร้อยละ
3. ระดับการศึกษา (ปี)		
การศึกษาคณะมัธยม (ป.4 , ป.6)	23	15
มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.ศ.3 , ม.3)	44	28.8
มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.ศ.5 , ม.6 , ปวช.)	51	33.3
ปวส.หรืออนุปริญญา	27	17.6
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	8	5.2
4. อาชีพ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ / พนักงานของรัฐ	2	1.3
เกษตรกร	153	100
ค้าขาย	41	26.8
รับจ้าง	122	79.7
5. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (คน)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 2 คน	11	7.2
3 คน	34	22.2
4 คน	65	42.5
5 คน หรือมากกว่า	43	28.1
Min = 2 : Max = 8 : Mean = 4.06 : S.D. = 1.143		

จากตารางที่ 4.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกร ผลการวิจัยพบว่า

1.1.1 เพศ เกษตรกร ร้อยละ 51 เป็นเพศชาย และร้อยละ 49 เป็นเพศหญิง

1.1.2 อายุ เกษตรกร ร้อยละ 32.7 มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี รองลงมา ร้อยละ 30.7 มีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี และร้อยละ 3.3 มีอายุ 30 ปีหรือน้อยกว่า โดยมีอายุเฉลี่ย 46.72 ปี

1.1.3 ระดับการศึกษา พบว่าเกษตรกร ร้อยละ 33.3 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย(ม.ศ.5 , ม.6 , ปวช.) รองลงมา ร้อยละ 28.8 จบการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น (ม.ศ.3 , ม.3) และมีส่วนน้อย ร้อยละ 5.2 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี

1.1.4 อาชีพ พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 100 ประกอบอาชีพเกษตรกร รองลงมา คือ อาชีพรับจ้าง จำนวน 122 คน คิดเป็น ร้อยละ 79.7 และมีส่วนน้อย จำนวน 2 คน ร้อยละ 1.3 มีอาชีพรับราชการ / รัฐวิสาหกิจ / พนักงานของรัฐ

1.1.5 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ร้อยละ 42.5 มีสมาชิกในครัวเรือน 4 คน รองลงมา ร้อยละ 28.1 มีสมาชิกในครัวเรือน 5 คนหรือมากกว่า และส่วนน้อย ร้อยละ 7.2 มีสมาชิกในครัวเรือน น้อยกว่าหรือเท่ากับ 2 คน

1.2 สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจของเกษตรกร

การศึกษาสภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกร ประกอบด้วย ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร ลักษณะการถือครองพื้นที่ทำการเกษตร จำนวนแรงงานในครัวเรือน รายได้ของครัวเรือน ที่มาของรายได้ภายในครัวเรือน พืชหลักที่ปลูกในพื้นที่ ต้นทุนในการทำการเกษตร และแหล่งเงินทุนในการทำการเกษตร สรุปดังนี้

ตารางที่ 4.2 สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจของเกษตรกร

n = 153		
สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ	จำนวน	ค่าร้อยละ
1. ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร (ไร่)		
น้อยกว่า หรือเท่ากับ 20 ไร่	38	24.8
21 - 30 ไร่	67	43.8
31 - 40 ไร่	32	20.9
41 - 50 ไร่	14	9.2
51 ไร่ หรือมากกว่า	2	1.3
Min = 10 : Max = 58 : Mean = 29.15 : S.D. = 9.543		
2. ลักษณะการถือครองพื้นที่ทำการเกษตร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
2.2.1 เป็นของตนเอง		
น้อยกว่า หรือเท่ากับ 10 ไร่	7	4.6
11 - 20 ไร่	51	33.3
21 - 30 ไร่	61	39.9

31 ไร่ หรือมากกว่า	29	19
ตารางที่ 4.2 (ต่อ)		
n = 153		
สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ	จำนวน	ค่าร้อยละ
Min = 6 : Max = 50 : Mean = 25.45 : S.D. = 8.535		
2.2.2 เช่าผู้อื่น (n = 28)		
น้อยกว่า หรือเท่ากับ 10 ไร่	16	10.5
11 - 20 ไร่	9	5.9
21 - 30 ไร่	2	1.3
31 ไร่ หรือมากกว่า	1	0.7
Min = 4 : Max = 35 : Mean = 13.39 : S.D. = 7.992		
2.2.3 อาศัยผู้อื่นทำ (ไม่มีค่าเช่า) (n = 17)		
น้อยกว่า หรือเท่ากับ 10 ไร่	9	5.9
11 - 20 ไร่	2	1.3
21 - 30 ไร่	4	2.6
31 ไร่ หรือมากกว่า	2	1.3
Min = 7 : Max = 38 : Mean = 18.12 : S.D. = 10.694		
3. จำนวนแรงงานในครัวเรือน (คน)		
น้อยกว่า หรือเท่ากับ 2 คน	37	24.2
3 คน	57	37.3
4 คน	44	28.8
5 คน หรือมากกว่า	15	9.8
Min = 2 : Max = 7 : Mean = 3.29 : S.D. = 1.043		
3.1 แรงงานประจำ		
น้อยกว่า หรือเท่ากับ 2 คน	83	54.2
3 คน	46	30.1
4 คน	13	8.5
5 คน หรือมากกว่า	11	7.2
Min = 1 : Max = 7 : Mean = 2.65 : S.D. = 1.108		

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

n = 153		
สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ	จำนวน	ค่าร้อยละ
3.2 แรงงานชั่วคราว		
1 คน	27	17.6
2 คน	29	19
3 คน	4	2.6
Min = 1 : Max = 3 : Mean = 1.62 : S.D. = .613		
4. รายได้ของครัวเรือน		
น้อยกว่า หรือเท่ากับ 100,000 บาท	8	5.2
100,001 - 200,000 บาท	115	75.2
200,001 - 300,000 บาท	28	18.3
300,001 บาท หรือมากกว่า	2	1.3
Min = 80,000 : Max = 340,000 : Mean = 173,357.52 : S.D. = 56,267.929		
5. ที่มาของรายได้ภายในครัวเรือน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
5.1 การขายผลผลิตทางการเกษตร		
น้อยกว่า หรือเท่ากับ 100,000 บาท	62	40.5
100,001 - 200,000 บาท	80	52.3
200,001 บาท หรือมากกว่า	11	7.2
Min = 60,000 : Max = 300,000 : Mean = 129,042.68 : S.D. = 45,835.371		
5.2 การรับจ้างทั่วไป		
น้อยกว่า หรือเท่ากับ 10,000 บาท	1	0.7
10,001 - 20,000 บาท	22	14.4
20,001 - 30,000 บาท	44	28.8
30,001 - 40,000 บาท	31	20.3
40,001 - 50,000 บาท	13	8.5

50,001 บาท หรือมากกว่า	11	7.2
------------------------	----	-----

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

n = 153		
สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ	จำนวน	ค่าร้อยละ

Min = 10,000 : Max = 85,000 : Mean = 36,025.98

: S.D. = 14,316.530

5.3 การค้าขาย (n = 41)

น้อยกว่า หรือเท่ากับ 20,000 บาท

1 0.7

20,001 - 30,000 บาท

7 4.6

30,001 - 40,000 บาท

14 9.2

40,001 - 50,000 บาท

10 6.5

50,001 บาท หรือมากกว่า

9 5.9

Min = 10,000 : Max = 95,000 : Mean = 45,487.80

: S.D. = 1.553 E 4

5.4 เงินเดือนประจำ (n = 2)

น้อยกว่า หรือเท่ากับ 200,000 บาท

2 1.3

Min = 180,000 : Max = 180,000 : Mean = 180,000.00

: S.D. = .000

6. พืชหลักที่ปลูกในพื้นที่ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ข้าว

151 98.7

อ้อย

34 22.2

ข้าวโพด

101 66

มันสำปะหลัง

93 60.8

พริก

56 36.6

แตงโม

6 3.9

มันเทศ

17 11.1

7. ต้นทุนในการทำการเกษตร (ต่อไร่/ปี)

น้อยกว่า หรือเท่ากับ 3,000 บาท

104 68

3,001 - 4,000 บาท

43 28.1

4,001 บาท หรือมากกว่า	6	3.9
ตารางที่ 4.2 (ต่อ)		
n = 153		
สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ	จำนวน	ค่าร้อยละ
Min = 2,100 : Max = 4,800 : Mean = 2,937.25		
: S.D. = 467.409		
8. แหล่งเงินทุนในการทำการเกษตร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ทุนของตนเอง	58	37.9
ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	150	98
ธนาคารพาณิชย์	1	0.7
สหกรณ์การเกษตร	148	96.7

จากตารางที่ 4.2 สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจของเกษตรกร ผลการวิจัยพบว่า

1.2.1 ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร พบว่าเกษตรกร ร้อยละ 43.8 มีพื้นที่ทำการเกษตรอยู่ระหว่าง 21 - 30 ไร่ รองลงมา ร้อยละ 24.8 มีพื้นที่น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20 ไร่ และร้อยละ 1.3 มีพื้นที่ 51 ไร่หรือมากกว่า ในภาพรวมมีพื้นที่ต่ำสุด 10 ไร่ สูงสุด 58 ไร่ เฉลี่ย 29.15 ไร่

1.2.2 ลักษณะการถือครองพื้นที่ทำการเกษตร ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

- **เป็นของตนเอง** พบว่าเกษตรกร ร้อยละ 39.9 มีการถือครองที่ดินเป็นของตนเองอยู่ระหว่าง 21 - 30 ไร่ รองลงมา ร้อยละ 33.3 มีการถือครองที่ดินอยู่ระหว่าง 11 - 20 ไร่ และกลุ่มตัวอย่างส่วนน้อย ร้อยละ 4.6 มีการถือครองที่ดินน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ไร่ และมีขนาดพื้นที่ถือครองต่ำสุด 6 ไร่ สูงสุด 50 ไร่ เฉลี่ย 25.45 ไร่

- **เช่าผู้อื่น** พบว่าเกษตรกร ร้อยละ 10.5 มีการถือครองที่ดินน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ไร่ รองลงมา ร้อยละ 5.9 มีการถือครองที่ดินอยู่ระหว่าง 11 - 20 ไร่ และ ร้อยละ 0.7 มีการถือครองที่ดินอยู่ระหว่าง 31 ไร่ หรือมากกว่า ในภาพรวมมีขนาดพื้นที่ถือครองต่ำสุด 4 ไร่ สูงสุด 35 ไร่ เฉลี่ย 13.39 ไร่

- **อาศัยผู้อื่นทำ (ไม่มีค่าเช่า)** พบว่าเกษตรกร ร้อยละ 5.9 มีการถือครองที่ดินน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ไร่ รองลงมา ร้อยละ 2.6 มีการถือครองที่ดินอยู่ระหว่าง 21 - 30 ไร่ ร้อยละ 1.3 มีการถือครองที่ดินอยู่ระหว่าง 11 - 20 ไร่ และ 31 ไร่หรือมากกว่า มีขนาดพื้นที่ถือครองต่ำสุด 7 ไร่ สูงสุด 38 ไร่ เฉลี่ย 18.12 ไร่

1.2.3 จำนวนแรงงานในครัวเรือน ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

- **แรงงานประจำ** พบว่าเกษตรกร ร้อยละ 54.2 มีแรงงานน้อยกว่าหรือเท่ากับ 2 คน รองลงมา ร้อยละ 30.1 มีแรงงาน 3 คน และร้อยละ 7.2 มีแรงงาน 5 คนหรือมากกว่า ในภาพรวมมีแรงงานประจำต่ำสุด 1 คน สูงสุด 7 คน และมีแรงงานเฉลี่ย 2.65 คน

- **แรงงานชั่วคราว** พบว่าเกษตรกร ร้อยละ 19 มีแรงงาน 2 คน รองลงมา ร้อยละ 17.6 มีแรงงาน 1 คน กลุ่มตัวอย่างส่วนน้อย ร้อยละ 2.6 มีแรงงาน 3 คน ในภาพรวมมีแรงงานชั่วคราวต่ำสุด 1 คน สูงสุด 3 คน และมีแรงงานเฉลี่ย 1.62 คน

1.2.4 **รายได้ของครัวเรือน** พบว่าเกษตรกร ร้อยละ 75.2 มีรายได้ระหว่าง 100,001 – 200,000 บาท รองลงมา ร้อยละ 18.3 มีรายได้ระหว่าง 200,001 – 300,000 บาท กลุ่มตัวอย่างส่วนน้อย ร้อยละ 1.3 มีรายได้ของครัวเรือน 300,001 บาท หรือมากกว่า และมีรายได้ของครัวเรือนต่ำสุด 80,000 บาท สูงสุด 340,000 บาท ในภาพรวมมีรายได้ครัวเรือนเฉลี่ย 173,357.52 บาท

1.2.5 ที่มาของรายได้ภายในครัวเรือน ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม คือ

- **การขายผลผลิตทางการเกษตร** พบว่าเกษตรกร ร้อยละ 52.3 มีรายได้จากการขายผลผลิตอยู่ระหว่าง 100,001 – 200,000 บาท รองลงมา ร้อยละ 40.5 มีรายได้จากการขายผลผลิตน้อยกว่าหรือเท่ากับ 100,000 บาท กลุ่มตัวอย่างส่วนน้อย ร้อยละ 7.2 มีรายได้จากการขายผลผลิต 300,001 บาท หรือมากกว่า ในภาพรวมมีรายได้จากการขายผลผลิตต่ำสุด 60,000 บาท สูงสุด 300,000 บาท และมีรายได้จากการขายผลผลิตเฉลี่ย 129,042.68 บาท

- **การรับจ้างทั่วไป** พบว่าเกษตรกร ร้อยละ 28.8 มีรายได้จากการรับจ้างทั่วไประหว่าง 20,001 – 30,000 บาท รองลงมา ร้อยละ 20.3 มีรายได้จากการรับจ้างทั่วไประหว่าง 30,001 – 40,000 บาท กลุ่มตัวอย่างส่วนน้อย ร้อยละ 0.7 มีรายได้จากการรับจ้างทั่วไปน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท และมีรายได้จากการรับจ้างทั่วไปต่ำสุด 10,000 บาท สูงสุด 85,000 บาท และมีรายได้จากการขายผลผลิตเฉลี่ย 36,025.98 บาท

- **การค้าขาย** พบว่าเกษตรกร ร้อยละ 9.2 มีรายได้จากการค้าขายระหว่าง 30,001 – 40,000 บาท รองลงมา ร้อยละ 6.5 มีรายได้จากการค้าขายระหว่าง 40,001 – 50,000 บาท และกลุ่มตัวอย่างส่วนน้อย ร้อยละ 0.7 มีรายได้จากการค้าขายน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท และมีรายได้จากการค้าขายต่ำสุด 10,000 บาท สูงสุด 95,000 บาท และมีรายได้จากการขายผลผลิตเฉลี่ย 45,487.80 บาท

- **เงินเดือนประจำ** พบว่าเกษตรกร ร้อยละ 1.3 มีรายได้จากเงินเดือนประจำ ระหว่าง 100,001 – 200,000 รายได้จากเงินเดือนประจำต่ำสุด 180,000 บาท สูงสุด 180,000 บาท และมีรายได้จากการขายผลผลิตเฉลี่ย 180,000 บาท

1.2.6 พืชหลักที่ปลูกในพื้นที่ พบว่าเกษตรกร ร้อยละ 98.7 ปลูกข้าวเป็นพืชหลักในพื้นที่ รองลงมา ร้อยละ 66 ปลูกข้าวโพดเป็นพืชหลัก และกลุ่มตัวอย่างส่วนน้อย ร้อยละ 3.9 ปลูกแตงโมเป็นพืชหลัก

1.2.7 ต้นทุนในการทำการเกษตร พบว่าเกษตรกร ร้อยละ 68 มีต้นทุนในการทำการเกษตรน้อยกว่า หรือเท่ากับ 3,000 บาท รองลงมา ร้อยละ 28.1 มีต้นทุนในการทำการเกษตรอยู่ระหว่าง 3,001 – 4,000 บาท กลุ่มตัวอย่างส่วนน้อย ร้อยละ 3.9 มีต้นทุนในการทำการเกษตร 4,001 บาท หรือมากกว่า มีต้นทุนในการทำการเกษตรต่ำสุด 2,100 บาท สูงสุด 4,800 บาท และมีต้นทุนในการทำการเกษตรเฉลี่ย 2,937.25 บาท

1.2.8 แหล่งเงินทุนในการทำการเกษตร พบว่าเกษตรกร ร้อยละ 98 มีธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรเป็นแหล่งเงินทุน รองลงมา ร้อยละ 96.7 มีสหกรณ์การเกษตรเป็นแหล่งเงินทุน กลุ่มตัวอย่างส่วนน้อย ร้อยละ 0.7 มีธนาคารพาณิชย์เป็นแหล่งเงินทุน

1.3 สภาพพื้นฐานทางสังคม

การศึกษาสภาพพื้นฐานทางสังคมของเกษตรกร ประกอบด้วย การเป็นสมาชิกกลุ่ม การเข้าร่วมประชุม ฝึกอบรมสัมมนา และดูงาน การรับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตร และช่วงเวลาในการติดต่อหรือรับบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตร สรุปดังนี้

ตารางที่ 4.3 สภาพพื้นฐานทางสังคมของเกษตรกร

n = 153		
สภาพพื้นฐานทางสังคม	จำนวน	ค่าร้อยละ
1. การเป็นสมาชิกกลุ่มด้านการเกษตร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
1.1 ไม่เป็นสมาชิก	0	0
1.2 เป็นสมาชิก	153	100
กลุ่มเกษตรกร	37	24.2
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	5	3.3
กลุ่มลูกค้า ธ.ก.ส.	150	98

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

n = 153		
สภาพพื้นฐานทางสังคม	จำนวน	ค่าร้อยละ
สหกรณ์การเกษตร	149	97.4
2. การเข้าร่วมการประชุม ฝึกอบรมสัมมนา และศึกษาดูงาน		
ด้านการเกษตร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
2.1 ไม่เข้าร่วม	0	0
2.2 เข้าร่วม	153	100
2.2.1 ประชุม (ต่อปี)		
1 ครั้ง	25	16.3
2 ครั้ง	120	78.4
3 ครั้ง หรือมากกว่า	8	5.2
Min = 1 : Max = 3 : Mean = 1.89 : S.D. = .452		
2.2.2 ฝึกอบรม สัมมนา (ต่อปี)		
1 ครั้ง	21	13.7
2 ครั้ง	3	2
Min = 1 : Max = 2 : Mean = 1.12 : S.D. = .338		
2.2.3 ศึกษาดูงาน (ต่อปี)		
1 ครั้ง	26	17
2 ครั้ง	10	6.5
Min = 1 : Max = 2 : Mean = 1.28 : S.D. = .454		
3. การรับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรจาก อบต. ในปีที่ผ่านมา		
(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
เจ้าหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม	152	99.3
ผู้นำในชุมชน	153	100
หอกระจายข่าว	153	100
สื่อสิ่งพิมพ์ (โปสเตอร์ แผ่นพับ)	150	98
อินเทอร์เน็ต	4	2.6

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

n = 153		
สภาพพื้นฐานทางสังคม	จำนวน	ค่าร้อยละ
4. ช่วงเวลาในการติดต่อหรือรับบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตร		
จาก อบต. (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
08.30 – 12.00 น.	133	86.9
13.00 – 16.30 น.	74	48.4
นอกเวลาราชการ	7	4.6

จากตารางที่ 4.3 สภาพทางสังคมของเกษตรกร ผลการวิจัยพบว่า

1.3.1 การเป็นสมาชิกกลุ่มด้านการเกษตร พบว่าเกษตรกร ร้อยละ 98 เป็นสมาชิกกลุ่มลูกค้า ธ.ก.ส. รองลงมา ร้อยละ 97.4 เป็นสมาชิกกลุ่มสหกรณ์การเกษตร และกลุ่มตัวอย่าง ส่วนน้อย ร้อยละ 3.3 เป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

1.3.2 การเข้าร่วมการประชุม ฝึกอบรมสัมมนา และศึกษาดูงานด้านการเกษตร ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

- **การประชุม** พบว่าเกษตรกร ร้อยละ 78.4 มีการเข้าร่วมการประชุม 2 ครั้ง รองลงมา ร้อยละ 16.3 มีการเข้าร่วมการประชุม 1 ครั้ง กลุ่มตัวอย่างส่วนน้อย ร้อยละ 5.2 มีการเข้าร่วมการประชุม 3 ครั้ง หรือมากกว่า มีการเข้าร่วมประชุมต่ำสุด 1 ครั้ง สูงสุด 3 ครั้ง และมีการเข้าร่วมประชุมเฉลี่ย 1.89 ครั้ง

- **การฝึกอบรม สัมมนา** พบว่าเกษตรกร ร้อยละ 13.7 มีการเข้าร่วมการฝึกอบรม สัมมนา 1 ครั้ง รองลงมา ร้อยละ 2 มีการเข้าร่วมฝึกอบรม สัมมนา 2 ครั้ง มีการเข้าร่วมการฝึกอบรม สัมมนา ต่ำสุด 1 ครั้ง สูงสุด 2 ครั้ง และมีการเข้าร่วมการประชุมเฉลี่ย 1.12 ครั้ง

- **การศึกษาดูงาน** พบว่าเกษตรกร ร้อยละ 17 มีการศึกษาดูงาน 1 ครั้ง รองลงมา ร้อยละ 6.5 มีการศึกษาดูงาน 2 ครั้ง มีการศึกษาดูงานต่ำสุด 1 ครั้ง สูงสุด 2 ครั้ง และมีการเข้าร่วมการประชุมเฉลี่ย 1.28 ครั้ง

1.3.3 การรับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตร พบว่าเกษตรกร ร้อยละ 100 ได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรจากผู้นำในชุมชนและหอกระจายข่าว รองลงมา ร้อยละ 99.3 ได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรจากเจ้าหน้าที่ในองค์กรบริหารส่วนตำบลบ้านขาม และกลุ่มตัวอย่างส่วนน้อย ร้อยละ 2.6 ได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรจากอินเทอร์เน็ต

1.3.4 ช่วงเวลาในการติดต่อหรือรับบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตร พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 86.9 เข้ามาติดต่อหรือรับบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตรเวลา 08.30-12.00 น. รองลงมา ร้อยละ 48.4 เข้ามาติดต่อหรือรับบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตรเวลา 13.00-16.30 น. กลุ่ม ตัวอย่างส่วนน้อย ร้อยละ 4.6 เข้ามาติดต่อหรือรับบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตรนอกเวลา ราชการ

2. การบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตร

2.1 การรับบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตร 9 หัวข้อ

การศึกษารับบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตรขององค์การบริหารส่วนตำบล บ้านขาม อำเภोजตุรัส จังหวัดชัยภูมิ ในหัวข้อต่างๆ สรุปดังนี้

ตารางที่ 4.4 การรับบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตร

การรับบริการด้านงาน ส่งเสริมการเกษตร	จำนวน (ร้อยละ)			Mean	S.D.	แปลความ	ลำดับที่
	น้อย	บ่อย	บ่อยมาก				
	(1)	(2)	(3)				
n = 153							
1. การสำรวจข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรระดับตำบล				1.85	.442	บ่อย	
1.1 การสำรวจแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร	31 20.3	120 78.4	2 1.3	1.81	.425	บ่อย	2
1.2 การสำรวจชนิดของพืชที่ปลูก	26 17.0	119 77.8	8 5.2	1.88	.458	บ่อย	1
2. การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล				1.92	.668	บ่อย	
2.1 แผนถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตร				1.62	.580	น้อย	
2.1.1 การให้ความรู้และคำแนะนำด้านการเกษตรแก่เกษตรกร	63 41.2	81 52.9	9 5.9	1.65	.590	น้อย	1
2.1.2 การให้ความรู้ในการลดต้นทุนการผลิต	70 45.8	77 50.3	6 3.9	1.58	.569	น้อย	2

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

n = 153

การรับบริการด้านงาน ส่งเสริมการเกษตร	จำนวน (ร้อยละ)			Mean	S.D.	แปลความ	ลำดับที่
	น้อย (1)	น้อย (2)	น้อยมาก (3)				
2.2 แผนลงทุน				2.22	.755	น้อย	
2.2.1 สนับสนุน งบประมาณการแก้ปัญหา ภัยแล้ง	29 19.0	75 49.0	49 32.0	2.13	.704	น้อย	2
2.2.2 สนับสนุน งบประมาณ โครงสร้าง พื้นฐาน	33 21.6	40 26.1	80 52.3	2.31	.805	น้อย	1
3. การบริการข้อมูลและการ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์				1.86	.467	น้อย	
3.1 การเผยแพร่ข่าวสาร ด้านการเกษตรผ่านสื่อต่างๆ	34 22.2	111 72.5	8 5.2	1.83	.497	น้อย	4
3.2 การบริการข้อมูลด้าน การผลิต	21 13.7	125 81.7	7 4.6	1.91	.419	น้อย	1
3.3 การบริการข้อมูลด้าน การตลาด	29 19.0	116 75.8	8 5.2	1.86	.474	น้อย	2
3.4 การบริการข้อมูลด้าน เทคโนโลยี	32 20.9	114 74.5	7 4.6	1.84	.479	น้อย	3
4. การรวบรวมส่งเสริมภูมิ ปัญญาท้องถิ่น				1.61	.578	น้อย	
4.1 ด้านข้อมูลภูมิปัญญา ท้องถิ่นที่มีในชุมชน	53 35.1	84 55.6	14 9.3	1.72	.643	น้อย	1
4.2 ด้านเอกสารและการ เผยแพร่ในชุมชน	77 50.3	75 49.0	1 .7	1.50	.515	น้อย	3
4.3 การสนับสนุนการต่อ ขอภูมิปัญญาท้องถิ่น	63 41.4	83 54.6	6 4.0	1.62	.575	น้อย	2
5. การช่วยเหลือผู้ประสบภัย ธรรมชาติ				1.70	.784	น้อย	
5.1 การสนับสนุนปัจจัย การผลิตลดความเสี่ยง จากภัยธรรมชาติ	73 47.7	51 33.3	29 19.0	1.71	.767	น้อย	1
5.2 การแจ้งเตือนความ เสี่ยงจากภัยธรรมชาติ	78 51.3	43 28.3	31 20.4	1.69	.800	น้อย	2
6. การสำรวจช่วยเหลือ ป้องกันศัตรูธรรมชาติ				1.47	.581	น้อย	

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

n = 153

การรับบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตร	จำนวน (ร้อยละ)			Mean	S.D.	แปลความ	ลำดับที่
	น้อย (1)	น้อย (2)	น้อยมาก (3)				
6.1 คำแนะนำเบื้องต้นเกี่ยวกับการป้องกันกำจัดศัตรูพืช	72 47.1	70 45.8	11 7.2	1.60	.621	น้อย	1
6.2 การพยากรณ์เตือนการระบาดของศัตรูพืช	88 57.5	60 39.2	5 3.3	1.46	.562	น้อย	2
6.3 การบริการสารเคมีและเครื่องมือในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช	99 64.7	47 30.7	7 4.6	1.40	.577	น้อย	4
6.4 แข็งการระบาดของศัตรูพืช	88 57.5	60 39.2	5 3.3	1.46	.562	น้อย	2
6.5 การรณรงค์และจัดการควบคุมศัตรูพืชในท้องถิ่น	96 62.7	50 32.7	7 4.6	1.42	.581	น้อย	3
7. การฝึกอบรมอาชีพเกษตรกร				1.64	.552	น้อย	
7.1 สสำรวจความต้องการความรู้ของเกษตรกรในการพัฒนาอาชีพ	72 47.1	74 48.4	7 4.6	1.58	.581	น้อย	3
7.2 การประชุมด้านการฝึกอบรมอาชีพ	57 37.3	92 60.1	4 2.6	1.65	.530	น้อย	2
7.3 งบประมาณในการฝึกอบรมอาชีพ	55 35.9	92 60.1	6 3.9	1.68	.546	น้อย	1
8. การรวมกลุ่มและการพัฒนากลุ่ม				1.66	.565	น้อย	
8.1 ให้ความรู้เรื่องกลุ่ม / การพัฒนากลุ่มแก่เกษตรกร	75 49.0	72 47.1	6 3.9	1.55	.573	น้อย	4
8.2 ประชาสัมพันธ์กิจกรรมกลุ่ม	75 49.0	72 47.1	6 3.9	1.55	.573	น้อย	3
8.3 สนับสนุนวิทยากรให้ความรู้ในด้านต่างๆ เช่น ด้านเทคโนโลยีการเกษตร การจัดการ การตลาด	33 21.6	109 71.2	11 7.2	1.86	.518	น้อย	1
8.4 ทัศนศึกษาดูงานเพื่อให้เกิดความสนใจการรวมกลุ่มกันทำกิจกรรม	45 30.4	84 56.8	19 12.8	1.82	.636	น้อย	2
8.5 อบรมให้ความรู้ด้านการรวมกลุ่ม	72 47.1	79 51.6	2 1.3	1.54	.525	น้อย	5

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

n = 153

การรับบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตร	จำนวน (ร้อยละ)			Mean	S.D.	แปลความ	ลำดับที่
	น้อย	บ่อย	บ่อยมาก				
	(1)	(2)	(3)				
9. การกระจายพันธุ์				1.89	.469	บ่อย	
9.1 ข้อมูลด้านพันธุ์พืช	34 22.2	106 69.3	13 8.5	1.86	.539	บ่อย	2
9.2 การสนับสนุนการขยายและกระจายพันธุ์ดี	31 20.3	116 75.8	6 3.9	1.84	.465	บ่อย	3
9.3 การถ่ายทอดความรู้ด้านการขยายพันธุ์พืช	15 9.8	128 83.7	10 6.5	1.97	.404	บ่อย	1
เฉลี่ยในภาพรวม				1.73	.567	บ่อย	

จากตารางที่ 4.4 การรับบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตร ผลการวิจัยพบว่า

2.1.1 การสำรวจข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรได้รับบริการด้านการสำรวจข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรจากองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม ในระดับบ่อย (ค่าเฉลี่ย 1.85) ในประเด็นต่างๆ ดังนี้ การสำรวจชนิดของพืชที่ปลูก (ค่าเฉลี่ย 1.88) และการสำรวจแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร (ค่าเฉลี่ย 1.81)

2.1.2 การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรได้รับบริการด้านการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรจากองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม ในระดับบ่อย (ค่าเฉลี่ย 1.92) โดยมีรายละเอียดในประเด็นต่างๆ ดังนี้ ได้รับบริการในเรื่องแผนลงทุน (ค่าเฉลี่ย 2.22) และเรื่องแผนถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตร (ค่าเฉลี่ย 1.62)

2.1.3 การบริการข้อมูลและการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรได้รับบริการด้านข้อมูลและการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์จากองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม ในระดับบ่อย (ค่าเฉลี่ย 1.86) โดยมีรายละเอียดในประเด็นต่างๆ ดังนี้ ได้รับบริการในเรื่องการบริการข้อมูลด้านการผลิต (ค่าเฉลี่ย 1.91) การบริการข้อมูลด้านการตลาด (ค่าเฉลี่ย 1.86) การบริการข้อมูลด้านเทคโนโลยี (ค่าเฉลี่ย 1.84) และการบริการข้อมูลด้านการเผยแพร่ข่าวสารด้านการเกษตรผ่านสื่อต่างๆ (ค่าเฉลี่ย 1.83)

2.1.4 การรวบรวมส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรได้รับบริการด้านการรวบรวมส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นจากองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.61) โดยมีรายละเอียดในประเด็นต่างๆ ดังนี้ ได้รับบริการในเรื่องข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีในชุมชน (ค่าเฉลี่ย 1.72) ด้านการสนับสนุนการต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น (ค่าเฉลี่ย 1.62) และด้านเอกสารและการเผยแพร่ในชุมชน (ค่าเฉลี่ย 1.50)

2.1.5 การช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติ

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรได้รับบริการด้านการช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติจากองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.70) โดยมีรายละเอียดในประเด็นต่างๆ ดังนี้ ได้รับบริการในเรื่องการสนับสนุนปัจจัยการผลิตชดเชยความเสียหายจากภัยธรรมชาติ (ค่าเฉลี่ย 1.71) และการแจ้งเตือนความเสียหายจากภัยธรรมชาติ (ค่าเฉลี่ย 1.69)

2.1.6 การสำรวจช่วยเหลือป้องกันศัตรูธรรมชาติ

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรได้รับบริการด้านการสำรวจช่วยเหลือป้องกันศัตรูธรรมชาติจากองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.47) โดยมีรายละเอียดในประเด็นต่างๆ ดังนี้ ได้รับบริการในเรื่องคำแนะนำเบื้องต้นเกี่ยวกับการป้องกันกำจัดศัตรูพืช (ค่าเฉลี่ย 1.60) การพยากรณ์เตือนการระบาดของศัตรูพืช, การแจ้งการระบาดของศัตรูพืช (ค่าเฉลี่ย 1.46) การรณรงค์และการจัดการควบคุมศัตรูพืชในท้องถิ่น (ค่าเฉลี่ย 1.42) และบริการสารเคมีและเครื่องมือในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช (ค่าเฉลี่ย 1.40)

2.1.7 การฝึกอบรมอาชีพเกษตรกร

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรได้รับบริการด้านการฝึกอบรมอาชีพจากองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.64) โดยมีรายละเอียดในประเด็นต่างๆ ดังนี้ ได้รับบริการในเรื่องงบประมาณในการฝึกอบรมอาชีพ (ค่าเฉลี่ย 1.68) การประชุมด้านการฝึกอบรมอาชีพ (ค่าเฉลี่ย 1.65) และการสำรวจความต้องการความรู้ของเกษตรกรในการพัฒนาอาชีพ (ค่าเฉลี่ย 1.58)

2.1.8 การรวมกลุ่มและการพัฒนากลุ่ม

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรได้รับบริการด้านการรวมกลุ่มและการพัฒนากลุ่มจากองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.66) โดยมีรายละเอียดในประเด็นต่างๆ ดังนี้ ได้รับบริการในเรื่องการสนับสนุนวิทยากรให้ความรู้ในด้านต่างๆ เช่น ด้านเทคโนโลยีการเกษตร การจัดการ การตลาด (ค่าเฉลี่ย 1.86) การทัศนศึกษาดูงานเพื่อให้เกิดความ

สนใจการรวมกลุ่มกันทำกิจกรรม (ค่าเฉลี่ย 1.82) การประชาสัมพันธ์กิจกรรมกลุ่ม, การให้ความรู้เรื่องกลุ่ม/การพัฒนากลุ่มแก่เกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 1.55) การอบรมให้ความรู้ด้านการรวมกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 1.54)

2.1.9 การกระจายพันธุ์

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรได้รับบริการด้านการกระจายพันธุ์จากองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.89) โดยมีรายละเอียดในประเด็นต่างๆ ดังนี้ ได้รับบริการในเรื่องการถ่ายทอดความรู้ด้านการขยายพันธุ์พืช (ค่าเฉลี่ย 1.97) ข้อมูลด้านพันธุ์พืช (ค่าเฉลี่ย 1.86) และการสนับสนุนการขยายและกระจายพันธุ์ดี (ค่าเฉลี่ย 1.84)

ผลจากการจัดอันดับพบว่า

1) การสำรวจข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรระดับตำบล

เกษตรกรได้รับบริการการสำรวจข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรระดับตำบล อันดับ 1 คือ การสำรวจชนิดพืชที่ปลูก รองลงมา คือ การสำรวจแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

2) การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล

เกษตรกรได้รับบริการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบลอันดับ 1 คือ แผนการลงทุน รองลงมา คือ แผนการถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตร

3) การบริการข้อมูลและการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

เกษตรกรได้รับบริการด้านข้อมูลและการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์อันดับ 1 คือ การบริการข้อมูลด้านการผลิต รองลงมา คือ การบริการข้อมูลด้านการตลาด การบริการด้านเทคโนโลยี และการเผยแพร่ข่าวสารด้านการเกษตรผ่านสื่อต่างๆ

4) การรวบรวมส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น

เกษตรกรได้รับบริการด้านการรวบรวมส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นอันดับ 1 คือ ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีในชุมชน รองลงมา คือ ด้านการสนับสนุนการต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น และด้านเอกสารและการเผยแพร่ในชุมชน

5) การช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติ

เกษตรกรได้รับบริการด้านการช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติอันดับ 1 คือ การสนับสนุนปัจจัยการผลิตชดเชยความเสียหายจากภัยธรรมชาติ รองลงมา คือ การแจ้งเตือนความเสียหายจากภัยธรรมชาติ

6) การสำรวจช่วยเหลือป้องกันศัตรูธรรมชาติ

เกษตรกรได้รับบริการด้านการสำรวจช่วยเหลือป้องกันศัตรูธรรมชาติอันดับ 1 คือ เรื่องคำแนะนำเบื้องต้นเกี่ยวกับการป้องกันกำจัดศัตรูพืช รองลงมา คือ การพยากรณ์เตือนการระบาดของศัตรูพืช, การแจ้งการระบาดของศัตรูพืช การรณรงค์และการจัดการควบคุมศัตรูพืชในท้องถิ่นและการบริการสารเคมีและเครื่องมือในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช

7) การฝึกอบรมอาชีพเกษตรกร

เกษตรกรได้รับบริการด้านการฝึกอบรมอาชีพอันดับ 1 คือ งบประมาณในการฝึกอบรมอาชีพ รองลงมา คือ การประชุมด้านการฝึกอบรมอาชีพ และการสำรวจความต้องการความรู้ของเกษตรกรในการพัฒนาอาชีพ

8) การรวมกลุ่มและการพัฒนากลุ่ม

เกษตรกรได้รับบริการด้านการรวมกลุ่มและการพัฒนากลุ่มอันดับ 1 คือ การสนับสนุนวิทยากรให้ความรู้ในด้านต่างๆ เช่น ด้านเทคโนโลยีการเกษตร การจัดการ การตลาด รองลงมา คือ การทัศนศึกษาดูงานเพื่อให้เกิดความสนใจการรวมกลุ่มกันทำกิจกรรม การประชาสัมพันธ์กิจกรรมกลุ่ม, การให้ความรู้เรื่องกลุ่ม/การพัฒนากลุ่มแก่เกษตรกร และการอบรมให้ความรู้ด้านการรวมกลุ่ม

9) การกระจายพันธุ์

เกษตรกรได้รับบริการด้านการกระจายพันธุ์อันดับ 1 คือ การถ่ายทอดความรู้ด้านการขยายพันธุ์พืช รองลงมา คือ ข้อมูลด้านพันธุ์พืชและการสนับสนุนการขยายและกระจายพันธุ์ดี

จากผลการศึกษารับบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตรของ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม อำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ ทั้ง 9 หัวข้อ สรุปดังนี้

ตารางที่ 4.5 สรุปผลการศึกษารับบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตร

หัวข้อ	การรับบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตร	ระดับ	ค่าเฉลี่ย
1	การสำรวจข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร	บ่อย	1.85
2	การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล	บ่อย	1.92
3	การบริการข้อมูลและการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์	บ่อย	1.86
4	การรวบรวมส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น	น้อย	1.61
5	การช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติ	บ่อย	1.70
6	การสำรวจช่วยเหลือป้องกันศัตรูธรรมชาติ	น้อย	1.47

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

หัวข้อ	การรับบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตร	ระดับ	ค่าเฉลี่ย
7	การฝึกอบรมอาชีพเกษตรกร	น้อย	1.64
8	การรวมกลุ่มและการพัฒนากลุ่ม	น้อย	1.66
9	การกระจายพันธุ์	บ่อย	1.89
เฉลี่ยในภาพรวม		บ่อย	1.73

2.2 ความพึงพอใจในการรับบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตร

การศึกษาความพึงพอใจในการรับบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตรขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม อำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ ในด้านต่างๆ สรุปดังนี้

ตารางที่ 4.6 ความพึงพอใจในการรับบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตร

n = 153

ความพึงพอใจในการรับ บริการด้านงานส่งเสริม การเกษตร	จำนวน (ร้อยละ)					Mean	S.D.	แปล ความ	ลำดับที่
	น้อย		ปาน		มาก				
	ที่สุด	น้อย	กลาง	มาก	ที่สุด				
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)					
1. ด้านบุคลากร						3.71	.765	มาก	
1.1 จำนวนเจ้าหน้าที่ผู้ ให้บริการ	0 (0.00)	7 4.6	40 26.1	65 42.5	41 26.8	3.92	.843	มาก	2
1.2 ความรวดเร็วในการ ให้บริการ	0 (0.00)	7 4.6	33 21.6	87 56.9	26 17.0	3.86	.744	มาก	4
1.3 ความกระตือรือร้นใน การให้บริการ	0 (0.00)	1 .7	45 29.4	82 53.6	25 16.3	3.86	.683	มาก	3
1.4 ความสุภาพ กิริยาวาจา ในการให้บริการ	0 (0.00)	3 2.0	34 22.2	78 51.0	38 24.8	3.99	.743	มาก	1
1.5 ความรู้ความเข้าใจและ ประสบการณ์เกี่ยวกับ ระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง กับการให้บริการ	0 (0.00)	7 4.6	55 35.9	65 42.5	26 17.0	3.72	.798	มาก	6
1.6 ความชัดเจนในการให้ คำแนะนำ อธิบาย ชี้แจง ใน การให้บริการ	0 (0.00)	9 5.9	77 50.3	61 39.9	6 3.9	3.42	.665	มาก	8

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

n = 153

ความพึงพอใจในการรับ บริการด้านงานส่งเสริม การเกษตร	จำนวน (ร้อยละ)					Mean	S.D.	แปล ความ	ลำดับที่
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด				
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)				
1.7 การปฏิบัติหน้าที่แทน เมื่อเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ ไม่อยู่	0 (0.00)	31 20.3	59 38.6	49 32.0	14 9.2	3.30	.897	ปาน กลาง	9
1.8 ความเสมอภาคในการ ให้บริการ	0 (0.00)	2 1.3	79 51.6	54 35.3	18 11.8	3.58	.714	มาก	7
1.9 การให้ความสำคัญกับ ประชาชนผู้รับบริการ	0 (0.00)	2 1.3	64 41.8	54 35.3	33 21.6	3.77	.799	มาก	5
2. ด้านวัสดุอุปกรณ์						3.66	.908	มาก	
2.1 วัสดุอุปกรณ์ คอมพิวเตอร์เพื่อใช้ในการ ปฏิบัติงาน	0 (0.00)	15 9.8	66 43.1	31 20.3	41 26.8	3.64	.984	มาก	2
2.2 คุณภาพของวัสดุ อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ในการ ปฏิบัติงาน	0 (0.00)	6 3.9	92 60.1	34 22.2	21 13.7	3.46	.778	มาก	5
2.3 การให้บริการเครื่อง ถ่ายเอกสาร	0 (0.00)	7 4.6	43 28.1	24 15.7	79 51.6	4.14	.983	มาก	1
2.4 การให้บริการสืบค้น ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต	0 (0.00)	11 7.2	62 40.5	42.5 9.8	15 9.8	3.55	.769	มาก	3
2.5 เอกสารแผ่นพับ แนะนำเกี่ยวกับการให้บริการ	0 (0.00)	32 20.9	38 24.8	54 35.3	29 19.0	3.52	1.027	มาก	4
3. ด้านอาคารสถานที่						3.49	.880	มาก	
3.1 ความเหมาะสมของ สถานที่	0 (0.00)	12 7.8	35 22.9	56 36.6	50 32.7	3.94	.934	มาก	2
3.2 สถานที่จอดรถ	0 (0.00)	10 6.5	29 19.0	61 39.9	53 34.6	4.03	.896	มาก	1
3.3 ความสะอาดของ สถานที่	0 (0.00)	1 .7	62 40.5	54 35.3	36 23.5	3.82	.798	มาก	3
3.4 ความสะอาดของ ห้องน้ำ	0 (0.00)	24 15.7	50 32.7	63 41.2	16 10.5	3.46	.881	มาก	7
3.5 จำนวนห้องน้ำที่มีไว้ บริการ	0 (0.00)	47 30.7	73 47.7	29 19.0	4 2.6	2.93	.775	ปาน กลาง	10
3.6 ห้องน้ำสำหรับผู้ สูงอายุและผู้พิการ	0 (0.00)	48 31.4	79 51.6	19 12.4	7 4.6	2.90	.784	ปาน กลาง	11
3.7 ที่นั่งสำหรับผู้มารับ บริการ	0 (0.00)	30 19.6	51 33.3	39 25.5	33 21.6	3.49	1.039	มาก	6

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

n = 153

ความพึงพอใจในการรับ บริการด้านงานส่งเสริม การเกษตร	จำนวน (ร้อยละ)					Mean	S.D.	แปล ความ	ลำดับที่
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด				
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)				
3.8 จุดบริการน้ำดื่ม	0 (0.00)	23 15.0	59 38.6	32 20.9	39 25.5	3.57	1.031	มาก	5
3.9 ป้ายหรือแผนผังแสดง ขั้นตอนการรับบริการ	0 (0.00)	42 27.5	66 43.1	35 22.9	10 6.5	3.08	.873	ปาน กลาง	9
3.10 ความเป็นระเบียบ เรียบร้อยของสถานที่	0 (0.00)	6 3.9	89 58.2	46 30.1	12 7.8	3.42	.694	มาก	8
3.11 หนังสือ หรือสิ่งพิมพ์ให้อ่านขณะรอ รับบริการ	0 (0.00)	17 11.1	46 30.1	49 32.0	41 26.8	3.75	.977	มาก	4
4. ด้านขั้นตอนการให้บริการ						3.24	.662	ปาน กลาง	
4.1 การให้คำแนะนำ เกี่ยวกับขั้นตอนการขอรับ บริการ	0 (0.00)	9 5.9	105 68.6	37 24.2	2 1.3	3.21	.558	ปาน กลาง	6
4.2 ความชัดเจนในการ ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับ ขั้นตอนการให้บริการ	0 (0.00)	7 4.6	94 61.4	46 30.1	6 3.9	3.33	.628	ปาน กลาง	1
4.3 การให้ บริการนอก สถานที่	0 (0.00)	28 18.3	69 45.1	50 32.7	6 3.9	3.22	.788	ปาน กลาง	5
4.4 การให้บริการนอกเวลา ราชการ	0 (0.00)	13 8.5	87 56.9	50 32.7	3 2.0	3.28	.643	ปาน กลาง	3
4.5 การจัดทำแบบสำรวจ ความพึงพอใจต่อการ ให้บริการ	0 (0.00)	11 7.2	92 60.1	46 30.1	4 2.6	3.28	.633	ปาน กลาง	2
4.6 แบบฟอร์มในการ ขอรับบริการ	0 (0.00)	30 19.6	86 56.2	33 21.6	4 2.6	3.07	.717	ปาน กลาง	7
4.7 ขั้นตอนและ กระบวนการในการให้ บริการ	0 (0.00)	13 8.5	92 60.1	42 27.5	6 3.9	3.27	.669	ปาน กลาง	4
5. ด้านเนื้อหาการบริการทาง ส่งเสริมการเกษตร						3.02	.715	ปาน กลาง	
5.1 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ การเกษตร						3.05	.777	ปาน กลาง	

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

n = 153

ความพึงพอใจในการรับ บริการด้านงานส่งเสริม การเกษตร	จำนวน (ร้อยละ)					Mean	S.D.	แปล ความ	ลำดับที่
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด				
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)				
5.1.1 มีข้อมูลด้านแหล่งน้ำ ไว้เพื่อประกอบการตัดสินใจ ทำการเกษตร	1 .7	42 27.5	70 45.8	35 22.9	5 3.3	3.01	.815	ปาน กลาง	2
5.1.2 มีข้อมูลเกี่ยวกับชนิด ของพืชเพื่อประกอบ การตัดสินใจทำการเกษตร	0 (0.00)	32 20.9	81 52.9	36 23.5	4 2.6	3.08	.739	ปาน กลาง	1
5.2 แผนพัฒนาการเกษตร ระดับตำบล						3.34	.718	ปาน กลาง	
5.2.1 แผนถ่ายทอด เทคโนโลยีทางการเกษตร						3.03	.595	ปาน กลาง	
5.2.1.1 ความรู้และ คำแนะนำด้านการเกษตร	0 (0.00)	25 16.3	115 75.2	12 7.8	1 .7	2.93	.514	ปาน กลาง	2
5.2.1.2 ความรู้ในเรื่องการ ลดต้นทุนการผลิต	0 (0.00)	24 15.7	87 56.9	40 26.1	2 1.3	3.13	.676	ปาน กลาง	1
5.2.2 แผนลงทุน						3.65	.840	มาก	
5.2.2.1 การสนับสนุน งบประมาณ	0 (0.00)	13 8.5	62 40.5	73 47.7	5 3.3	3.46	.698	มาก	2
5.2.2.2 ความสะดวกจาก โครงสร้างพื้นฐาน	0 (0.00)	11 7.2	54 35.3	36 23.5	52 34.0	3.84	.981	มาก	1
5.3 การบริการข้อมูลและ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์						3.19	.728	ปาน กลาง	
5.3.1 ความรู้ด้าน การเกษตรที่ได้จากการ เผยแพร่ผ่านสื่อต่างๆ	0 (0.00)	28 18.3	78 51.0	43 28.1	4 2.6	3.15	.741	ปาน กลาง	3
5.3.2 ข่าวสารด้านการผลิต	0 (0.00)	13 8.5	95 62.1	41 26.8	4 2.6	3.24	.636	ปาน กลาง	2
5.3.3 ข่าวสารด้าน การตลาด	0 (0.00)	21 13.7	78 51.0	48 31.4	6 3.9	3.25	.739	ปาน กลาง	1
5.3.4 ข่าวสารด้าน เทคโนโลยี	0 (0.00)	34 22.2	73 47.7	40 26.1	6 3.9	3.12	.794	ปาน กลาง	4
5.4 การรวบรวมส่งเสริมภูมิ ปัญญาท้องถิ่น						2.95	.673	ปาน กลาง	
5.4.1 ข้อมูลภูมิปัญญา ท้องถิ่น	0 (0.00)	28 18.3	95 62.1	27 17.6	3 2.0	3.03	.663	ปาน กลาง	1

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

n = 153

ความพึงพอใจในการรับ บริการด้านงานส่งเสริม การเกษตร	จำนวน (ร้อยละ)					Mean	S.D.	แปล ความ	ลำดับที่
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด				
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)				
5.4.2 เอกสารและการ เผยแพร่	0 (0.00)	42 27.5	88 57.5	20 13.1	3 2.0	2.90	.690	ปาน กลาง	3
5.4.3 การให้ความ สนับสนุนการต่อขอคู่มือ ปัญหาท้องถิ่น	0 (0.00)	34 22.2	100 65.4	14 9.2	5 3.3	2.93	.666	ปาน กลาง	2
5.5 การช่วยเหลือ ผู้ประสบภัยธรรมชาติ						2.80	.719	ปาน กลาง	
5.5.1 การแจ้งเตือนภัย ธรรมชาติ	0 (0.00)	59 38.6	76 49.7	14 9.2	4 2.6	2.76	.726	ปาน กลาง	2
5.5.2 การให้ความ สนับสนุนปัจจัยการผลิต	0 (0.00)	51 33.3	78 51.0	22 14.4	2 1.3	2.84	.711	ปาน กลาง	1
5.6 การสำรวจช่วยเหลือ ป้องกันศัตรูธรรมชาติ						2.81	.719	ปาน กลาง	
5.6.1 คำแนะนำเบื้องต้น	0 (0.00)	52 34.0	68 44.4	28 18.3	5 3.3	2.91	.806	ปาน กลาง	1
5.6.2 การพยากรณ์แจ้ง เตือนการระบาด	0 (0.00)	59 38.6	69 45.1	23 15.0	2 1.3	2.79	.740	ปาน กลาง	4
5.6.3 การให้บริการ สารเคมีและเครื่องมือในการ ป้องกัน กำจัดศัตรูพืช	1 .7	41 26.8	95 62.1	15 9.8	1 .7	2.83	.626	ปาน กลาง	2
5.6.4 การแจ้งระบาคของ ศัตรูพืช	0 (0.00)	63 41.2	78 51.0	7 4.6	5 3.3	2.70	.708	ปาน กลาง	5
5.6.5 การรณรงค์และ จัดการควบคุมศัตรูพืช	0 (0.00)	51 33.3	82 53.6	16 10.5	4 2.6	2.82	.717	ปาน กลาง	3
5.7 การฝึกอบรมอาชีพ เกษตรกร						3.00	.670	ปาน กลาง	
5.7.1 การสำรวจข้อมูล ความต้องการความรู้ของ เกษตรกรในการพัฒนาอาชีพ	0 (0.00)	23 15.0	110 71.9	15 9.8	5 3.3	3.01	.618	ปาน กลาง	2
5.7.2 การประชุมฝึกอบรม อาชีพ	0 (0.00)	44 28.8	85 55.6	23 15.0	1 .7	2.88	.672	ปาน กลาง	3
5.7.3 การสนับสนุน งบประมาณในการฝึกอบรม อาชีพ	0 (0.00)	25 16.3	90 58.8	32 20.9	6 3.9	3.12	.719	ปาน กลาง	1

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

n = 153

ความพึงพอใจในการรับ บริการด้านงานส่งเสริม การเกษตร	จำนวน (ร้อยละ)					Mean	S.D.	แปล ความ	ลำดับที่
	น้อย		ปาน		มาก				
	ที่สุด (1)	น้อย (2)	กลาง (3)	มาก (4)	ที่สุด (5)				
5.8 การรวมกลุ่มและการ พัฒนากลุ่ม						3.09	.697	ปาน กลาง	
5.8.1 ความรู้เรื่องกลุ่ม / การพัฒนากลุ่ม	0 (0.00)	27 17.6	105 68.6	14 9.2	7 4.6	3.01	.674	ปาน กลาง	5
5.8.2 การประชาสัมพันธ์ กิจกรรมกลุ่ม	0 (0.00)	20 13.1	107 69.9	20 13.1	6 3.9	3.08	.644	ปาน กลาง	4
5.8.3 การสนับสนุน วิทยากรในการให้ความรู้	0 (0.00)	21 13.7	102 66.7	26 17.0	4 2.6	3.08	.638	ปาน กลาง	3
5.8.4 การทัศนศึกษาดูงาน	1 .7	32 20.9	64 41.8	48 31.4	8 5.2	3.20	.851	ปาน กลาง	1
5.8.5 ความรู้ที่ได้จากกา อบรมด้านการรวมกลุ่ม	1 .7	19 12.4	103 67.3	24 15.7	6 3.9	3.10	.676	ปาน กลาง	2
5.9 การกระจายพันธุ์						2.91	.736	ปาน กลาง	
5.9.1 ด้านข้อมูลเกี่ยวกับ พันธุ์พืช	0 (0.00)	50 32.7	81 52.9	20 13.1	2 1.3	2.83	.696	ปาน กลาง	3
5.9.2 การให้ความ สนับสนุนการขยายและ กระจายพันธุ์	0 (0.00)	39 25.5	81 52.9	29 19.0	4 2.6	2.99	.743	ปาน กลาง	1
5.9.3 ด้านการถ่ายทอด ความรู้เรื่องการขยาย พันธุ์ พืช	0 (0.00)	48 31.4	74 48.4	27 17.6	4 2.6	2.92	.769	ปาน กลาง	2
เฉลี่ยในภาพรวม						3.42	.786	มาก	

จากตารางที่ 4.6 ความพึงพอใจในการรับบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตร
ผลการวิจัย พบว่า

2.2.1 ด้านบุคลากร

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจในการรับบริการด้านบุคลากรจาก
องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.71) ในประเด็นต่างๆ ดังนี้ ความ
สุภาพ กิริยาจาในการให้บริการ (ค่าเฉลี่ย 3.99) จำนวนเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ (ค่าเฉลี่ย 3.92)
ความกระตือรือร้นในการให้บริการ (ค่าเฉลี่ย 3.86) ความรวดเร็วในการให้บริการ (ค่าเฉลี่ย 3.86)

การให้ความสำคัญกับการประชาชนผู้รับบริการ (ค่าเฉลี่ย 3.77) ความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์เกี่ยวกับระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการ (ค่าเฉลี่ย 3.72) ความเสมอภาคในการให้บริการ (ค่าเฉลี่ย 3.58) ความชัดเจนในการให้คำแนะนำ อธิบาย ชี้แจงในการรับบริการ (ค่าเฉลี่ย 3.42) และการปฏิบัติหน้าที่แทนเมื่อเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการไม่อยู่ (ค่าเฉลี่ย 3.30)

2.2.2 ด้านวัสดุอุปกรณ์

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจในการรับบริการด้านวัสดุอุปกรณ์จากองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.66) ในประเด็นต่างๆ ดังนี้ การให้บริการเครื่องถ่ายเอกสาร (ค่าเฉลี่ย 4.14) วัสดุอุปกรณ์คอมพิวเตอร์เพียงพอในการปฏิบัติงาน (ค่าเฉลี่ย 3.64) การให้บริการสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต (ค่าเฉลี่ย 3.55) เอกสาร แผ่นพับแนะนำเกี่ยวกับการให้บริการ (ค่าเฉลี่ย 3.52) และคุณภาพของวัสดุอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ในการปฏิบัติงาน (ค่าเฉลี่ย 3.46)

2.2.3 ด้านอาคารสถานที่

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจในด้านอาคารสถานที่จากองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.49) ในประเด็นต่างๆ ดังนี้ สถานที่จอดรถ (ค่าเฉลี่ย 4.03) ความเหมาะสมของสถานที่ (ค่าเฉลี่ย 3.94) ความสะอาดของสถานที่ (ค่าเฉลี่ย 3.82) หนังสือหรือสิ่งพิมพ์ให้อ่านขณะรอรับบริการ (ค่าเฉลี่ย 3.75) จุดบริการน้ำดื่ม (ค่าเฉลี่ย 3.57) ที่นั่งสำหรับผู้มารับบริการ (ค่าเฉลี่ย 3.49) ความสะอาดของห้องน้ำ (ค่าเฉลี่ย 3.46) ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสถานที่ (ค่าเฉลี่ย 3.42) ป้ายหรือแผนผังแสดงขั้นตอนการรับบริการ (ค่าเฉลี่ย 3.08) จำนวนห้องน้ำที่มีไว้บริการ (ค่าเฉลี่ย 2.93) และห้องน้ำสำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการ (ค่าเฉลี่ย 2.90)

2.2.4 ด้านขั้นตอนการให้บริการ

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจในด้านขั้นตอนการให้บริการจากองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.24) ในประเด็นต่างๆ ดังนี้ ความชัดเจนในการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับขั้นตอนการให้บริการ (ค่าเฉลี่ย 3.33) การจัดทำแบบสำรวจความพึงพอใจต่อการให้บริการ (ค่าเฉลี่ย 3.28) การให้บริการนอกเวลาราชการ (ค่าเฉลี่ย 3.28) ขั้นตอนและกระบวนการในการให้บริการ (ค่าเฉลี่ย 3.27) การให้บริการนอกสถานที่ (ค่าเฉลี่ย 3.22) การให้คำแนะนำเกี่ยวกับขั้นตอนขอรับบริการ (ค่าเฉลี่ย 3.21) และแบบฟอร์มในการขอรับบริการ (ค่าเฉลี่ย 3.07)

2.2.5 ด้านเนื้อหาการบริการทางส่งเสริมการเกษตร แบ่งออกเป็นหัวข้อต่างๆ ดังนี้

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจในด้านเนื้อหาการบริการทางส่งเสริมการเกษตรจากองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.02) ในประเด็นต่างๆ ดังนี้

1) ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจในด้านข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรจากองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.05) ในประเด็นต่างๆ ดังนี้ การมีข้อมูลเกี่ยวกับชนิดของพืชเพื่อประกอบการตัดสินใจทำการเกษตร (ค่าเฉลี่ย 3.08) และมีข้อมูลด้านแหล่งน้ำไว้เพื่อประกอบการตัดสินใจทำการเกษตร (ค่าเฉลี่ย 3.01)

2) แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจในด้านแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบลจากองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.34) ในประเด็นต่างๆ ดังนี้

ก) แผนถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตร

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจในด้านแผนถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตร ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.03) ในประเด็นต่างๆ ดังนี้ ความรู้ในเรื่องการลดต้นทุนการผลิต (ค่าเฉลี่ย 3.13) และความรู้ คำแนะนำด้านการเกษตร (ค่าเฉลี่ย 2.93)

ข) แผนลงทุน

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจในด้านแผนลงทุน ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.65) ในประเด็นต่างๆ ดังนี้ ความสะดวกจากโครงสร้างพื้นฐาน (ค่าเฉลี่ย 3.84) และการสนับสนุนงบประมาณ (ค่าเฉลี่ย 3.46)

3) การบริการข้อมูลและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจในด้านการบริการข้อมูลและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์จากองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.19) ในประเด็นต่างๆ ดังนี้ ข่าวสารด้านการตลาด (ค่าเฉลี่ย 3.25) ข่าวสารด้านการผลิต (ค่าเฉลี่ย 3.24) ความรู้ด้านการเกษตรที่ได้จากการเผยแพร่ผ่านสื่อต่างๆ (ค่าเฉลี่ย 3.15) และข่าวสารด้านเทคโนโลยี (ค่าเฉลี่ย 3.12)

4) การรวบรวมส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจในด้านการรวบรวมส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นจากองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.95) ในประเด็น

ต่างๆ ดังนี้ ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น (ค่าเฉลี่ย 3.03) การให้ความสนับสนุนการต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น (ค่าเฉลี่ย 2.93) และเอกสารและการเผยแพร่ (ค่าเฉลี่ย 2.90)

5) การช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติ

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจในด้านการช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติจากองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.80) ในประเด็นต่างๆ ดังนี้ การให้ความสนับสนุนปัจจัยการผลิต (ค่าเฉลี่ย 2.84) และการแจ้งเตือนภัยธรรมชาติ (ค่าเฉลี่ย 2.76)

6) การสำรวจช่วยเหลือป้องกันศัตรูธรรมชาติ

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจในด้านการสำรวจช่วยเหลือป้องกันศัตรูธรรมชาติจากองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.81) ในประเด็นต่างๆ ดังนี้ คำแนะนำเบื้องต้น (ค่าเฉลี่ย 2.91) การให้บริการสารเคมีและเครื่องมือในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช (ค่าเฉลี่ย 2.83) การรณรงค์และจัดการควบคุมศัตรูพืช (ค่าเฉลี่ย 2.82) การพยากรณ์แจ้งเตือนการระบาด (ค่าเฉลี่ย 2.79) และการแจ้งระบาดของศัตรูพืช (ค่าเฉลี่ย 2.70)

7) การฝึกอบรมอาชีพเกษตรกร

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจในด้านการฝึกอบรมอาชีพจากองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.00) ในประเด็นต่างๆ ดังนี้ ด้านการสนับสนุนงบประมาณในการฝึกอบรมอาชีพ (ค่าเฉลี่ย 3.12) ด้านการสำรวจข้อมูลความต้องการความรู้ของเกษตรกรในการพัฒนาอาชีพ (ค่าเฉลี่ย 3.01) และด้านการประชุมฝึกอบรมอาชีพ (ค่าเฉลี่ย 2.88)

8) การรวมกลุ่มและการพัฒนากลุ่ม

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจในด้านการรวมกลุ่มและการพัฒนากลุ่มจากองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.09) ในประเด็นต่างๆ ดังนี้ การทัศนศึกษาดูงาน (ค่าเฉลี่ย 3.20) ความรู้ที่ได้จากการอบรมด้านการรวมกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 3.10) การสนับสนุนวิทยากรในการให้ความรู้ (ค่าเฉลี่ย 3.08) การประชาสัมพันธ์กิจกรรมกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 3.08) และความรู้เรื่องกลุ่ม/การพัฒนากลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 3.01)

9) การกระจายพันธุ์

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจในด้านการกระจายพันธุ์จากองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.91) ในประเด็นต่างๆ ดังนี้ การให้ความสนับสนุนการขยายและกระจายพันธุ์ (ค่าเฉลี่ย 2.99) ด้านการถ่ายทอดความรู้เรื่องการขยายพันธุ์พืช (ค่าเฉลี่ย 2.92) และด้านข้อมูลเกี่ยวกับพันธุ์พืช (ค่าเฉลี่ย 2.83)

ผลจากการจัดอันดับพบว่า

1. ด้านบุคลากร

เกษตรกรมีความพึงพอใจในการรับบริการด้านบุคลากรอันดับ 1 คือ ความสุภาพ กิริยาจาในการให้บริการ รองลงมา คือ จำนวนเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ ความกระตือรือร้นในการให้บริการ ความรวดเร็วในการให้บริการ การให้ความสำคัญกับการประชาชนผู้รับบริการ ความรู้ ความเข้าใจและประสบการณ์เกี่ยวกับระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการ ความเสมอภาคในการให้บริการ ความชัดเจนในการให้คำแนะนำ อธิบาย ชี้แจงในการรับบริการ และการปฏิบัติหน้าที่แทนเมื่อเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการไม่อยู่

2. ด้านวัสดุอุปกรณ์

เกษตรกรมีความพึงพอใจในการรับบริการด้านวัสดุอุปกรณ์อันดับ 1 คือ การให้บริการเครื่องถ่ายเอกสาร รองลงมา คือ วัสดุอุปกรณ์คอมพิวเตอร์เพียงพอในการปฏิบัติงาน การให้บริการสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต เอกสาร แผ่นพับ แนะนำเกี่ยวกับการให้บริการ และคุณภาพของวัสดุอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ในการปฏิบัติงาน

3. ด้านอาคารสถานที่

เกษตรกรมีความพึงพอใจในด้านอาคารสถานที่อันดับ 1 คือ สถานที่จอดรถ รองลงมา คือ ความเหมาะสมของสถานที่ ความสะอาดของสถานที่ หนังสือหรือสิ่งพิมพ์ให้อ่าน ขณะรอรับบริการ จุดบริการน้ำดื่ม ที่นั่งสำหรับผู้มารับบริการ ความสะอาดของห้องน้ำ ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสถานที่ ป้ายหรือแผนผังแสดงขั้นตอนการรับบริการ จำนวนห้องน้ำที่มีไว้บริการ และห้องน้ำสำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการ

4. ด้านขั้นตอนการให้บริการ

เกษตรกรมีความพึงพอใจในด้านขั้นตอนการให้บริการอันดับ 1 คือ ความชัดเจนในการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับขั้นตอนการให้บริการ รองลงมา คือ การจัดทำแบบสำรวจความพึงพอใจต่อการให้บริการ การให้บริการนอกเวลาราชการ ขั้นตอนและกระบวนการในการให้บริการ การให้บริการนอกสถานที่ การให้คำแนะนำเกี่ยวกับขั้นตอนขอรับบริการ และแบบฟอร์มในการขอรับบริการ

5. ด้านเนื้อหาการบริการทางส่งเสริมการเกษตร

เกษตรกรมีความพึงพอใจในด้านเนื้อหาการบริการทางส่งเสริมการเกษตรอันดับ 1 คือ การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล รองลงมา คือ การบริการข้อมูลและการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ การรวมกลุ่มและการพัฒนากลุ่ม ด้านข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร การฝึกอบรม

อาชีพเกษตรกร การรวบรวมส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น การกระจายพันธุ์ การสำรวจช่วยเหลือ
ป้องกันศัตรูธรรมชาติ และการช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติ สรุปได้ดังนี้

จากผลการศึกษาความพึงพอใจของเกษตรกรในการรับบริการด้านงานส่งเสริม
การเกษตรขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม อำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งแบ่งออกเป็น
5 ด้าน สรุปดังนี้

ตารางที่ 4.7 สรุปผลการศึกษาความพึงพอใจในการรับบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตร

ด้านที่	ความพึงพอใจในการรับบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตร	ระดับ	ค่าเฉลี่ย
1	บุคลากร	มาก	3.71
2	วัสดุอุปกรณ์	มาก	3.66
3	อาคารสถานที่	มาก	3.49
4	ขั้นตอนการให้บริการ	ปานกลาง	3.24
5	เนื้อหาการบริการทางส่งเสริมการเกษตร 9 หัวข้อ	ปานกลาง	3.02
เฉลี่ยในภาพรวม		มาก	3.42

จากผลการศึกษาการบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตรขององค์การบริหารส่วนตำบล
บ้านขาม อำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ ใน 9 หัวข้อ มีดังนี้

ตารางที่ 4.8 สรุปผลเนื้อหาการบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตร 9 หัวข้อ

เนื้อหาการบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตร	ระดับ	ค่าเฉลี่ย
1. การสำรวจข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร	ปานกลาง	3.05
2. การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล	ปานกลาง	3.34
3. การบริการข้อมูลและการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์	ปานกลาง	3.19
4. การรวบรวมส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น	ปานกลาง	2.95
5. การช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติ	ปานกลาง	2.80
6. การสำรวจช่วยเหลือป้องกันศัตรูธรรมชาติ	ปานกลาง	2.81

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

การบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตร	ระดับ	ค่าเฉลี่ย
7. การฝึกอบรมอาชีพเกษตรกร	ปานกลาง	3.00
8. การรวมกลุ่มและการพัฒนากลุ่ม	ปานกลาง	3.09
9. การกระจายพันธุ์	ปานกลาง	2.91
เฉลี่ยในภาพรวม	ปานกลาง	3.02

3. แนวทางและวิธีการพัฒนาการบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตร

ผลจากการจัดเวทีสนทนากลุ่ม พบว่ามีแนวทางและวิธีการพัฒนาการบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตรขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม อำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ ใน 9 หัวข้อ มีรายละเอียดสรุปเป็นตาราง ได้ดังนี้

ตารางที่ 4.9 แนวทางและวิธีการพัฒนาการบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตร

ประเด็นการพัฒนาให้บริการ	แนวทางการพัฒนา	วิธีการพัฒนา	ผู้รับผิดชอบ
1. ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร			
1.1 ต้องการให้มีการสำรวจข้อมูลที่เกี่ยวข้องในเรื่องที่ดิน แหล่งน้ำ และชนิดของพืชเพื่อเป็นฐานข้อมูลในการให้ความช่วยเหลือเกษตรกร	สำรวจข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร	1. อบรม ให้ความรู้ และทำความเข้าใจกับพนักงาน/เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในการสำรวจพื้นที่ 2. ดำเนินการสำรวจข้อมูล 3. บันทึกข้อมูลให้เป็นฐานข้อมูลของ อบต. 4. เผยแพร่ฐานข้อมูลในสื่อต่างๆ ให้เกษตรกรรับทราบ	อบต.บ้านขาม
1.2 ต้องการให้มีการสำรวจข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรเพื่อเป็นฐานข้อมูลในการให้ความช่วยเหลือ	สำรวจทะเบียนเกษตรกร	1. อบรม ให้ความรู้ พร้อมทั้งทำความเข้าใจกับพนักงาน/เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ก่อนลงมือปฏิบัติงาน	อบต.บ้านขาม

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ประเด็นการพัฒนาการให้บริการ	แนวทางการพัฒนา	วิธีการพัฒนา	ผู้รับผิดชอบ
		2. ดำเนินการสำรวจทะเบียนเกษตรกร ได้แก่ ชื่อ-สกุล ที่อยู่ อาชีพ ฯลฯ	
		3. บันทึกข้อมูลในด้านต่างๆ ไว้เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรต่อไป	
		4. เผยแพร่ข้อมูลทะเบียนเกษตรกรในรูปแบบกราฟต่างๆ ให้เกษตรกรทราบ	
2. แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล			
ตำบล			
2.1 ต้องการให้เกษตรกรเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบลร่วมกับหน่วยงานท้องถิ่น	ประสานงานการจัดทำแผนการพัฒนาการเกษตรระดับตำบลระหว่าง อบต. เกษตรกรและหน่วยงาน	1. กำหนดบทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่าย 2. ออกประชาคม	อบต.บ้านขาม
2.2 ต้องการให้มีการสนับสนุนงบประมาณการแก้ปัญหาภัยแล้ง	วางแผนการดำเนินงานในการจัดสรรงบประมาณให้เหมาะสม	1. ตั้งงบประมาณไว้สำหรับไว้สำหรับแก้ปัญหาภัยแล้ง 2. ดำเนินการแก้ปัญหาภัยแล้ง	อบต.บ้านขาม
2.3 ต้องการให้มีการสนับสนุนงบประมาณโครงสร้างพื้นฐาน	วางแผนการดำเนินงานในการจัดสรรงบประมาณให้เหมาะสม	1. ตั้งงบประมาณไว้สำหรับสนับสนุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน 2. จัดสรรงบประมาณในการดำเนินการ	อบต.บ้านขาม
2.4 ต้องการให้มีการจัดสรรงบประมาณ เพื่อพัฒนาด้านการเกษตร	วางแผนการดำเนินงานในการจัดสรรงบประมาณให้เหมาะสม	1. ตั้งงบประมาณ เพื่อนำมาพัฒนาด้านการเกษตร 2. จัดสรรงบประมาณในการดำเนินการ	อบต.บ้านขาม
3. การบริการข้อมูลและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์			
ประชาสัมพันธ์			
3.1 ต้องการให้ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรในหลายๆช่องทาง เพื่อให้ครอบคลุมและทั่วถึง	ประชาสัมพันธ์ข้อมูลการเกษตรทั้งการผลิต และการตลาดผ่านสื่อหลายๆช่องทาง	1. จัดทำสื่อต่างๆ เพื่อเผยแพร่ในอบต. เช่น โปสเตอร์แผ่นพับ สำหรับผู้เข้ามาใช้บริการ 2. จัดตารางออกอากาศทางวิทยุ โดยให้ผู้นำชุมชนดำเนินรายการ	อบต.บ้านขาม/ผู้นำชุมชน

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ประเด็นการพัฒนาการให้บริการ	แนวทางการพัฒนา	วิธีการพัฒนา	ผู้รับผิดชอบ
3.2 ต้องการให้ประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรที่ เป็นปัจจุบัน เพื่อให้เกษตรกร สามารถติดตามข้อมูลและปรับตัว ได้ทันต่อเหตุการณ์	ประชาสัมพันธ์ข้อมูล ข่าวสารด้านการเกษตรที่ เป็นปัจจุบันผ่านสื่อหลายย ช่องทาง	1. จัดทำสื่อต่างๆ เพื่อเผยแพร่ใน อบต. เช่น ไปสเตอร์ แผ่นพับ สำหรับผู้เข้ามาใช้บริการ 2. จัดตารางออกอากาศทางวิทยุ โดยให้ผู้นำชุมชนดำเนินรายการ	อบต.บ้านขาม/ผู้นำ ชุมชน
3.3 ต้องการให้ประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรใน หลายๆด้าน เช่น ด้านการผลิต ด้านการตลาด ด้านเทคโนโลยี เป็นต้น	ประชาสัมพันธ์ข้อมูล การเกษตรทั้งด้านการผลิต ด้านการตลาด และด้าน เทคโนโลยีผ่านสื่อหลายย ช่องทาง	1. จัดทำสื่อต่างๆ เพื่อเผยแพร่ใน อบต. เช่น ไปสเตอร์ แผ่นพับ สำหรับผู้เข้ามาใช้บริการ 2. จัดตารางออกอากาศทางวิทยุ โดยให้ผู้นำชุมชนดำเนินรายการ	อบต.บ้านขาม/ผู้นำ ชุมชน
3.4 ต้องการให้มีบริการด้าน อินเทอร์เน็ตที่ทันสมัยไว้คอย บริการเกษตรกร	วางแผนดำเนินงานด้านการ ให้บริการด้านคอมพิวเตอร์ และระบบอินเทอร์เน็ต	1. ติดตั้งคอมพิวเตอร์พร้อม สัญญาณอินเทอร์เน็ตเพื่อให้ เกษตรกรได้สืบค้นข้อมูลด้าน การเกษตร 2. จัดพนักงาน/เจ้าหน้าที่ไว้ไว้คอย บริการให้คำแนะนำผู้มาใช้บริการ	อบต.บ้านขาม
4. การรวบรวมส่งเสริมภูมิปัญญา ท้องถิ่น			
4.1 ต้องการให้มีการส่งเสริม ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้กับชุมชน	ส่งเสริมการจัดการภูมิ ปัญญาท้องถิ่น	1. จัดสรรงบประมาณของ อบต. ในการถอดบทเรียน 2. จัดเวทีถอดบทเรียนภูมิปัญญา ท้องถิ่น 3. จัดเวทีถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญา ท้องถิ่น	อบต.บ้านขาม
5. การช่วยเหลือผู้ประสบภัย ธรรมชาติ			
5.1 ต้องการให้มีการสำรวจ ตรวจสอบ ช่วยเหลือผู้ประสบภัย ธรรมชาติให้ทันทั่วทั้งที่ ทน เหตุการณ์	วางแผนการดำเนินงานใน การช่วยเหลือผู้ประสบภัย	1. ติดตามสถานการณ์ 2. เตรียมความพร้อมทั้งบุคลากร และวัสดุอุปกรณ์ในการช่วยเหลือ ผู้ประสบภัย	อบต.บ้านขาม
5.2 ต้องการให้มีการจัดสรร งบประมาณด้านการช่วยเหลือ ผู้ประสบภัยธรรมชาติให้มากขึ้น	วางแผนการดำเนินงานใน การจัดสรรงบประมาณให้ เหมาะสม	1. ตั้งงบประมาณ เพื่อนำมา ช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติ 2. จัดสรรงบประมาณในการ ดำเนินการ	อบต.บ้านขาม

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ประเด็นการพัฒนาการให้บริการ	แนวทางการพัฒนา	วิธีการพัฒนา	ผู้รับผิดชอบ
6. การสำรวจช่วยเหลือป้องกัน			
ศัตรูธรรมชาติ			
6.1 ต้องการให้มีการอบรมให้ความรู้ คำแนะนำเบื้องต้นเกี่ยวกับการป้องกันกำจัดศัตรูพืช	วางแผนการดำเนินงานในการอบรมให้ความรู้ คำแนะนำเบื้องต้นเกี่ยวกับการป้องกันกำจัดศัตรูพืช	1. จัดสรรงบประมาณ 2. เชิญวิทยากรหรือผู้มีความรู้ด้านการป้องกันกำจัดศัตรูพืชมาให้ความรู้ คำแนะนำเบื้องต้นให้กับเกษตรกร	อบต.บ้านขาม
6.2 ต้องการให้มีการแจ้งเตือนการระบาดของศัตรูพืชล่วงหน้า	วางแผนงานเพื่อดำเนินการแจ้งเตือนระบาดของศัตรูพืชร่วงหน้าผ่านสื่อต่างๆช่องทาง	1. จัดทำสื่อต่างๆ แจ้งเตือนการระบาดของศัตรูพืช เพื่อเผยแพร่ในอบต. เช่น ไปสเตอร์ แผ่นพับ สำหรับผู้เข้ามาใช้บริการ 2. จัดตารางออกอากาศทางวิทยุ โดยให้ผู้นำชุมชนดำเนินรายการ	อบต.บ้านขาม/ผู้นำชุมชน
6.3 ต้องการให้มีการบริการด้านเครื่องมือและสารเคมีในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช	วางแผนการดำเนินงานในการจัดสรรงบประมาณให้ตามความเหมาะสม	จัดให้มีการบริการด้านเครื่องมือและสารเคมีในการป้องกันกำจัดศัตรูพืชตามความเหมาะสม	อบต.บ้านขาม
6.4 ต้องการให้มีการรณรงค์และจัดการควบคุมศัตรูพืชในพื้นที่	วางแผนดำเนินการรณรงค์และจัดการควบคุมศัตรูพืช	จัดให้มีการรณรงค์และจัดการควบคุมศัตรูพืชในพื้นที่	อบต.บ้านขาม
7. การฝึกอบรมอาชีพเกษตรกร			
7.1 ต้องการให้มีการฝึกอบรมอาชีพให้กับเกษตรกรบ่อขุ	สนับสนุน ส่งเสริมการฝึกอบรมด้านอาชีพให้กับเกษตรกร	จัดให้มีการฝึกอบรมเกี่ยวกับอาชีพต่างๆ ให้กับเกษตรกร	อบต.บ้านขาม
7.2 ต้องการให้มีการให้คำแนะนำด้านการประกอบอาชีพที่ถูกต้องและถูกวิธีให้กับเกษตรกร	ให้คำแนะนำด้านการประกอบอาชีพที่ถูกต้องและถูกวิธีให้กับเกษตรกร	เชิญวิทยากรหรือผู้มีความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพมาให้คำแนะนำให้กับเกษตรกร	อบต.บ้านขาม
7.2 ต้องการให้มีการให้คำแนะนำด้านการประกอบอาชีพที่ถูกต้องและถูกวิธีให้กับเกษตรกร	ให้คำแนะนำด้านการประกอบอาชีพที่ถูกต้องและถูกวิธีให้กับเกษตรกร	เชิญวิทยากรหรือผู้มีความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพมาให้คำแนะนำให้กับเกษตรกร	อบต.บ้านขาม
7.3 ต้องการให้มีการสำรวจความต้องการความรู้ของเกษตรกรในการพัฒนาอาชีพ	วางแผนการสำรวจความต้องการความรู้ของเกษตรกรในการพัฒนาอาชีพ	1. ให้พนักงาน/เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องทำการสำรวจ 2. บันทึกรายละเอียดด้านความต้องการความรู้ของเกษตรกรในการพัฒนาอาชีพ	อบต.บ้านขาม
7.4 ต้องการให้มีการฝึกอบรมอาชีพเสริมให้กับเกษตรกรเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว	ฝึกอบรมอาชีพเสริมให้กับเกษตรกรในหลายๆ อาชีพ	เชิญวิทยากรหรือผู้มีความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพเสริมมาให้คำแนะนำ และฝึกปฏิบัติ	อบต.บ้านขาม

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ประเด็นการพัฒนาให้บริการ	แนวทางการพัฒนา	วิธีการพัฒนา	ผู้รับผิดชอบ
7.5 ต้องการให้มีการจัดสรรงบประมาณในการฝึกอบรมอาชีพให้กับเกษตรกร	วางแผนการดำเนินงานในการจัดสรรงบประมาณให้เหมาะสม	จัดสรรงบประมาณด้านการฝึกอบรมอาชีพให้กับเกษตรกร	อบต.บ้านขาม
7.6 ต้องการให้มีการฝึกอบรมการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรให้กับเกษตรกร	วางแผนการดำเนินงานการฝึกอบรมการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรให้กับเกษตรกร	1. จัดสรรงบประมาณให้กับการดำเนินงาน 2. เชิญวิทยากรหรือผู้มีความรู้เกี่ยวกับการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรมาอบรมให้ความรู้ให้กับเกษตรกร	อบต.บ้านขาม
7.7 ต้องการให้มีการจัดทัศนศึกษาดูงานด้านการประกอบอาชีพ	ทัศนศึกษาดูงานด้านการประกอบอาชีพ เพื่อนำความรู้ที่ได้มาพัฒนาอาชีพของเกษตรกร	1. จัดสรรงบประมาณเพื่อการทัศนศึกษาดูงานด้านการประกอบอาชีพ 2. นำเกษตรกรทัศนศึกษาดูงานในหลายๆสาขาอาชีพ	อบต.บ้านขาม
8. การรวมกลุ่มและการพัฒนา			
กลุ่ม			
8.1 ต้องการให้มีการส่งเสริมให้ความรู้เรื่องกลุ่ม / การพัฒนา กลุ่ม เพื่อเสริมสร้างให้กลุ่มเข้มแข็ง	สร้างความรู้เรื่องกลุ่ม / การพัฒนา กลุ่ม เพื่อเสริมสร้างให้กลุ่มเข้มแข็งให้กับเกษตรกร	1. ชี้แจง ทำความเข้าใจเรื่องการรวมกลุ่ม ทั้งการบริการกลุ่ม และผลประโยชน์ของการรวมกลุ่ม 2. จัดประชุม ปรึกษาหารือร่วมกันระหว่างเกษตรกรและหน่วยงานท้องถิ่นในเรื่องกลุ่ม/การพัฒนา กลุ่ม เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจ	อบต.บ้านขาม/ผู้นำชุมชน
8.2 ต้องการให้มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมกลุ่ม	ประชาสัมพันธ์กิจกรรมกลุ่มบ่อยๆ และหลายช่องทาง	จัดให้มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมกลุ่มบ่อยๆผ่านทางเว็บไซต์ อบรม. วิทยุ ผู้นำ หอกระจายข่าว และนักส่งเสริมการเกษตร เป็นต้น	อบต.บ้านขาม/ผู้นำชุมชน
8.3 ต้องการให้ สนับสนุน วิทยากร เพื่อให้ความรู้แก่กลุ่มเกษตรกรในด้านการผลิต ด้านการตลาด และเทคโนโลยีทางการเกษตร	ส่งเสริม สนับสนุนวิทยากร เพื่อให้ความรู้แก่กลุ่มเกษตรกรในด้านต่างๆเพื่อที่เกษตรกรจะได้มีทางเลือก ในการทำการเกษตร และสามารถปรับตัวให้ทันต่อเหตุการณ์	เชิญวิทยากรเพื่อมาแนะนำให้ความรู้แก่เกษตรกรในด้านการผลิต ด้านการตลาด และเทคโนโลยีทางการเกษตร	อบต.บ้านขาม

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ประเด็นการพัฒนาการให้บริการ	แนวทางการพัฒนา	วิธีการพัฒนา	ผู้รับผิดชอบ
8.4 ต้องการให้เกษตรกรเกิดการรวมกลุ่มเพื่อความสะดวกต่อการส่งเสริมในด้านต่างๆ ให้กับเกษตรกร	ส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มของเกษตรกร	จัดประชุม ปรึกษาหารือร่วมกันระหว่างเกษตรกรและหน่วยงานท้องถิ่น เพื่อชี้แจงและสร้างความเข้าใจในเรื่องของการรวมกลุ่ม	อบต.บ้านขาม
9. การกระจายพันธุ์			
9.1 ต้องการให้มีบริการข้อมูลด้านพันธุ์พืชใหม่ๆ	ให้บริการข้อมูลด้านพันธุ์พืชใหม่ๆ เพื่อเป็นทางเลือกให้กับเกษตรกรในการตัดสินใจทำการเกษตร	จัดให้มีบริการข้อมูลข่าวสารด้านพันธุ์พืชชนิดใหม่ๆ ผ่านทางเว็บไซต์ของ อบต. บอร์ดประชาสัมพันธ์ หอกระจายข่าว และผู้นำหมู่บ้าน	อบต.บ้านขาม/ผู้นำหมู่บ้าน
9.2 ต้องการให้มีการสนับสนุนการขยายและกระจายพันธุ์ดีแก่เกษตรกรเพื่อนำไปเพาะปลูก	ให้การสนับสนุน ส่งเสริมการขยายและกระจายพันธุ์ดีแก่เกษตรกร	1. จัดให้มีการฝึกอบรมโดยมีวิทยากรมาให้ความรู้และคำแนะนำ พร้อมการสาธิตด้านการขยายพันธุ์พืชด้วยวิธีการต่างๆ 2. จัดสรรงบประมาณเพื่อมาส่งเสริมและสนับสนุน	อบต.บ้านขาม
9.3 ต้องการให้มีการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆ ด้านการขยายพันธุ์พืชให้กับเกษตรกร	วางแผนการดำเนินงานถ่ายทอดความรู้ด้านการขยายพันธุ์พืชให้กับเกษตรกร	1. จัดให้มีการฝึกอบรมด้านการขยายพันธุ์พืช 2. จัดให้มีบริการข้อมูลข่าวสารด้านการขยายพันธุ์พืชผ่านทางเว็บไซต์ของ อบต. บอร์ดประชาสัมพันธ์ หอกระจายข่าว และผู้นำหมู่บ้าน	อบต.บ้านขาม/ผู้นำหมู่บ้าน

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตรขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม อำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ เป็นการวิจัยแบบผสมเชิงปริมาณและคุณภาพ ผู้วิจัยได้นำเสนอประเด็นที่สำคัญโดยจำแนกออกเป็น 3 ส่วน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาสภาพพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกรผู้รับบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตร (2) ศึกษาการบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตรขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม (3) ศึกษาแนวทางและวิธีการพัฒนาการบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตรขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม อำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลบ้านขาม จำนวน 8,234 คน และประกอบอาชีพด้านการเกษตรเป็นหลัก

กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่นที่ 0.08 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 153 ราย ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยการใช้แบบสัมภาษณ์ (Interview) และการจัดสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นประชาชนที่มารับบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตรขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสัมภาษณ์ (Interview) และการจัดสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) เครื่องมือที่ใช้สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย

- **แบบสัมภาษณ์** เป็นแบบสัมภาษณ์ใช้สำหรับสอบถามผู้มาใช้บริการด้านงานส่งเสริมการเกษตรขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม เป็นคำถามปลายปิดและคำถามปลายเปิด ลักษณะโครงสร้างของแบบสอบถาม แบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรผู้รับบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตร

ตอนที่ 2 การบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตรขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม

ตอนที่ 3 แนวทางและวิธีการพัฒนาการบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตรขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบเพื่อหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Pretest) โดยสัมภาษณ์ประชากรที่มีลักษณะที่ใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ราย แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha of coefficient) ได้ความเชื่อมั่น 0.959

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และการจัดอันดับ

1.3 สรุปผลการวิจัย ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

1.3.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม

1) **ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกร** พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ยที่ 46.72 ปี หนึ่งในสามจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.ศ.5 ม.6 , ปวช.) สมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.06 คน

2) **ปัจจัยทางเศรษฐกิจของเกษตรกร** พบว่า เกษตรกรเกือบทั้งหมดมีพื้นที่ทำการเกษตรน้อยกว่า 50 ไร่ เฉลี่ยอยู่ที่ 29.15 ไร่ โดยส่วนมากมีลักษณะการถือครองที่ดินเป็นของตนเอง และอาศัยผู้อื่นทำ (โดยไม่มีค่าเช่า) เป็นส่วนน้อย จำนวนแรงงานด้านเกษตรในครัวเรือนเฉลี่ย 3.29 คน มีรายได้ในครัวเรือนเฉลี่ย 173,357.52 บาทต่อปี ที่มาของรายได้ส่วนใหญ่มาจากการขายผลผลิตทางการเกษตร เฉลี่ย 129,042.68 บาทต่อปี พืชหลักที่ปลูกในพื้นที่ คือ ข้าวและข้าวโพด ต้นทุนในการทำการเกษตรเฉลี่ย 2,937.25 บาทต่อไร่ แหล่งเงินทุนในการทำการเกษตรได้มาจากการกู้ยืมธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

3) **ปัจจัยทางสังคมของเกษตรกร** พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีสถานภาพการเป็นสมาชิกธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร โดยมีการเข้าร่วมการประชุม ฝึกอบรม สัมมนา และศึกษาดูงาน เฉลี่ย 1.43 ครั้งต่อปี สำหรับการรับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรมาจาก

ผู้นำชุมชนและหอกระจายข่าว ช่วงเวลาที่เกษตรกรติดต่อหรือรับบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตรจากองค์การบริหารส่วนตำบลมากที่สุด คือ เวลา 08.30 – 12.00 น.

1.3.2 การบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตร

1) การรับบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตร ซึ่งแบ่งออกเป็น 9 หัวข้อ พบว่าเมื่อพิจารณาในภาพรวมเกษตรกรมารับการบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตร ในระดับบางครั้ง เฉลี่ย 1.73 ในหัวข้อ การสำรวจข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรระดับตำบล การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล การบริการข้อมูลและการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ การรวบรวมส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น การช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติ การฝึกอบรมอาชีพเกษตรกร การรวมกลุ่มและการพัฒนากลุ่มและการกระจายพันธุ์ สำหรับการสำรวจความช่วยเหลือป้องกันศัตรูธรรมชาติ อยู่ในระดับเกือบไม่เคย เฉลี่ย 1.47

2) ความพึงพอใจในการรับบริการทางส่งเสริมการเกษตร ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ผลการศึกษาพบว่า

1. ด้านบุคลากร เกษตรกรมีความพึงพอใจในการรับบริการ อยู่ในระดับมาก เฉลี่ย 3.71

2. ด้านวัสดุอุปกรณ์ เกษตรกรมีความพึงพอใจในการรับบริการ อยู่ในระดับมาก เฉลี่ย 3.66

3. ด้านอาคารสถานที่ เกษตรกรมีความพึงพอใจในการรับบริการ อยู่ในระดับมาก เฉลี่ย 3.49

4. ด้านขั้นตอนการให้บริการ เกษตรกรมีความพึงพอใจในการรับบริการ อยู่ในระดับปานกลาง เฉลี่ย 3.24

5. ด้านเนื้อหาการบริการทางส่งเสริมการเกษตรในการรับบริการ เกษตรกรมีความพึงพอใจ อยู่ในระดับปานกลาง เฉลี่ย 3.02

เมื่อพิจารณาในภาพรวม ผลการศึกษาพบว่าเกษตรกรมีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก เฉลี่ย 3.42

1.3.3 แนวทางและวิธีการพัฒนาการบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตร

ผลจากการหาแนวทางและวิธีการพัฒนาการบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตรขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม โดยการนำเอาเทคนิคกระบวนการจัดเวทีสนทนากลุ่ม เพื่อระดมความคิดเห็นจากผู้เข้าร่วมสนทนา ซึ่งประกอบไปด้วย ตัวแทนคณะผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม ตัวแทนผู้นำชุมชน ตัวแทนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตำบลบ้านขาม

ตัวแทนกลุ่มทอเสื้อผ้าและสานตะกร้า ตัวแทนกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อ ตัวแทนกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย ตัวแทนกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง ตัวแทนกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกข้าวไรท์เบอร์รี่ ตัวแทนกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกข้าวนาปี ตัวแทนกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร และตัวแทนพนักงาน/เจ้าหน้าที่ในส่วนของสำนักปลัดสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม รวมทั้งสิ้น 13 คน ในการหาแนวทางการพัฒนาการให้บริการด้านงานส่งเสริมการเกษตรใน 9 หัวข้อ ดังนี้

1) ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร จากการศึกษาสามารถสรุปแนวทางการพัฒนาการที่สำคัญ คือ ต้องการให้มีการสำรวจข้อมูลทางการเกษตรและเกษตรกร เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการให้ความช่วยเหลือเกษตรกร

2) แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล จากการศึกษาสามารถสรุปแนวทางการพัฒนาการที่สำคัญ คือ ประสานงานการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล ระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบล เกษตรกรและหน่วยงาน

3) การบริการข้อมูลและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ จากการศึกษาสามารถสรุปแนวทางการพัฒนาการที่สำคัญ คือ ต้องการให้มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลด้านการเกษตรในหลายๆ ด้านและหลายๆ ช่องทาง

4) การรวบรวมส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น จากการศึกษาสามารถสรุปแนวทางการพัฒนาการที่สำคัญ คือ ต้องการให้มีการจัดการด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น

5) การช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติ จากการศึกษาสามารถสรุปแนวทางการพัฒนาการที่สำคัญ คือ ต้องการให้มีการวางแผนในการดำเนินงานช่วยเหลือผู้ประสบภัย

6) การสำรวจช่วยเหลือป้องกันศัตรูธรรมชาติ จากการศึกษาสามารถสรุปแนวทางการพัฒนาการที่สำคัญ คือ ต้องการให้มีการวางแผนในการดำเนินงานช่วยเหลือป้องกันศัตรูธรรมชาติ

7) การฝึกอบรมอาชีพเกษตรกร จากการศึกษาสามารถสรุปแนวทางการพัฒนาการที่สำคัญ คือ ต้องการให้มีการวางแผนและจัดการด้านการฝึกอบรมอาชีพทั้งการจัดการความรู้และด้านงบประมาณ

8) การรวมกลุ่มและการพัฒนากลุ่ม จากการศึกษาสามารถสรุปแนวทางการพัฒนาการที่สำคัญ คือ ต้องการให้มีการจัดการด้านการรวมกลุ่มและการพัฒนากลุ่ม

9) การกระจายพันธุ์ จากการศึกษาสามารถสรุปแนวทางการพัฒนาการที่สำคัญ คือ ต้องการให้มีการวางแผนในการดำเนินงานและการจัดการด้านการกระจายพันธุ์

2. อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตรขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม อำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ ได้พบประเด็นที่น่าสนใจหลายประเด็น โดยจะอภิปรายแยกเป็นข้อๆ ดังนี้

2.1 การรับบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตร ผลการศึกษาในภาพรวม พบว่าเกษตรกรมารับบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตรใน 5 กิจกรรม โดยอยู่ในระดับน้อย ในหัวข้อการสำรวจข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรระดับตำบล การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล การบริการข้อมูลและการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ การช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติ การกระจายพันธุ์ และอีก 4 กิจกรรม คือ การรวบรวมส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น การสำรวจช่วยเหลือป้องกันศัตรูธรรมชาติ การฝึกอบรมอาชีพเกษตรกร และการรวมกลุ่มและการพัฒนากลุ่ม เกษตรกรมารับบริการอยู่ในระดับน้อย ซึ่งหัวข้อที่จะนำมาอภิปราย ได้แก่

2.1.1 การสำรวจข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรระดับตำบล ผลการศึกษาพบว่าเกษตรกรได้รับบริการด้านการสำรวจข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรจากองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม ในระดับน้อย ค่าเฉลี่ย 1.85 การสำรวจชนิดของพืชที่ปลูก และการสำรวจแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุทธิ โกสสิทธิ์ (2552) ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง การปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตรขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเชียงใหม่ในด้านส่งเสริมคุณภาพชีวิต ในภาพรวมการปฏิบัติงานการจัดทำข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรขององค์การบริหารส่วนตำบล มีการปฏิบัติงานเป็นน้อย เฉลี่ย 2.98 และยังได้ให้ความเห็นอีกว่าขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบลก็มีผลต่อการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตรด้วยเช่นกัน หากองค์การบริหารส่วนตำบลมีขนาดเล็กจะสามารถปฏิบัติงานได้ดีกว่าขนาดกลางและขนาดใหญ่ ทั้งการดูแลและให้บริการได้อย่างทั่วถึงกว่า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีขนาดใหญ่มีส่วนงานที่ต้องรับผิดชอบหลายด้าน ทั้งยังไม่มีผู้ดูแลทางด้านเกษตรโดยตรง เช่นเดียวกับองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง ที่มีพื้นที่อยู่ในเขตเมืองเป็นส่วนใหญ่ มีพื้นที่ทำการเกษตรน้อย มีครัวเรือนที่ประกอบอาชีพการเกษตรน้อยราย จึงมีผู้มารับบริการเป็นบางครั้งเท่านั้น ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขามก็จัดอยู่ในประเภทองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลางเช่นกัน

2.1.2 การรวมกลุ่มและการพัฒนากลุ่ม ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรได้รับบริการด้านการรวมกลุ่มและการพัฒนากลุ่มจากองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม ในระดับบางน้อย เฉลี่ย 1.66 ซึ่งให้การสนับสนุนในเรื่องความรู้ การประชาสัมพันธ์กิจกรรมกลุ่ม การสนับสนุน

วิทยากร การอบรมและการทัศนศึกษาดูงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทนงศักดิ์ อูระวัฒน์ พันธุ์ (2553) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทของเทศบาลตำบลจัตุรัสต่อการส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรตำบลจัตุรัส อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ พบว่า กลุ่มเกษตรกรในพื้นที่เทศบาลตำบลจัตุรัส ยังขาดการสนับสนุนด้านวัตถุดิบในการทำปุ๋ยอินทรีย์ ขาดเงินทุนหมุนเวียนในการซื้อวัตถุดิบ ฯลฯ ซึ่งหมายความว่าเกษตรกรในพื้นที่ตำบลบ้านขามได้รับการบริการด้านการรวมกลุ่มและพัฒนากลุ่มในระดับเดียวกับเกษตรกรในพื้นที่เทศบาลตำบลจัตุรัส

2.1.3 การสำรวจช่วยเหลือป้องกันศัตรูธรรมชาติ ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรได้รับการบริการด้านการสำรวจช่วยเหลือป้องกันศัตรูธรรมชาติจากองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขามในระดับน้อย เฉลี่ย 1.47 ซึ่งขัดแย้งกับ สุทธิ โกสิทธิ์ (2552) ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง การปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตรขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเชียงใหม่ในด้านส่งเสริมคุณภาพชีวิต พบว่า ในภาพรวมการปฏิบัติงานการสำรวจช่วยเหลือป้องกันศัตรูธรรมชาติขององค์การบริหารส่วนตำบล มีการปฏิบัติงานเป็นประจำ เฉลี่ย 3.63 และได้ให้ความเห็นว่าขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบลก็มีผลต่อการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตรด้วยเช่นกัน หากองค์การบริหารส่วนตำบลมีขนาดเล็กจะสามารถปฏิบัติงานได้ดีกว่าขนาดกลางและขนาดใหญ่ เพราะสามารถดูแลและให้บริการได้อย่างทั่วถึงกว่า มีความใกล้ชิดกับเกษตรกรมากกว่า

2.2 ความพึงพอใจในการรับบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตร

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาแนวทางและวิธีการพัฒนาการบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตรขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ แบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ ด้านบุคลากร ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านอาคารสถานที่ ด้านขั้นตอนการให้บริการ และด้านเนื้อหาการบริการทางส่งเสริมการเกษตร

2.2.1 ด้านขั้นตอนการให้บริการ ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจในด้านการขั้นตอนการให้บริการจากองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.24 ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของ อำนวย สนธิรักษ์ (2551) ศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บริการในสำนักงานเทศบาลตำบลหนองเบน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจในด้านการขั้นตอนการให้บริการ ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.80 ซึ่งหมายความว่า การให้บริการของเทศบาลตำบลหนองเบน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ มีการให้บริการด้านขั้นตอน/กระบวนการ ดีกว่าขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขามจึงควรพัฒนาประสิทธิภาพการให้บริการให้ดียิ่งขึ้นในด้านต่างๆ อาทิเช่น ด้านความชัดเจนในการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับขั้นตอนการให้บริการ การจัดทำแบบสำรวจความพึงพอใจต่อการให้บริการ การให้บริการนอกเวลาราชการ ขั้นตอนและกระบวนการในการให้บริการ การ

ให้บริการนอกสถานที่ การให้คำแนะนำเกี่ยวกับขั้นตอนขอรับบริการ และแบบฟอร์มในการขอรับบริการ เพื่อให้เกษตรกรผู้มารับบริการได้รับความสะดวก รวดเร็ว และเกิดความประทับใจ

2.2.2 ด้านบุคลากร ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจในด้านบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.71 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิกรมย์ บำเพ็ญบุญ (2552) ศึกษาระดับความพึงพอใจของลูกค้าที่มีต่อการให้บริการของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) สาขาบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจในด้านบุคลากร ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.80 ซึ่งหมายความว่า การให้บริการด้านบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขามและธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) สาขาบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีการให้บริการด้านบุคลากรที่ดีทั้งคู่ และควรรักษาระดับในการให้บริการที่ดีไว้พร้อมทั้งพัฒนาให้ดียิ่งๆ ขึ้นไป ซึ่งจะทำให้เกษตรกรรู้สึกประทับใจและกลับมาใช้บริการใหม่อีกครั้ง

2.2.3 ด้านอาคารสถานที่ ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจในด้านอาคารสถานที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.49 ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ที่ให้แนวคิดเกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการของประชาชน โดยหน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีสถานที่ สิ่งแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ ที่เหมาะสม เพื่อให้บริการที่ดีกับประชาชน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของนิภาวรรณ หายทุกข์ (2550) ศึกษา “ปัญหาและการพัฒนาการบริหารการจัดเก็บภาษีของเทศบาลตำบลจิม อำเภอปง จังหวัดพะเยา” พบว่า การพัฒนาด้านอาคารสถานที่เทศบาลควรมีการขยายสถานที่ในการเสียภาษีให้มีสถานที่ที่กว้างขวาง เพียงพอต่อความต้องการของผู้มาใช้บริการ

2.3 แนวทางและวิธีการพัฒนาการบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตร ด้านเนื้อหาการบริการทางส่งเสริมการเกษตร ในภาพรวมอยู่ในระดับบางครั้ง เฉลี่ย 3.02 ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุทธิ โกสิทธิ์ (2552) ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง การปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตรขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเชียงใหม่ในด้านส่งเสริมคุณภาพชีวิต ในภาพรวมการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร มีการปฏิบัติงานเป็นบางครั้ง เฉลี่ย 2.98 ในเรื่อง การสำรวจข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรระดับตำบล การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล การบริการข้อมูลและการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ การรวบรวมส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น การช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติ การสำรวจช่วยเหลือป้องกันศัตรูธรรมชาติ การฝึกอบรมอาชีพเกษตรกร การรวมกลุ่มและการพัฒนากลุ่ม และการกระจายพันธุ์ ซึ่งการให้บริการด้านงานส่งเสริมการเกษตรขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขามและการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตรขององค์การบริหาร

ส่วนตำบล จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งอยู่ในระดับบางครั้งเหมือนกัน ขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบลก็มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร ด้วยเหตุผลที่ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลมีขนาดเล็กจะสามารถปฏิบัติงานได้ดีกว่าขนาดกลางและขนาดใหญ่ ทั้งการดูแลและให้บริการได้อย่างทั่วถึงกว่า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีขนาดใหญ่มีส่วนงานที่ต้องรับผิดชอบหลายด้าน ทั้งยังไม่มีผู้ดูแลทางด้านเกษตรโดยตรง เช่นเดียวกับองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง ที่มีพื้นที่อยู่ในเขตเมืองเป็นส่วนใหญ่ มีพื้นที่ทำการเกษตรน้อย มีครัวเรือนที่ประกอบอาชีพการเกษตรน้อยราย จึงมีผู้มารับบริการเป็นบางครั้งเท่านั้น

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตรขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม อำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ ในภาพรวม เกษตรกรมารับบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตรอยู่ในระดับบางครั้ง แต่เกษตรกรมีความพึงพอใจสำหรับการให้บริการในระดับมาก จากการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

3.1.1 ด้านบุคลากร ควรปรับปรุงเรื่องการปฏิบัติหน้าที่แทนเมื่อเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการไม่อยู่ เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับเกษตรกร งานที่มาติดต่อจะได้ดำเนินการได้ต่อเนื่อง เกษตรกรจะได้ไม่ต้องเสียเวลากลับมาติดตามเรื่องอีกครั้ง

3.1.2 ด้านวัสดุอุปกรณ์ โดยรวมการให้บริการด้านนี้เกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับมาก ดังนั้นจึงควรรักษาและพัฒนาระดับการให้บริการให้ดียิ่งๆ ขึ้นไป

3.1.3 ด้านอาคารสถานที่

ควรปรับปรุงในเรื่อง ดังต่อไปนี้

1) จำนวนห้องน้ำที่มีไว้บริการ ห้องน้ำสำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการ เนื่องจากในปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขามยังมีปริมาณห้องน้ำไม่เพียงพอต่อการรองรับผู้มาใช้บริการ เช่น เวลาที่มีการประชุมเกษตรกร การฝึกอบรมต่างๆ จะมีผู้เข้าร่วมเป็นจำนวนมาก ห้องน้ำจึงไม่เพียงพอต่อความต้องการ

2) ป้ายหรือแผนผังแสดงขั้นตอนการรับบริการ ควรปรับปรุงให้มีความชัดเจน ผู้มาใช้บริการจะได้ไม่เกิดความสับสน

3.1.4 ด้านขั้นตอนการให้บริการ

ควรพัฒนาและปรับปรุงการให้บริการ ดังนี้

- 1) เจ้าหน้าที่/พนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม ควรให้คำแนะนำ ประชาสัมพันธ์ถึงขั้นตอน/กระบวนการในการรับบริการแก่ผู้มารับบริการให้ชัดเจน
- 2) ควรมีการให้บริการนอกสถานที่/นอกเวลาราชการตามโอกาส ตามความเหมาะสมเพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับผู้ใช้บริการ
- 3) หลังการให้บริการควรให้ผู้มารับบริการได้ตอบแบบสำรวจความพึงพอใจ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงการให้บริการในโอกาสต่อไป

3.1.5 ด้านเนื้อหาการบริการทางส่งเสริมการเกษตร มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

- 1) ควรนำเทคโนโลยีสารสนเทศด้านการสื่อสาร มาใช้ในการติดต่อสื่อสาร ประชาสัมพันธ์กับเกษตรกร เพราะการสื่อสารในปัจจุบันมีความคล่องตัว สะดวก รวดเร็ว เข้าถึงผู้ใช้บริการได้ในวงกว้างและประหยัดเวลาทั้งผู้ใช้และผู้ให้บริการ
- 2) เจ้าหน้าที่/พนักงานผู้ให้บริการควรชวนขยายหาความรู้ใหม่ๆ ด้านการเกษตรในหลายๆ ด้าน เช่น ด้านเทคโนโลยี ด้านการผลิต ด้านการตลาด ด้านการสื่อสาร ด้านการแปรรูปผลผลิต เป็นต้น เพื่อนำมาปรับใช้ในงานบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตร

3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 บทบาทของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตรประจำตำบล (สบกต.) และศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

ปัจจุบันศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตรประจำตำบล (สบกต.) ซึ่งเป็นอีกหนึ่งภารกิจงานบริการที่ได้รับการถ่ายโอนงานมาจากกรมส่งเสริมการเกษตร เริ่มลดบทบาท เกษตรกรให้ความสนใจในการรับบริการน้อยลงในเรื่องของการส่งเสริมการเกษตร ซึ่งสอดคล้องกับในปัจจุบันมีนโยบายของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) และรัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร โดยเน้นให้มีศูนย์เรียนรู้ด้านการเกษตรในชุมชน เพื่อให้เป็นจุดถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตรของชุมชน และเป็นที่ให้บริการข้อมูลข่าวสารและบริการด้านการเกษตรประกอบกับในสภาวะปัจจุบันสถานการณ์การผลิตสินค้าเกษตรของเกษตรกรมีปัญหาในเรื่องต้นทุนการผลิตที่ค่อนข้างสูง ประกอบกับปัญหาโรค แมลง และดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ทำให้ผลผลิตที่ได้มีปริมาณน้อยลงและมีคุณภาพต่ำ เกษตรกรส่วนใหญ่จึงประสบกับปัญหาการขาดทุน เกิดภาวะหนี้สินและไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงได้จัดตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ขึ้นเพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรของชุมชนที่เกิดจากปัญหาของชุมชนและสามารถตอบสนองต่อความต้องการด้านการเกษตรของชุมชนได้ เป็นเครื่องมือในการส่งเสริมการเกษตร โดยเน้นการเรียนรู้จากเกษตรกรต้นแบบที่ประสบความสำเร็จในการเพิ่ม

ประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ในประเด็นการเพิ่มผลผลิต การลดต้นทุนการผลิต การพัฒนาคุณภาพและการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการผลิต ตลอดจนยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องตลอดฤดูกาลผลิต เกษตรกรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเกษตรกรต้นแบบ ในลักษณะของเกษตรกรสอนเกษตรกร เพื่อให้เกษตรกรที่มาเรียนรู้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และเกิดจิตสำนึกในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ที่มีการใช้ปัจจัยการผลิตได้อย่างเหมาะสม และได้นำองค์ความรู้ที่ได้รับจากศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ไปประยุกต์ใช้เพื่อลดต้นทุนการผลิต เพิ่มปริมาณและคุณภาพของผลผลิต ผลผลิตสินค้าที่คำนึงถึงด้านสภาพแวดล้อมและมีระบบการผลิตที่พึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน รวมทั้งยังเป็นจุดที่ให้บริการข้อมูลข่าวสารและบริการด้านการเกษตรต่างๆ กับเกษตรกร พร้อมทั้งยังใช้เป็นจุดนัดพบในการพบปะพูดคุยของเจ้าหน้าที่กับเกษตรกร และเกษตรกรกับเกษตรกรด้วยกันเอง

3.2.2 เปรียบเทียบการให้บริการกับองค์การบริหารส่วนตำบลอื่นๆ ภายในจังหวัด

ในอนาคตควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการให้บริการด้านงานส่งเสริมการเกษตรระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขามกับองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่อื่นภายในจังหวัด เพื่อที่จะได้ทราบว่า การให้บริการแก่เกษตรกรมีปัญหาในลักษณะเดียวกันหรือแตกต่างกันอย่างไร จะได้นำปัญหานั้นมาแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนาการให้บริการในโอกาสต่อไป

3.2.3 การพัฒนาด้านการรวมกลุ่มและการพัฒนากลุ่ม

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขามควรพัฒนาการบริการด้านการรวมกลุ่มและการพัฒนากลุ่มให้ดียิ่งขึ้น ควรเน้นการเสริมสร้างแรงจูงใจ เพื่อให้สมาชิกผู้ศึกษามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีการสร้างเครือข่ายขยายพันธมิตร มีกิจกรรมการสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน เป็นต้น

3.2.4 การพัฒนาด้านเทคโนโลยีและการสื่อสาร

จากกระแสความเปลี่ยนแปลงของโลกยุคโลกาภิวัตน์ ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองซึ่งเป็นไปอย่างรวดเร็ว การพัฒนาด้านเทคโนโลยีและการสื่อสารเป็นเรื่องที่จำเป็นอย่างมาก เพราะจะทำให้ผู้ให้บริการและผู้รับบริการได้รับข้อมูลข่าวสารทางด้านคุณภาพมากขึ้น ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขามควรพัฒนาด้านเทคโนโลยีและการสื่อสารทั้งทางด้านวัสดุอุปกรณ์ และความรู้ความเข้าใจในเทคโนโลยีและการสื่อสารให้เกิดความทันสมัย เป็นปัจจุบันและทันต่อเหตุการณ์

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2548). *วิสาหกิจชุมชน*. กรุงเทพมหานคร.
- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (2542). *คู่มือการปฏิบัติงาน โครงการเพิ่มศักยภาพชุมชนด้านการเกษตร*. กรุงเทพฯ. (อัคราเนนา)
- โกวิท พวงงาม. (2550). *การปกครองท้องถิ่น ไทย*. กรุงเทพมหานคร: บริษัทสำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด.
- โกวิท พวงงาม. (2544). *การปกครองท้องถิ่น ไทย*. กรุงเทพมหานคร: บริษัทสำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด.
- คริสโตเฟอร์ เอช เลิฟล๊อค และลอเรน ไรท์. (2546). *การตลาดบริการ= Principles of Service Marketing and Management*. ออคัลย์ จาตุรงค์กุล, ดลยา จาตุรงค์กุล และพิมพ์เดือน จาตุรงค์กุล แปลและเรียบเรียง. กรุงเทพฯ : เพียร์สันเอ็ดดูเคชันอินโดไชน่า.
- จินตนา บุญงการ. (2539). *การสร้างจิตสำนึกการให้บริการปรับปรุงการบริการภาครัฐ*. กรุงเทพฯ: ฟอรัมเพร็พริ่ง.
- จิตตินันท์ เตชะคุปต์. (2544). *เจตคติและความพึงพอใจในการบริการ*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- จรัส สุวรรณมาลาและคณะ , *บทสังเคราะห์นวัตกรรมท้องถิ่น ไทย ประจำปี พ. ศ. 2547*, เอกสารการประชุมทางวิชาการเรื่องนวัตกรรมท้องถิ่นไทยครั้งที่ 1 จัดโดยคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ร่วมกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) วันที่ 13-14 ตุลาคม 2547 ณ ศูนย์การประชุมไบเทค กรุงเทพมหานคร.
- จรัส สุวรรณมาลา และคณะ. (2547). *โครงการวิจัยเรื่องวิถีใหม่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย*. โครงการวิจัยสถาบันวิถีใหม่ท้องถิ่น คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จริน อุดมเลิศ. (2540 : 20). *ความพึงพอใจของประชาชนผู้รับบริการงานทะเบียนของสำนักทะเบียนอำเภอเมืองฉะเชิงเทรา*. ปริญญาานิพนธ์ พบ.ม.(พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- นัทรยาพร เสมอใจ. (2547). *การจัดการและการตลาดบริการ*. กรุงเทพฯ: ศ.เอเซียเพรส.
- ชวัลนุช อุทยาน. (2554). *ศิลปะการต้อนรับและบริการ*. กรุงเทพฯ: คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ.

- ชูวงศ์ ฉายะบุตร. (2539). *การปกครองท้องถิ่นไทย*. กรุงเทพมหานคร: บริษัทพิมพ์นิตติ้งเซ็นเตอร์จำกัด.
- เดือน แสงหาทรัพย์.(2544). *ความคาดหวังของประชาชนในแขวงเมืองรายจากการให้บริการของเทศบาลนครเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ (รัฐศาสตร์). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ธิดารัตน์ โกสินทรานนท์. (2548). *การประเมินผลโครงการปรับปรุงการให้บริการประชาชนด้านการทะเบียนและบัตร : กรณีศึกษาอำเภอป่าตอง จังหวัดภูเก็ต*. การค้นคว้าอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์การเมือง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นันทพร รัฐถาวร. (2543). *การพัฒนาคุณภาพบริการของเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. สาขาพัฒนาสังคม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- บุญเสริม นาคสาร. (2543). *ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบล*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ. (2547). “การวิจัยการมีส่วนร่วมทางการส่งเสริมการเกษตร” ใน ประมวลสารชุดวิชาการวิจัยเพื่อการพัฒนาการส่งเสริมการเกษตร หน่วยที่ 9 หน้าที่ 313-315 นนทบุรี. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์.
- ประดับ นวลละออง. (2542 : 10). *ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของสำนักทะเบียนอำเภอบันนังสตา จังหวัดยะลา*. ภาคนิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการการพัฒนาระดับสูง, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ประหยัด หงส์ทองคำ. (2526). *การปกครองท้องถิ่น*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิชย์.
- ประทาน คงฤทธิศึกษาการ. (2524). *การปกครองเมืองพัทยา*. กรุงเทพฯ : สหภาพสื่อและการพิมพ์.
- พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 แก้ไขเพิ่มเติมถึง พ.ศ.2546
- พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติมถึง พ.ศ.2546
- พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ.2540 แก้ไขเพิ่มเติมถึง พ.ศ.2546
- พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2528
- พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ.2542
- พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537.
- พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2534.

- ไพบุลย์ เกษมสำราญ.การปกครองท้องถิ่นไทยในอนาคต เอกสารวิจัยโรงเรียนนักปกครอง
ระดับสูง.วิทยาลัยการปกครอง, 2538.
- วีระพงษ์ เถลิ้มวีระรัตน์. (2542). *คุณภาพในงานบริการ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ประชาชน
จำกัด.
- วัชรภรณ์ สุริยาภรณ์. (2546). *ธุรกิจยุคใหม่*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วุฒิสาร ตันไชย. (2544). *การกระจายอำนาจการปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วัชรวุฒิ อินทราภรณ์. (2547). *ความก้าวหน้าของการถ่ายโอนภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่น ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนจังหวัดประจวบคีรีขันธ์*. เอกสารวิจัยปริญญา
มหาบัณฑิต. ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุทธิ ปันมา. (2535). *ความพึงพอใจของลูกค้าต่อการให้บริการธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน)
สาขาภาพสินธุ์*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ,
บัณฑิตวิทยาลัย มหาศรีนครินทร์วิโรฒ มหาสารคาม.
- สมชาติ กิจขรรยง. (2543). *การสร้างบริการสร้างความประทับใจ*. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- สุกฤษณ์ ตั้งคงนุช. (2547). *ความพึงพอใจของลูกค้าต่อการให้บริการของธนาคารนครหลวงไทย
จำกัด (มหาชน) สาขาบางเขน*. ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนา
สังคม, คณะพัฒนาสังคม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สมิต สัมณกร. (2546). *การต้อนรับและการบริการที่เป็นเลิศ*. กรุงเทพฯ: สายธาร.
- สมชาย กิจขรรยง. (2536). *สร้างบริการ สร้างความประทับใจ*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม.(2557). *แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ปี 2556 – 2560 (ฉบับแก้ไข
เปลี่ยนแปลง)*.
- องค์การบริหารส่วนตำบล. (2016, สิงหาคม 28). *วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี*. สืบค้นเมื่อ 04:24,
กันยายน 7, 2016
- เอนก สุวรรณบัณฑิต.(2548). *จิตวิทยาบริการ.1*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เพรส แอนด์ ดีไซน์.
- เอนก สุวรรณบัณฑิต และ ภาสกร อุดลพัฒน์กิจ. *จิตวิทยาบริการ*.กรุงเทพมหานคร : บริษัท เพรส
แอนด์ ดีไซน์ จำกัด,2548.
- อารีรัตน์ เพชรสุวรรณ. (2546). *ความพึงพอใจของข้าราชการที่มีผลต่อการให้บริการ ของการ
บริหารงานภาครัฐแนวใหม่ด้วยศูนย์บริการประชาชนแบบจุดเดียว เบ็ดเสร็จ*
กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรี
ปทุม.

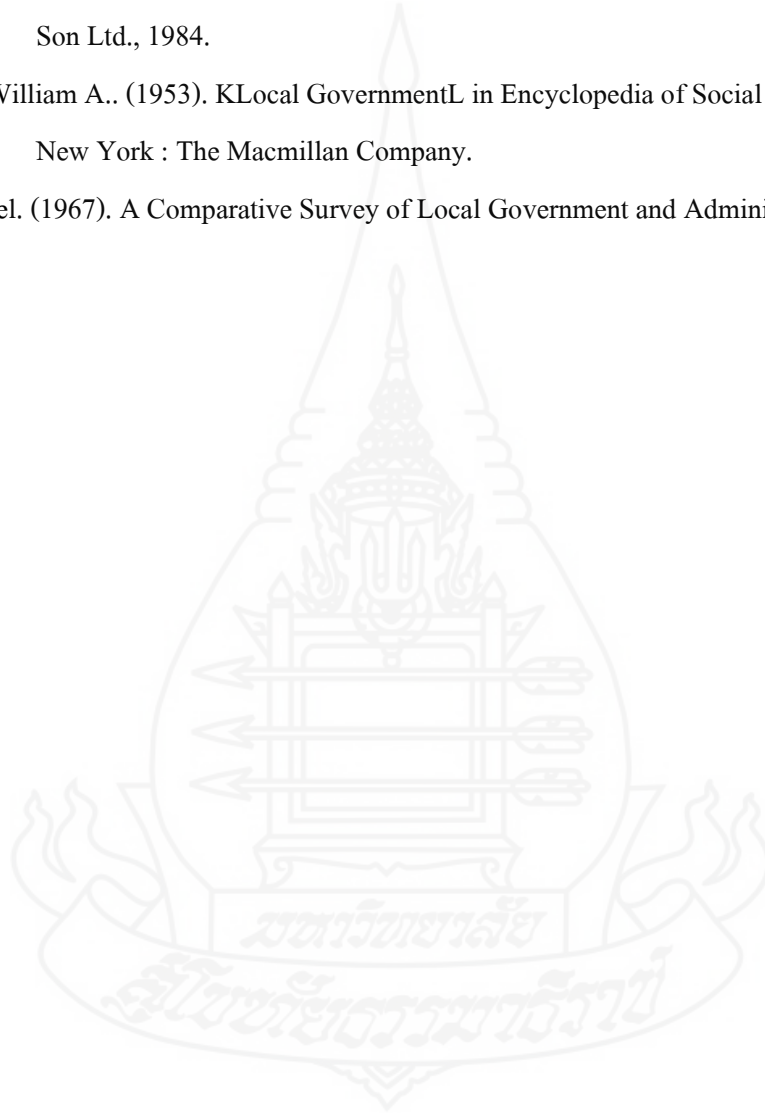
Holloway, W. V. (1951). *State and Local Government in the United States*. New York: McGraw-Hill.

Kotler, P. (1997). *Marketing management: analysis, planning implementation and control*. (9 th ed). New Jersey: Asimmon &Schuster.

Mongtagu, Harris G. *Comparative Local Government*. Great Britain : William Brendon and Son Ltd., 1984.

Robson, William A.. (1953). *Local Government* in *Encyclopedia of Social Science*. Vol. X
New York : The Macmillan Company.

Wit, Daniel. (1967). *A Comparative Survey of Local Government and Administration*.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัย

สกลนครราชภัฏ

ภาคผนวก ก
แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

--	--	--

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

**เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตร
ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม อำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ
(สำหรับประชาชนผู้มารับบริการ)**

.....

คำชี้แจง : 1. แบบสัมภาษณ์ชุดนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตรขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม อำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช คำตอบในแบบสัมภาษณ์นี้จะนำไปใช้เพื่อการศึกษาวิจัยเท่านั้น จึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่านได้กรุณาตอบคำถามทุกข้อ ตามความเป็นจริงและตามความคิดเห็นของท่าน

2. แบบสัมภาษณ์ชุดนี้มีทั้งหมด 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรผู้รับบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตร

ตอนที่ 2 การบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตรขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม

ตอนที่ 3 เพื่อศึกษาแนวทางและวิธีการพัฒนาการบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตรขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม อำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรผู้เข้ารับบริการงานด้านส่งเสริมการเกษตร

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมายถูก ✓ ในช่อง ที่ท่านเห็นตรงกับข้อเท็จจริง

1.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล

1. เพศ		A1
	☐ 1.1) ชาย	A11
	☐ 1.2) หญิง	A12
2. อายุ	ปี	A2
3. ระดับการศึกษา		A3
	☐ 3.1) การศึกษาภาคบังคับ (ป.4 , ป.6)	A31
	☐ 3.2) มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.ศ.3 , ม.3)	A32
	☐ 3.3) มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.ศ.5 , ม.6 , ปวช.)	A33

- 3.4) ปวส.หรืออนุปริญญา A34
- 3.5) ปริญญาตรีหรือสูงกว่า A35
4. อาชีพ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) A4
- 4.1) รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ / พนักงานของรัฐ A41
- 4.2) เกษตรกร A42
- 4.3) ค้าขาย A43
- 4.4) รับจ้าง A44
5. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวน.....คน (รวมตัวท่านด้วย) A5
- 1.2 สภาพทางเศรษฐกิจ**
6. ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร รวมทั้งสิ้น ..... ไร่ A6
7. ลักษณะการถือครองพื้นที่ทำการเกษตร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) A7
- 7.1) เป็นของตนเอง จำนวน ..... ไร่ A71
- 7.2) เช่าผู้อื่น จำนวน ..... ไร่ A72
- 7.3) อาศัยผู้อื่นทำ (ไม่มีค่าเช่า) จำนวน ..... ไร่ A73
8. จำนวนแรงงานในครัวเรือน จำนวน.....คน (รวมตัวท่านด้วย) A8
- 8.1) แรงงานประจำ จำนวน..... คน A81
- 8.2) แรงงานชั่วคราว จำนวน..... คน A82
9. รายได้ของครัวเรือน จำนวน ..... บาท / ปี A9
10. ที่มาของรายได้ภายในครัวเรือน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) A10
- 10.1) การขายผลผลิตทางการเกษตร จำนวน ..... บาท A101
- 10.2) การรับจ้างทั่วไป จำนวน ..... บาท A102
- 10.3) การค้าขาย จำนวน ..... บาท A103
- 10.4) เงินเดือนประจำ จำนวน ..... บาท / เดือน A104
- 10.5) อื่นๆ (ระบุ) A105
11. พืชหลักที่ปลูกในพื้นที่ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) A11
- 11.1) ข้าว A111
- 11.2) อ้อย A112
- 11.3) ข้าวโพด A113
- 11.4) มันสำปะหลัง A114
- 11.5) พริก A115

- 11.6) แต่งโม A116
- 11.7) มั่นเทศ A117
- 11.8) อื่นๆ (ระบุ) A118
12. ต้นทุนในการทำการเกษตร ..... บาท / ไร่/ปี A12
13. แหล่งเงินทุนในการทำการเกษตร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) A13
- 13.1) ทุนของตนเอง A131
- 13.2) ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร A132
- 13.3) ธนาคารพาณิชย์ A133
- 13.4) สหกรณ์การเกษตร A134
- 13.5) อื่นๆ (ระบุ) A135
- 1.3 สภาพทางสังคม**
14. ท่านเป็นสมาชิกกลุ่มด้านการเกษตรหรือไม่ A14
- 14.1) ไม่เป็น A141
- 14.2) เป็น ระบุจำนวน.....กลุ่ม ดังนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) A142
- 14.2.1) กลุ่มเกษตรกร A1421
- 14.2.2) กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร A1422
- 14.2.3) กลุ่มลูกค้า ธ.ก.ส. A1423
- 14.2.4) สหกรณ์การเกษตร A1424
- 14.2.5) อื่นๆ (ระบุ) A1425
15. ท่านเคยเข้าร่วมการประชุม ฝึกอบรมสัมมนา และศึกษาดูงานด้านการเกษตรหรือไม่ A15
- 15.1) ไม่เคยได้เข้าร่วม A151
- 15.2) เคยเข้าร่วม A152
- 15.2.1) ประชุม จำนวน.....ครั้ง A1521
- 15.2.2) ฝึกอบรม สัมมนา จำนวน.....ครั้ง A1522
- 15.2.3) ศึกษาดูงาน จำนวน.....ครั้ง A1523
16. ท่านได้รับความรู้/ข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรจากองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขามหรือไม่ A16
- 16.1) ไม่ได้รับ A161
- 16.2) ได้รับ A162
- ถ้าได้รับ ท่านได้รับความรู้จากแหล่งใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 16.2.1) จากเจ้าหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม A1621
- 16.2.2) จากผู้นำในชุมชน A1622
- 16.2.3) หอกระจายข่าว A1623
- 16.2.4) สื่อสิ่งพิมพ์ (โปสเตอร์ แผ่นพับ) A1624
- 16.2.5) อินเทอร์เน็ต A1625

17. ท่านเข้ามาติดต่อหรือรับบริการงานด้านส่งเสริมการเกษตรขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม ช่วงเวลาใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) A17

- 17.1) 08.30 – 12.00 น. A171
- 17.2) 13.00 – 16.30 น. A172
- 17.3) นอกเวลาราชการ A173

ตอนที่ 2 การบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตรขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม

2.1 การรับบริการงานด้านส่งเสริมการเกษตรขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม

คำชี้แจง : เติมเครื่องหมายถูก ✓ ในตารางตามความคิดเห็นที่ท่านเห็นว่าตรงกับบริการของท่านเกี่ยวกับงานด้านส่งเสริมการเกษตรขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม ได้แก่

น้อย	หมายถึง	ได้รับบริการ	1 ครั้งใน 1 เดือน
บ่อย	หมายถึง	ได้รับบริการ	2 – 3 ครั้งใน 1 เดือน
บ่อยมาก	หมายถึง	ได้รับบริการ	3 - 4 ครั้งใน 1 เดือน

การรับบริการงานด้านส่งเสริมการเกษตร ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม	ระดับการรับบริการ			
	น้อย	บ่อย	บ่อยมาก	
1. การสำรวจข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร				B1
1.1 การสำรวจแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร				B11
1.2 การสำรวจชนิดของพืชที่ปลูก				B12
2. การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล				B2
2.1 แผนถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตร				B21
2.1.1 การให้ความรู้และคำแนะนำด้านการเกษตร แก่เกษตรกร				B211

การรับบริการงานด้านส่งเสริมการเกษตร ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม	ระดับการรับบริการ			
	น้อย	บ่อย	บ่อยมาก	
2.1.2 การให้ความรู้ในการลดต้นทุนการผลิต				B212
2.2 แผนลงทุน				B22
2.2.1 สนับสนุนงบประมาณการแก้ปัญหาภัยแล้ง				B221
2.2.2 สนับสนุนงบประมาณโครงสร้างพื้นฐาน				B222
3. การบริการข้อมูลและการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์				B3
3.1 การเผยแพร่ข่าวสารด้านการเกษตรผ่านสื่อต่างๆ				B31
3.2 การบริการข้อมูลด้านการผลิต				B32
3.3 การบริการข้อมูลด้านการตลาด				B33
3.4 การบริการข้อมูลด้านเทคโนโลยี				B34
4. การรวบรวมส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น				B4
4.1 ด้านข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีในชุมชน				B41
4.2 ด้านเอกสารและการเผยแพร่ในชุมชน				B42
4.3 การสนับสนุนการต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น				B43
5. การช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติ				B5
5.1 การสนับสนุนปัจจัยการผลิตชดเชยความเสียหายจากภัยธรรมชาติ				B51
5.2 การแจ้งเตือนความเสียหายจากภัยธรรมชาติ				B52
6. การสำรวจช่วยเหลือป้องกันศัตรูธรรมชาติ				B6
6.1 คำแนะนำเบื้องต้นเกี่ยวกับการป้องกันกำจัดศัตรูพืช				B61
6.2 การพยากรณ์เตือนการระบาดของศัตรูพืช				B62
6.3 การบริการสารเคมีและเครื่องมือในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช				B63
6.4 แจ้งการระบาดของศัตรูพืช				B64
6.5 การรณรงค์และจัดการควบคุมศัตรูพืชในท้องถิ่น				B65

การรับบริการงานด้านส่งเสริมการเกษตร ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม	ระดับการรับบริการ			
	น้อย	บ่อย	บ่อยมาก	
7. การฝึกอบรมอาชีพเกษตรกร				B7
7.1 สำรวจความต้องการความรู้ของเกษตรกรในการพัฒนาอาชีพ				B71
7.2 การประชุมด้านการฝึกอบรมอาชีพ				B72
7.3 งบประมาณในการฝึกอบรมอาชีพ				B73
8. การรวมกลุ่มและการพัฒนากลุ่ม				B8
8.1 ให้ความรู้เรื่องกลุ่ม /การพัฒนากลุ่มแก่เกษตรกร				B81
8.2 ประชาสัมพันธ์กิจกรรมกลุ่ม				B82
8.3 สนับสนุนวิทยากรให้ความรู้ในด้านต่างๆ เช่น ด้านเทคโนโลยีการเกษตร การจัดการ การตลาด				B83
8.4 ทักษะศึกษาดูงาน เพื่อให้เกิดความสนใจการรวมกลุ่มกันทำกิจกรรม				B84
8.5 อบรมให้ความรู้ด้านการรวมกลุ่ม				B85
9. การกระจายพันธุ์				B9
9.1 ข้อมูลด้านพันธุ์พืช				B91
9.2 การสนับสนุนการขยายและกระจายพันธุ์ดี				B92
9.3 การถ่ายทอดความรู้ด้านการขยายพันธุ์พืช				B93

2.2 ความพึงพอใจในการรับบริการทางส่งเสริมการเกษตรขององค์การบริหารส่วน

ตำบลบ้านขาม

คำชี้แจง : ให้เติมเครื่องหมายถูก ✓ ในตารางตามความคิดเห็นที่ท่านเห็นว่าตรงกับความพึงพอใจ

ของท่าน ได้แก่ (1 = น้อยที่สุด : 2 = น้อย : 3 = ปานกลาง : 4 = มาก : 5 = มากที่สุด)

ความพึงพอใจในการรับบริการทางส่งเสริมการเกษตร	ระดับความพึงพอใจ					
	1	2	3	4	5	
1. ด้านบุคลากร						C1
1.1 จำนวนเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ						C11
1.2 ความรวดเร็วในการให้บริการ						C12
1.3 ความกระตือรือร้นในการให้บริการ						C13
1.4 ความสุภาพ กิริยาวาจาในการให้บริการ						C14
1.5 ความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์เกี่ยวกับระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการ						C15
1.6 ความชัดเจนในการให้คำแนะนำ อธิบาย ชี้แจง ในการ รับบริการ						C16
1.7 การปฏิบัติหน้าที่แทนเมื่อเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการไม่อยู่						C17
1.8 ความเสมอภาคในการให้บริการ						C18
1.9 การให้ความสำคัญกับประชาชนผู้รับบริการ						C19
2. ด้านวัสดุอุปกรณ์						C2
2.1 วัสดุอุปกรณ์คอมพิวเตอร์เพียงพอในการปฏิบัติงาน						C21
2.2 คุณภาพของวัสดุอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ในการปฏิบัติงาน						C22
2.3 การให้บริการเครื่องถ่ายเอกสาร						C23
2.4 การให้บริการสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต						C24
2.5 เอกสาร แผ่นพับแนะนำเกี่ยวกับการให้บริการ						C25
3. ด้านอาคารสถานที่						C3
3.1 ความเหมาะสมของสถานที่						C31
3.2 สถานที่จอดรถ						C32

ความพึงพอใจในการรับบริการทางส่งเสริมการเกษตร	ระดับความพึงพอใจ					
	1	2	3	4	5	
3.3 ความสะอาดของสถานที่						C33
3.4 ความสะอาดของห้องน้ำ						C34
3.5 จำนวนห้องน้ำที่มีไว้บริการ						C35
3.6 ห้องน้ำสำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการ						C36
3.7 ที่นั่งสำหรับผู้มารับบริการ						C37
3.8 จุดบริการน้ำดื่ม						C38
3.9 ป้ายหรือแผนผังแสดงขั้นตอนการรับบริการ						C39
3.10 ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสถานที่						C310
3.11 หนังสือหรือสิ่งพิมพ์ให้อ่านขณะรอรับบริการ						C311
4. ด้านขั้นตอนการให้บริการ						C4
4.1 การให้คำแนะนำเกี่ยวกับขั้นตอนการขอรับบริการ						C41
4.2 ความชัดเจนในการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับขั้นตอนการให้บริการ						C42
4.3 การให้บริการนอกสถานที่						C43
4.4 การให้บริการนอกเวลาราชการ						C44
4.5 การจัดทำแบบสำรวจความพึงพอใจต่อการให้บริการ						C45
4.6 แบบฟอร์มในการขอรับบริการ						C46
4.7 ขั้นตอนและกระบวนการในการให้บริการ						C47
5. ด้านเนื้อหาการบริการทางส่งเสริมการเกษตร						C5
5.1 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร						C51
5.1.1 มีข้อมูลด้านแหล่งน้ำไว้เพื่อประกอบการตัดสินใจทำการเกษตร						C511
5.1.2 มีข้อมูลเกี่ยวกับชนิดของพืชเพื่อประกอบการตัดสินใจทำการเกษตร						C512
5.2 แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล						C52
5.2.1 แผนถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตร						C521
5.2.1.1 ความรู้และคำแนะนำด้านการเกษตร						C5211

ความพึงพอใจในการรับบริการทางส่งเสริมการเกษตร	ระดับความพึงพอใจ					
	1	2	3	4	5	
5.2.1.2 ความรู้ในเรื่องการลดต้นทุนการผลิต						C5212
5.2.2 แผนลงทุน						C522
5.2.2.1 การสนับสนุนงบประมาณ						C5221
5.2.2.2 ความสะดวกจากโครงสร้างพื้นฐาน						C5222
5.3 การบริการข้อมูลและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์						C53
5.3.1 ความรู้ด้านการเกษตรที่ได้จากการเผยแพร่ผ่านสื่อต่างๆ						C531
5.3.2 ข่าวสารด้านการผลิต						C532
5.3.3 ข่าวสารด้านการตลาด						C533
5.3.4 ข่าวสารด้านเทคโนโลยี						C534
5.4 การรวบรวมส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น						C54
5.4.1 ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น						C541
5.4.2 เอกสารและการเผยแพร่						C542
5.4.3 การให้ความสนับสนุนการต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น						C543
5.5 การช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติ						C55
5.5.1 การแจ้งเตือนภัยธรรมชาติ						C551
5.5.2 การให้ความสนับสนุนปัจจัยการผลิต						C552
5.6 การสำรวจช่วยเหลือป้องกันศัตรูธรรมชาติ						C56
5.6.1 คำแนะนำเบื้องต้น						C561
5.6.2 การพยากรณ์แจ้งเตือนการระบาด						C562
5.6.3 การให้บริการสารเคมีและเครื่องมือในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช						C563
5.6.4 การแจ้งระบาดของศัตรูพืช						C564
5.6.5 การรณรงค์และจัดการควบคุมศัตรูพืช						C565
5.7 การฝึกอบรมอาชีพเกษตรกร						C57
5.7.1 การสำรวจข้อมูลความต้องการความรู้ของเกษตรกรในการพัฒนาอาชีพ						C571

ความพึงพอใจในการรับบริการทางส่งเสริมการเกษตร	ระดับความพึงพอใจ					
	1	2	3	4	5	
5.7.2 การประชุมฝึกอบรมอาชีพ						C572
5.7.3 การสนับสนุนงบประมาณในการฝึกอบรมอาชีพ						C573
5.8 การรวมกลุ่มและการพัฒนากลุ่ม						C58
5.8.1 ความรู้เรื่องกลุ่ม /การพัฒนากลุ่ม						C581
5.8.2 การประชาสัมพันธ์กิจกรรมกลุ่ม						C582
5.8.3 การสนับสนุนวิทยากรในการให้ความรู้						C583
5.8.4 การทัศนศึกษาดูงาน						C584
5.8.5 ความรู้ที่ได้จากการอบรมด้านการรวมกลุ่ม						C585
5.9 การกระจายพันธุ์						C59
5.9.1 ด้านข้อมูลเกี่ยวกับพันธุ์พืช						C591
5.9.2 การให้ความสนับสนุนการขยายและกระจายพันธุ์						C592
5.9.3 ด้านการถ่ายทอดความรู้เรื่องการขยายพันธุ์พืช						C593

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางและวิธีการพัฒนาการบริการส่งเสริมการเกษตรขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม

คำชี้แจง : โปรดกรอกข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริการทางส่งเสริมการเกษตรขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขามใน 9 ประเด็น ได้แก่

1. ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร .....
2. แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล .....
3. การบริการข้อมูลและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ .....
4. การรวบรวมส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น .....
5. การช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติ .....
6. การสำรวจช่วยเหลือป้องกันศัตรูธรรมชาติ.....
7. การฝึกอบรมอาชีพเกษตรกร .....

8. การรวมกลุ่มและการพัฒนากลุ่ม .....

.....
.....

9. การกระจายพันธุ์ .....

.....
.....

ขอขอบคุณเป็นอย่างสูงที่ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการวิจัยครั้งนี้

ภาคผนวก ข
แบบสันทนากลุ่ม

แบบสนทนากลุ่ม
เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริการด้านงานส่งเสริมการเกษตร

ประเด็นการพัฒนาการให้บริการ	แนวทางการพัฒนา	วิธีการพัฒนา	ผู้รับผิดชอบ
1. ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร			
1.1.....	1.1.....	1.1.....	
1.2.....	1.2.....	1.2.....	
1.3.....	1.3.....	1.3.....	
2. แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล			
2.1.....	2.1.....	2.1.....	
2.2.....	2.2.....	2.2.....	
2.3.....	2.3.....	2.3.....	
3. การบริการข้อมูลและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์			
3.1.....	3.1.....	3.1.....	
3.2.....	3.2.....	3.2.....	
3.3.....	3.3.....	3.3.....	
4. การรวบรวมส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น			
4.1.....	4.1.....	4.1.....	
4.2.....	4.2.....	4.2.....	
4.3.....	4.3.....	4.3.....	

ประเด็นการพัฒนาการให้บริการ	แนวทางการพัฒนา	วิธีการพัฒนา	ผู้รับผิดชอบ
5. การช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติ 5.1..... 5.2..... 5.3.....	5.1..... 5.2..... 5.3.....	5.1..... 5.2..... 5.3.....	
6. การสำรวจช่วยเหลือป้องกันศัตรูธรรมชาติ 6.1..... 6.2..... 6.3.....	6.1..... 6.2..... 6.3.....	6.1..... 6.2..... 6.3.....	
7. การฝึกอบรมอาชีพเกษตรกร 7.1..... 7.2..... 7.3.....	7.1..... 7.2..... 7.3.....	7.1..... 7.2..... 7.3.....	
8. การรวมกลุ่มและการพัฒนากลุ่ม 8.1..... 8.2..... 8.3.....	8.1..... 8.2..... 8.3.....	8.1..... 8.2..... 8.3.....	
9. การกระจายพันธุ์ 9.1..... 9.2..... 9.3.....	9.1..... 9.2..... 9.3.....	9.1..... 9.2..... 9.3.....	

ภาคผนวก ค

รายชื่อผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม

รายชื่อผู้เข้าร่วมเวทีสนทนากลุ่ม
เรื่อง แนวทางการพัฒนาการให้บริการด้านงานส่งเสริมการเกษตร
ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม อำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ
วันที่ 7 กรกฎาคม 2560 ณ ห้องประชุมองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม

รายชื่อผู้เข้าร่วมเวทีสนทนากลุ่ม	ตำแหน่ง / ประเภทกลุ่ม
1. นายเหลือ วิเศษศรี	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม
2. นายสัมฤทธิ์ เขียนจตุรัส	ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม
3. นางกณิดา แคนไธสง	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 7 บ้านโนนพยอม
4. นางเกสร หาญเวช	ตัวแทนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตำบลบ้านขาม
5. นางสุกัญญา เดชคง	ตัวแทนกลุ่มอาชีพเลี้ยงกบ
6. นางบานไกล ช่างจตุรัส	ตัวแทนกลุ่มอาชีพสานตะกร้า
7. นายไพศาล สุวรรณโรจน์	ตัวแทนกลุ่มอาชีพเลี้ยงโคเนื้อ
8. นายสุชาติ เขียววิสัย	ตัวแทนเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย
9. นายยุทธพงษ์ ประดับวงษ์	ตัวแทนเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง
10. นายก้านเพชร วิเศษศรี	ตัวแทนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวไรซ์เบอร์รี่
11. นายธีระพงษ์พันธ์ ทอมมัส	ตัวแทนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวนาปี
12. นายบุญทัน ปัญญาแจ้ง	ตัวแทนกลุ่มอาชีพเลี้ยงสุกร
13. นางสาวกณิษร์รัตน์ น้อยวิเศษ	นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการ

ภาคผนวก ง

ภาพกิจกรรมการสนทนากลุ่ม

ผู้เข้าร่วมเวทีสนทนากลุ่ม

วันที่ 7 กรกฎาคม 2560

ณ ห้องประชุมองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม

ผู้เข้าร่วมเวทีสนทนากลุ่ม
วันที่ 7 กรกฎาคม 2560
ณ ห้องประชุมองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม

ผู้เข้าร่วมเวทีสนทนากลุ่ม
วันที่ 7 กรกฎาคม 2560
ณ ห้องประชุมองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม

ผู้เข้าร่วมเวทีสนทนากลุ่ม
วันที่ 7 กรกฎาคม 2560
ณ ห้องประชุมองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสายสุดา สุขมาก
วัน เดือน ปีเกิด	2 พฤษภาคม 2518
สถานที่เกิด	อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี
ประวัติการศึกษา	เกษตรศาสตรบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ปี พ.ศ. 2554
สถานที่ทำงาน	1.) บริษัทอุตสาหกรรมน้ำตาลอ่าวเวียง จำกัด 223 หมู่ 1 ถนนนิเวศน์รัตน์ ตำบลแก้งสนามนาง อำเภอแก้งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา ปี พ.ศ. 2537 - 2552 2.) บริษัทอุตสาหกรรมน้ำตาลบ้านไร่ จำกัด 88 หมู่ 12 ถนนด่านช้าง – บ้านไร่ ตำบลทัพหลวง อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี ปี พ.ศ. 2552 - 2555 3.) บริษัทน้ำตาลระยอง จำกัด 388 หมู่ 6 ถนนเขากระถิน – หนองบอน ตำบลธาตุทอง อำเภอป่องทอง จังหวัดชลบุรี ปี พ.ศ. 2555 - 2557 4.) องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม หมู่ 7 ตำบลบ้านขาม อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ ปี พ.ศ. 2557 – ปัจจุบัน
ตำแหน่ง	ผู้ช่วยนักวิชาการเกษตร